

Vlada Crne Gore
Ministarstvo evropskih poslova

NACRT

Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji
2024 – 2027

Podgorica, april 2024.

Sadržaj

1. Sloboda kretanja robe (UTRŽ)	5
2. Sloboda kretanja radnika (UTRŽ)	15
3. Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga (UTRŽ)	18
4. Sloboda kretanja kapitala (UTRŽ)	23
5. Javne nabavke (TEMP)	26
6. Privredno pravo (UTRŽ)	28
7. Pravo intelektualne svojine (UTRŽ)	30
8. Konkurencija (UTRŽ)	32
9. Finansijske usluge (UTRŽ)	34
10. Informatičko društvo i mediji (KIR)	40
11. Poljoprivreda i ruralni razvoj (RPK)	43
12. Bezbednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor (RPK).....	49
13. Ribarstvo (RPK)	66
14. Saobraćajna politika (ZAOP).....	71
15. Energetika (ZAOP)	79
16. Porezi (KIR).....	85
17. Ekonomska i monetarna unija (KIR)	88
18. Statistika(TEMP)	91
19. Socijalna politika i zapošljavanje (KIR)	126
20. Preduzetništvo i industrijska politika (KIR)	133
21. Trans-evropske mreže (ZAOP)	136
22. Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata (RPK)	141

23. Pravosuđe i temeljna prava (TEMP)	143
24. Pravda, sloboda i bezbjednost (TEMP)	151
25. Nauka I istraživanje (KIR).....	157
26. Obrazovanje i kultura (KIR).....	159
27. Životna sredina i klimatske promjene (ZAOP)	164
28. Zaštita potrošača i zdravlja (UTRŽ).....	174
29. Carinska unija (KIR).....	179
30. Vanjski odnosi (VAO).....	183
31. Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika (VAO).....	187
32. Finansijski nadzor (TEMP)	189
33. Finansijske i budžetske odredbe (RPK)	192
Aneks 1. Pregled mjerila za zatvaranje pregovaračkih poglavlja	194
Aneks 2. Pretpristupna podrška IPA II i IPA III.....	208
Aneks 3. UN AGENDA 2030, EU AGENDA I SEKTORI IPA III.....	257
Aneks 4 Akronimi.....	262

U V O D

Imajući u vidu dinamiku pregovaračkog procesa i potrebu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije, Ministarstvo evropskih poslova kao koordinator procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji pristupilo je izradi novog Programa pristupanja kojim se planira usklađivanje strateškog i zakonodavnog okvira Crne Gore sa pravnom tekovinom Unije na dan 1. oktobar 2023. u okviru 33 pregovaračka poglavlja. Program pristupanja će, saglasno izradi Srednjoročnog programa rada Vlade, imati planove za četvorogodišnji period – 2024-2027. i ima za cilj da trasira put države ka usaglašenosti sa relevantnom pravnom tekovinom u svim oblastima pregovora.

Nakon je finalizovan prvi Nacrt programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. (Nacrt PPCG-a 2023-2024), Ministarstvo evropskih poslova će predstaviti Nacrt dokumenta poslanicima, na Odboru za evropske integracije Skupštine Crne Gore, 5. aprila, nakon čega će biti održan Okrugli sto za zainteresovanu crnogorsku javnost, 10. aprila 2024. godine.

I. Struktura dokumenta

PPCG je u svakom pregovaračkom poglavlju strukturiran na sljedeći način: uvod u poglavlje, planovi i potrebe (strateški i zakonodavni okvir) daljeg usklađivanja s pravnom tekovinom EU, uz odgovarajuće anekse na kraju dokumenta:

Uvod u poglavlje - obuhvata kratak opis poglavlja sa najvažnijim karakteristikama, uključujući i podjelu na potpoglavlja, gdje je to relevantno, kao i spisak nadležnih resora i institucija koje imaju planove za dato poglavlje u okviru ovog dokumenta.

Strateški okvir - obuhvata planirane mjere i aktivnosti koji se odnose na buduće mjere/aktivnosti koje PPCG predviđa, a koje se odnose na sposobnost Crne Gore da preuzme obaveze koje proističu iz članstva u EU u svakom od 33 poglavlja, uz odgovarajuće rokove za realizaciju.

Zakonodavni okvir - takođe, obuhvata planirane propise koje Crna Gora treba da donese, imajući u vidu novu pravnu tekovinu koju treba prenijeti u nacionalni pravni sistem, uz navođenje stepena usklađenosti i rokove za realizaciju

UVOD

Sloboda kretanja robe je jedna od četiri osnovne slobode na jedinstvenom tržištu Evropske unije. Sloboda kretanja robe podrazumijeva uklanjanje svih tehničkih barijera u trgovini među državama članicama Evropske unije. U tom smislu Crna Gora, kao država kandidat za punopravno članstvo u EU mora ukloniti sve prepreke koje mogu narušiti njenu punu integraciju u jedinstveno tržište, uz obezbjeđenje visokog nivoa zaštite bezbjednosti, života i zdravlja ljudi, zaštite životinja i biljaka, zaštite životne sredine i zaštite potrošača. Uspostavljanje sistema infrastrukture kvaliteta u skladu s najboljom evropskom praksom i usaglašavanje crnogorskog tehničkog zakonodavstva sa zahtjevima Evropske unije, predstavljaju najvažnije zadatke Crne Gore u okviru poglavlja 1 - Sloboda kretanja robe.

Poglavlje 1 je podijeljeno u 4 potpoglavlja:

Opšti principi,

Horizontalne mjere [Ocjena usaglašenosti, Standardizacija, Metrologija, Akreditacija, Tržišni nadzor],

Vertikalne mjere [Novi pristup, Stari pristup] i

Proceduralne mjere.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru aktuelnog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, su: Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo energetike i rudarstva, Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Poglavlje 1 - Sloboda kretanja robe je otvoreno 20. juna 2017. na Međuvladinoj konferenciji u Luksemburgu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
B) Proceduralne mjere						
1.	MER	Akcioni plan za ispunjavanje obaveza iz Članova 34 – 36 Ugovora o funkcionisanju EU	2024/II	2024/II		Čl. 34-36 UFEU ¹
1. PLANOV I POTREBE						
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu	2024/IV	2024/IV	32019R1020 [P]	
2.	MER	Uredba o zakonitom stavljanju na tržište proizvoda iz trećih zemalja	2024/IV	2024/IV	32019R0515 [P]	
3.	MER	Uredba o notifikaciji tehničkih propisa	2025/III	2025/III	32015D1535 [P]	
A.1.) Novi pristup						
4.	MDUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim proizvodima	2024/III	2024/IV	32011R0305 [P]	
5.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o medicinskim sredstvima	2026/IV	2027/I	32017R0745 [P] 32017R0746 [P]	
6.	MZD	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bezbjednosti igračka	2024/II	2024/II	32009L0048 [P] 32017L0774 [P] 32019L1922 [P] 32020L2088 [P] 32020L2089 [P] 32015L2115 [P]	

¹ Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, članovi 34 - 36

					32015L2116 [P] 32015L2117 [P] 32017L0738 [P] 32021L0903 [P] 32019L1929 [P] 32012L0007 [P] 32013L0681 [P] 32014L0079 [P] 32014L0081 [P] 32014L0084 [P] 32018L0725 [P] 32017L0898 [P] 32023L0740 [P]	
A.2) Stari pristup						
7.	MUP	Zakon o oružju	2024/IV	2025/II	32021L0555 [D]	
8.	MZD	Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci	2025/II	2025/III	32004R0273 [P] 32005R0111 [P] 32009R0219 [P] 32013R1258 [P] 32013R1259 [P] 32015R1011 [P] 32015R1013 [P] 32016R1443 [P] 32020R1737 [P] 32022R1518 [P] 32023R0196 [P] 32018R0729 [P]	
9.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lijekovima	2025/IV	2026/IV	32004R0726 [P] 32001L0083 [P] 32014R0536 [P] 32019R0006 [P]	
10.	MSP	Zakon o homologaciji motornih vozila	2025/IV	2025/IV	32018R0858 [D] 32013R0168 [D] 32013R0167 [D]	

					32016R1628 [D]	
11.	MERT	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o hemikalijama	2027/II	2027/II	32006R1907 [D] 32008R1272[D]	
12.	MERT	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	2024/IV	2024/IV	32023R2055 [P] 32023R1464 [P] 32023R1132 [P] 32023R0923 [P] 32022R2291 [P] 32023R2049 [D] 32023R1608 [P] 32023R0866 [P]	
13.	MERT	Uredba o visini troškova koje Agencija za zaštitu životne sredine ima u postupku izdavanja dozvola za stavljanje biocidnog proizvoda u promet i upotrebu	2025/III	2025/III	32014R0564 [D]	
14.	MERT	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	2027/IV	2027/IV	32006R1907 [D]	
15.	MERT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa globalno harmonizovanim sistemom UN	2024/II	2024/II	32020R1413 [P] 32021R0797 [P] 32021R0643 [P] 32023R0707 [P]	
16.	MERT	Pravilnik o dopuni Pravilnika o listama aktivnih supstanci koje su dozvoljene za upotrebu u biocidnim proizvodima i biocidnim proizvodima manjeg rizika	2024/IV	2024/IV	32019D1950 [P] 32019D1973 [P] 32019D1969 [P] 32019D1951 [P] 32019R1819 [P] 32019R1821 [P] 32019R1823 [P] 32019R1824 [P] 32019R1820 [P] 32019D1030 [P] 32019D0994 [P]	

						32019R1822 [P] 32019R1825 [P] 32020D0027 [P] 32020R1086 [P] 32020D1037 [P] 32021D1287 [P] 32021D1299 [P] 32021D1284 [P] 32021D0333 [P] 32021D0098 [P] 32021D0327 [P] 32021D0713 [P] 32021R0807 [P] 32021D1286 [P] 32021D1285 [P] 32021D1289 [P] 32021D0354 [P] 32021R0345 [P] 32021R0348 [P] 32021R0525 [P] 32021R0364 [P] 32021R0365 [P] 32021R1288 [P] 32021R0347 [P] 32021R0806 [P] 32021D1290 [P] 32021R1045 [P] 32020R1771 [P] 32020R1063 [P] 32020R1763 [P] 32021D0103 [P] 32021R0407 [P] 32023D2377 [P] 32023D2380 [P]
--	--	--	--	--	--	--

						32023D2386 [P] 32023D2101 [P] 32023D2100 [P] 32023D2088 [P] 32023D2089 [P] 32023D2052 [P] 32023R1429 [P] 32023R1421 [P] 32023D1424 [P] 32023D1097 [P] 32023R1079 [P] 32023R1078 [P] 32023R0680 [P] 32023D0471 [P] 32023D0470 [P] 32023D0459 [P] 32023D0460 [P] 32023D0458 [P] 32022D2570 [P] 32022D2327 [P] 32022D2326 [P] 32022D2325 [P] 32022D2298 [P] 32022R2048 [P] 32022D2005 [P] 32022R1991 [P] 32022R1993 [P] 32022R1992 [P] 32022R1990 [P] 32022R1950 [P] 32022D1489 [P] 32022D1488 [P] 32022D1484 [P] 32022D1487 [P]
--	--	--	--	--	--	--

					32022D1485 [P] 32022D0986 [P]	
17.	MERT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližem sadržaju prethodnog obavještanja za izvoz hemikalija	2025/II	2025/II	32023R1656 [P] 32022R0643 [P]	
18.	MERT	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o listi opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen	2025/III	2025/III	32022R0643 [P]	
19.	MERT	Lista POPs supstanci, način i postupak za upravljanje POPs otpadom i granične vrijednosti koncentracija POPs materija koje se odnose na preradu i odstranjivanje otpada koji sadrži ili je kontaminiran POPs supstancama	2025/IV	2025/IV	32022R2400 [P]	
20.	MERT	Pravilnik o bližem sadržaju izvještaja o izvorima žive i načinu vođenja evidencije o skladištenju žive	2026/I	2026/I	32022R2526 [P]	
21.	MERT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Liste klasifikovanih supstanci	2026/IV	2026/IV	32008R1272 [D]	
22.	MSP	Pravilnik o utvrđivanju pravila za razmjenu podataka putem interneta i obavještanje o EU homologacijama tipa	2026/IV	2027/IV	32020R1812 [P]	
23.	MSP	Pravilnik o administrativnim zahtjevima za homologaciju i nadzor tržišta motornih vozila i njihovih prikolica te sistema, sastavnih dijelova i zasebnih tehničkih jedinica namijenjenih za takva vozila	2026/IV	2027/IV	32020R0683 [P] 02014R0901 [P] 02015R0504 [P] 02017R0656 [P]	
24.	MSP	Pravilnik u pogledu osnovnog oblika, strukture i sredstava za razmjenu podataka u vezi sa certifikatom o usklađenosti u elektronskom obliku	2026/IV	2027/IV	32021R0133 [P]	
25.	MSP	Tehnička knjiga o homologaciji motornih i priključnih vozila, motornih vozila na dva ili tri točka, traktora i vandrumskih pokretnih mašina	2026/IV	2027/IV	32018R0858 [P] 32013R0168 [P] 32013R0167 [P] 32016R1628 [P] 32019R2144 [P] 32021R0535 [P] 32021R0646 [P] 32015R0758 [P] 32014R0540 [P] 02007R0715 [P]	

					02008R0692 [P] 32017R1151 [P] 32009R0595 [P] 32005L0064 [P] 32006L0040 [P] 31970L0157 [P] 32010R1003 [P] 32011R0019 [P] 32013R0168 [P] 32014R0003 [P] 32014R0044 [P] 32014R0134 [P] 32013R0167 [P] 02014R1322 [P] 32015R0068 [P] 32015R0096 [P] 32015R0208 [P] 32018R0985 [P] 32009L0063 [P] 32016R1628 [P] 02017R0654 [P] 02017R0655 [P]	
B) Proceduralne mjere						
26.	MER	Uredba o zakonitom stavljanju na tržište proizvoda iz trećih zemalja	2024/III	2024/III	31998R2679 [P]	
27.	MZD	Pravilnik o uslovima i načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova za obavljanje proizvodnje lijekova i sadržaju dozvole za proizvodnju lijekova	2025/II	2025/II	32001L0083 [P] 32003L0094 [P] 32005L0028 [P]	
28.	MZD	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o utvrđivanju Liste zabranjenih supstanci u kozmetičkim proizvodima	2025/III	2025/III	32022R1176 [P] 32023R1545 [P] 32023R1490 [P] 32022R2195 [P] 32022R1531 [P] 32022R1181 [P] 32022R0677 [P]	

					32022R0135 [P] 32021R1902 [P] 32021R0850 [P] 32021D1870 [D] 32023D1540 [D]	
29.	MZD	Pravilnik o dopunama Pravilnika o bližem označavanju i sadržini podataka na kozmetičkim proizvodima koji se stavljaju na tržište	2025/III	2025/III	32009R1223 [P] 32021D1870 [D] 32023D1540 [D]	
30.	MZD	Pravilnik o uslovima za izdavanje dozvole za stavljanje lijeka u promet, varijacije, obnove i prenos dozvole, kao i sadržaju dozvole za lijek	2024/IV	2024/IV	32004R0726 [P] 32001L0083 [P] 32014R0536 [P] 32007R1394 [P] 32019R0006 [P] 32000R0141 [P] 32006R1901 [P] 32019R0006 [P] 02021R0017 [P] EMA/CMDv/7381/2 021 [P]	
31.	MZD	Pravilnik o uslovima za uvoz aktivnih supstanci	2025/IV	2025/IV	32001L0083 [P]	
32.	MZD	Pravilnik o sadržaju i načinu obilježavanja spoljnog i unutrašnjeg pakovanja lijeka i sadržaju uputstva za lijek (humani lijekovi)	2024/IV	2024/IV	32001L0083 [P] 32016R0161 [P]	
33.	MZD	Pravilnik o načinu i uslovima oglašavanja lijekova	2026/II	2026/II	32001L0083 [P] 32019R0006 [P]	
34.	MZD	Pravilnik o načinu prikupljanja podataka i načinu prijavljivanja i praćenja neželjenih dejstava lijekova (veterinarski lijekovi)	2026/IV	2026/IV	32019R0006 [P] 32021R1281 [P]	
35.	MZD	Pravilnik o uslovima i načinu upisa lijeka u registar tradicionalnih biljnih lijekova	2027/IV	2027/IV	32001L0083 [P] 32019R0006 [P]	
36.	MZD	Pravilnik o uslovima i načinu upisa lijeka u registar homeopatskih lijekova	2027/IV	2027/IV	32001L0083 [P] 32019R0006[P]	

37.	MZD	Pravilnik o načinu prikupljanja podataka i načinu prijavljivanja i praćenja neželjenih dejstava lijekova za upotrebu u humanoj medicini	2027/IV	2027/IV	32004R0726 [P] 32001L0083 [P]	
38.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima i dokumentaciji potrebnoj za odobravanje i sprovođenje kliničkih ispitivanja lijekova za upotrebu u humanoj medicini	2027/IV	2027/IV	32001L0083 [P] 32014R0536 [P] 32006R1901 [P]	
39.	MZD	Pravilnik o vigilanci i načinu i postupku praćenja medicinskog sredstva na tržištu	2025/I	2025/I	32017R0745 [P] 32017R0746 [P]	
40.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima, načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova za proizvodnju medicinskih sredstava, sadržaju rješenja o registraciji proizvođača, kao i za proizvodnju po narudžbi medicinskog sredstva za određenog pacijenta	2025/I	2025/I	32017R0745 [P] 32017R0746 [P]	
41.	MZD	Pravilnik o bližem načinu tehničke procjene, vrste defekta kvaliteta i načinu postupanja u slučaju odstupanja od osnovnih zahtjeva, odnosno defekta kvaliteta medicinskog sredstva, kao i načinu izdavanja i sadržaja sertifikata analize	2025/III	2025/III	32017R0745 [P] 32017R0746 [P]	
42.	MZD	Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registara: pravnih i fizičkih lica za utvrđivanje usaglašenosti, proizvođača, pravnih lica koji vrše promet na veliko, uvoza i izvoza medicinskih sredstava, specijalizovanih maloprodajnih objekata, kao i medicinskih sredstava	2026/IV	2026/IV	32017R0745 [P] 32017R0746 [P]	
43.	MZD	Pravilnik o sadržaju zahtjeva, dokumentacije potrebne za sprovođenje kliničkog ispitivanja i evidentiranja neintervencijskog ispitivanja medicinskog sredstva	2027/IV	2027/IV	32017R0745 [P] 32017R0746 [P]	
44.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o tipovima đubriva, uslovima za amonijum-nitratna đubriva visoke koncentracije azota, načinu označavanja i pakovanja đubriva	2026/II	2026/II	32022D1244 [P]	

UVOD

Sloboda kretanja radnika, kao jedan od temeljnih principa Evropske unije i jedno od četiri slobode unutrašnjeg tržišta, obuhvata pitanja vezana za pristup tržištu rada, EURES, koordinaciju sistema socijalne sigurnosti i Evropsku karticu zdravstvenog osiguranja. U skladu s pravnom tekovinom EU, radnik koji se seli u drugu državu članicu EU ima određena prava kao što su pravo na rad bez radne dozvole (osim radnika iz novih država članica koje su obuhvaćene prelaznim periodom), jednakost postupanja u zapošljavanju kao s državljanima članice u kojoj se rad obavlja, pravo na jednaku socijalnu sigurnost kakvu imaju i državljani članice u kojoj se radnik zapošljava, pravo članova porodice da se pridruže radniku i da primaju porodičnu naknadu, potpuna koordinacija sistema socijalne sigurnosti (pravo na penziju i doprinose za socijalnu sigurnost) i uzajamno priznavanje kvalifikacija. Cilj navedenih prava je i podsticanje mobilnosti radne snage između država članica EU, što je važan faktor ostvarivanja unutrašnjeg tržišta.

Pregovaračko poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika obuhvata sljedeće podoblasti: pristup tržištu rada, EURES, koordinacija sistema socijalne sigurnosti i Evropska kartica zdravstvenog osiguranja.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru aktuelnog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, su: Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo finansija.

Poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika je otvoreno 11. decembra 2017. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Pristup tržištu rada						
1.	MRSS	Nacionalna strategija zapošljavanja 2026-2030. godine	2026/I	2026-2030	32022D2296 [D]	
2.	MRSS	Akcioni plan zapošljavanja za 2024. godinu	2024/I	2024	32022D2296 [D]	
3.	MRSS	Akcioni plan zapošljavanja za 2025. godinu	2025/I	2025	32022D2296 [D]	
4.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za 2025. godinu, s Izvještajem o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategija o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za 2024. godinu	2025/I	2025		
5.	MUP	Završni izvještaj o implementaciji Strategije o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za period 2021-2025. godine.	2025/IV	2025		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Pristup tržištu rada						
1.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima ²	2024/III	2024/IV	31996L0071 [P] 32018L0957 [P] 32014L0067 [P]	
2.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima ³	2026/IV	2027/I	31996L0071 [P] 32018L0957 [P] 32014L0067 [P]	

² Poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost

³ Poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost

3.	MRSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti	2024/III	2024/IV		
4.	MRSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti	2027/II	2027/IV		Konvencija MOR br. 102 o minimalnoj normi socijalnog obezbjeđenja
5.	MF	Zakon o dobrovoljnim penzionim fondovima	2024/IV	2025/IV	31998L0049 [D] 32014L0050 [D]	
6.	MRSS	Odluka o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2025. godinu	2024/IV	2025/I		
7.	MRSS	Odluka o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2026. godinu	2025/IV	2026/I		
8.	MRSS	Odluka o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2027. godinu	2026/IV	2027/I		
C) Koordinacija sistema socijalne sigurnosti						
9.	MRSS	Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Albanije o socijalnom osiguranju	2024/IV	2025/IV	32009R0987 [P] 32004R0883 [P] 32014R1368 [P]	
D) Evropska kartica zdravstvenog osiguranja						
10.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima i načinu i postupku ostvarivanja prekogranične zdravstvene zaštite	2024/IV	Danom pristupanja Crne Gore EU	32011L0024 [P] 32019D1765 [P]	

UVOD

Sloboda pružanja usluga jedna je od četiri osnovne slobode koje omogućavaju funkcionisanje jedinstvenog tržišta Evropske unije, uz slobodu kretanja robe, ljudi i kapitala. U okviru ovog pregovaračkog poglavlja razmatra se zakonodavni okvir koji omogućava slobodno pružanje usluga, uz pravo osnivanja preduzeća. Ovo poglavlje obuhvata tri podoblasti i to:

Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga,

Međusobno priznavanje profesionalnih kvalifikacija i

Poštanske usluge.

U oblasti sloboda pružanja usluga donijet je Zakon o uslugama („Sl. list CG“, broj 71/17). Usklađivanje sektorskog zakonodavstva sa Direktivom 2006/123/EZ o uslugama na unutrašnjem tržištu vrši se na način predviđen Akcionom planom za transponovanje Direktive o uslugama na unutrašnjem tržištu za period 2015-2018. U vezi usaglašavanja budućeg zakonodavstva, zaključkom Vlade br. 022-27/2018-1 od 21. juna 2018. i zaključkom Vlade br. 04-699/2 od 25. februara 2021. zaduženi su nadležni resori da prilikom donošenja propisa koji regulišu uslužne djelatnosti uzmu u obzir obaveze koje proizilaze iz Direktive o uslugama i o istom izvijeste Ministarstvo ekonomskog razvoja. Zakon o uslugama sadrži i pravni osnov za donošenje podzakonskih akata kojim će se definisati način saradnje i razmjene informacija sa državama EEP, a naročito saradnje u vezi sa nadzorom nad pružanjem usluga, preduzimanjem mjera upozorenja i način rad Ministarstva kada je u pitanju IMI sistem. Predviđeno je da pravni akt za IMI sistem bude donijet u okviru projekta koji će se realizovati kroz IPA 2020.

Zanatstvo predstavlja jednu od značajnih oblasti u okviru pregovaračkog poglavlja 3, a Ministarstvo ekonomskog razvoja je na tom planu započelo aktivnosti u cilju donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zanatstvu, prvenstveno sa ciljem usklađivanja akta sa relevantnim EU Direktivama. Ministarstvo ekonomskog razvoja je u saradnji sa i predstavnicima Zanatske komore Crne Gore i relevantnih institucija, će pomenutim zakonskim aktom kreirati zakonsko rješenje koje će unaprijediti stanje u oblasti zanatstva.

U skladu sa zahtjevima Direktive 2005/36/EZ i Direktive 2013/55/EU o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija, donijet je Zakon o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija („Sl. list CG“, broj 56/18), Odluka o utvrđivanju Liste regulisanih profesija („Sl. list CG“, broj 80/18) kao i usklađeni svi studijski programi (doktor medicine, doktor stomatologije, doktor farmacije, medicinska sestra za

opštu zdravstvenu njegu i arhitekta), čijim završetkom se stižu kvalifikacije za obavljanje regulisane profesije u Crnoj Gori za koje se vrši automatsko priznavanje na osnovu minimalnih uslova osposobljavanja.

U cilju potpunog usklađivanja zakonodavstva s Direktivom 2005/36 EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Direktivom 2013/55/EU o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija, Crna Gora je u obavezi da do dana pristupanja EU uskladi sektorske i sve ostale propise sa Direktivom 2005/36 EZ i Direktivom 2013/55/EU i da osnuje Komoru medicinskih sestara, babica i tehničara. S tim u vezi, Crna Gora je, u cilju unapređenja uslova za obavljanje ovih profesija, zaštite njihovih profesionalnih interesa, unapređenja profesionalne zdravstvene etike i učešća u unapređenju kvaliteta zdravstvene zaštite, odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Sl. list CG“, br. 3/16, 39/16, 2/17, 44/18 i 24/19) predvidjela osnivanje Ljekarske komore Crne Gore, Stomatološke komore Crne Gore, Farmaceutске komore Crne Gore, a u skladu s članom 120 ovog zakona, osnovana je i Komora fizioterapeuta. Osnivanje Komore medicinskih sestara, babica i tehničara definisano je članom 20 Zakona o zdravstvenoj njezi pacijenata („Sl. list CG“, broj 25/10).

U oblasti poštanskih usluga, regulativni okvir je gotovo u potpunosti usklađen sa pravnom tekovinom EU, uzimajući u obzir da je usaglašavanje sa Regulativom (EU) 2018/644 o prekograničnoj dostavi paketa, izvršeno u mjeri u kojoj to dozvoljava Zakon o poštanskim uslugama ("Službeni list Crne Gore" broj 57/11, 55/16 i 55/18) i specifičnosti crnogorskog tržišta poštanskih usluga, koje još uvijek nije dio jedinstvenog EU tržišta. Cilj Evropske komisije je stvoriti zajedničko tržište za poštanske usluge i osigurati kvalitet usluga koje se pružaju, postepeno otvarajući taj sektor tržišnoj konkurenciji, i u tom pravcu će Crna Gora nastaviti da unapređuje politike u ovom sektoru.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. su: Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo energetike i rudarstva, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine i Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Pregovaračko poglavlje otvoreno je 11. decembra 2017, na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Poštanske usluge						
1.	MER	Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2024 -2028, za 2024. godinu	2025/II	2025		
2.	MER	Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2024 - 2028, za 2025. godinu	2026/II	2026		
3.	MER	Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2024 - 2028, za 2026-2027. godinu	2025/IV	2026-2027		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadlež. inst.	Naziv pravnog akta	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga						
1.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uslugama	2026/IV	2027/I i Danom pristupanja EU	32006L0123 [P]	
2.	MERT	Zakon o upravljanju otpadom	2024/II	2024/III	31994L0062 [P] 32006R1013 [P] 32010L0075 [P] 31987L0217 [P] 31999L0031 [P] 31996L0059 [P] 32006L0066 [P]	

					32012L0019 [P] 32000L0053 [P] 32008L0098 [P] 32019R1021 [D] 32006L0123 [D] 32019L0904 [D]	
3.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zanatstvu	2024/IV	2025/I	32006L0123 [P]	
4.	MPSV	Zakon o morskome ribarstvu i marikulturi	2025/II	2025/III	32006L0123 [D] 32006R1967 [D] 32008R1005 [D] 32009R1224 [D] 32011R0404 [D] 32011R1343 [D] 32013R1380 [D] 32017R1130 [D] 32019R0982 [D] 32019R1241 [D] 32020R0004 [D] 32020R0038 [D] 32020R0423 [D] 32020R0967 [D] 32020R0030 [D]	
5.	MER	Odluka o utvrđivanju zanata, djelatnosti, sličnih zanata i liste jednostavnih i složenih zanata	2024/IV	2025/I	32006L0123 [P]	
6.	MER	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vođenja i sadržini registra lica koja se bave zanatskom djelatnošću	2024/IV	2025/I	32006L0123 [P]	
B) Međusobno priznavanje profesionalnih kvalifikacija						
7.	MERT	Zakon o turizmu i ugostiteljstvu	2024/III	2024/IV	32005L0036 [P] 32013L0055 [P]	
8.	MERT	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planinskim stazama	2027/II	2027/III	32005L0036 [P] 32013L0055 [P]	

9.	MERT	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o raftingu	2025/II	2025/III	32005L0036 [P] 32013L0055 [P]	
10.	MERT	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima	2026/I	2026/II	32005L0036 [P] 32013L0055 [P]	
11.	MEIR	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetici	2024/IV	2025/I	32015L1513 [P] 32014L0094 [P] 32019L0944 [P] 32019R0941 [P] 32019L0692 [P] 32019R0826 [P] 32019R1745 [P] 32021R1444 [P]	
12.	MEIR	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije	2025/IV	2026/I	32018R1999 [P] 32018L2002 [P]	
13.	MRSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija	2024/IV	2025/I	32018L0958 [P]	
14.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti	2025/II	2025/III	32005L0036 [P] 32013L0055 [P] 32020D0548 [P]	
15.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj njezi pacijenata	2025/III	2025/IV	32005L0036 [P] 32013L0055 [P]	
16.	MDUP	Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata	2026/IV	Danom pristupanja EU	32005L0036 [P] 32013L0055 [P]	
17.	UBHVFP	Zakon o veterinarstvu	2024/IV	2025/I	32020R2154 [P] 32017R0625 [P]	
C) POŠTANSKE USLUGE						
18.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poštanskim uslugama	2025/IV	2026/I	32018R0644[P]	

UVOD

Sloboda kretanja kapitala je jedan od osnovnih principa jedinstvenog tržišta Evropske unije i jedina od četiri slobode koja prelazi granice Evropske unije. Osnovna načela jedinstvenog tržišta su načelo nediskriminacije i načelo uzajamnog priznavanja. Načelo nediskriminacije proizilazi iz Poglavlja II, člana 18 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (UFEU), koji zabranjuje svaku diskriminaciju na osnovu državljanstva, odnosno različit tretman u jednakim okolnostima. Temelji unutrašnjeg tržišta postavljeni su odredbama člana 26 Poglavlje III, naslov 1, Ugovora o funkcionisanju Evropske unije koji definiše jedinstveno tržište EU kao „prostor bez unutrašnjih granica na kome je slobodan promet robe, kretanje lica, usluga i kapitala“.

Slobodno kretanje kapitala omogućava protok sredstava unutar EU, olakšava prekograničnu trgovinu, doprinosi mobilnosti radnika, olakšava prikupljanje kapitala potrebnog za započinjanje poslovanja i rast privrednih subjekata, kao i funkcionisanje integrisanog, otvorenog i efikasnog unutrašnjeg tržišta, što je od interesa za sve građane Evropske unije.

Ovo pregovaračko poglavlje propisuje pravila slobodnog kretanja kapitala među državama članicama Unije. Ona obuhvataju zabranu svih restrikcija u kretanjima kapitala i plaćanjima, kako unutar država članica EU, tako i između država članica i trećih država. Pritom, postoje određeni izuzeci koji su, prvenstveno, vezani za poreze, sprečavanje pranja novca, finansiranje terorizma i sl. Ovo poglavlje pravne tekovine sadrži i pravila za prekogranična ulaganja u sektor finansijskih usluga i prava vlasništva nad nekretninama izvan nacionalnih okvira, a unutar EU.

Sloboda kretanja kapitala obuhvata tri temeljna područja:

slobodu kretanja kapitala i plaćanja,

usluge platnog prometa i

sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. su: Ministarstvo finansija, Centralna Banka Crne Gore, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo turizma, ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo pravde, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Komisija za tržište kapitala, Uprava za igre na sreću i Agencija za nadzor osiguranja.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, 24. juna 2014. godine.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti principi						
1.	MF	Zakon o osiguranju	2024/IV	Danom pristupanja EU	32009L0138 [P] 32016L0097 [P] 32011L0089 [D] ⁴ 32014L0051 [D] 32018L0843 [D] 32019R1935 [P] 32019L2177 [D]	
2.	MVP	Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama	2024/II	2024/II		
B) Horizontalne mjere						
3.	MERT	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o svojinsko pravnim odnosima	2025/III	Danom pristupanja EU		
4.	CBCG	Odluka o izmjenama Odluke o pouzdanoj provjeri autentičnosti klijenta i zajedničkim i sigurnim otvorenim standardima komunikacije	2024/IV	2025/I	32022R2360 [P]	
C) Sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma						
5.	MF	Zakon o igrama na sreću	2024/IV	2025/IV		
6.	MUP	Pravilnik o listi indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija	2024/II	2024/II	32015L0849 [P] 32018L0843 [P]	

⁴ Donošenjem novog Zakona o osiguranju postiže se potpuna usklađenost sa pravnom tekovinom u ovom domenu. Međutim, direktive koje su ocijenjene sa D, osim osiguranja, odnose se i na druge oblasti, pa će se donošenjem Zakona o osiguranju, postići samo djelimična usklađenost sa ovim direktivama (potpuna samo u odredbama koje se odnose na oblast osiguranja).

7.	MUP	Pravilnik o načinu vođenja registra stvarnih vlasnika, prikupljanju, unosu i rokovima unosa i ažuriranju podataka koji se vode u registru i načinu pristupa tim podacima	2024/II	2024/II	32015L0849 [P] 32018L0843 [P]	
8.	MUP	Smjernice o izradi analize rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma	2024/II	2024/II	32015L0849 [P] 32018L0843 [P]	
9.	CBCG	Smjernice za izradu analize rizika i faktorima rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kod obveznika koje nadzire Centralna banka Crne Gore	2024/II	2024/II	32015L0849 [P] 32018L0843 [P]	
10.	KTK	Smjernice za izradu analize rizika i faktorima rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kod obveznika koje nadzire Komisija za tržište kapitala	2024/II	2024/II	32015L0849 [P] 32018L0843 [P]	
11.	ANO	Smjernice za izradu analize rizika i faktorima rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kod obveznika koje nadzire Agencija za nadzor osiguranja	2024/II	2024/II	32015L0849 [P] 32018L0843 [P]	
12.	EKIP	Smjernice za izradu analize rizika i faktorima rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kod učesnika na tržištu poštanskih usluga	2024/II	2024/II	32015L0849 [P] 32018L0843 [P]	
13.	UIS	Smjernice za izradu analize rizika i faktorima rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kod priređivača lutrijskih i posebnih igara na sreću i igara na sreću putem interneta, odnosno drugih telekomunikacionih sredstava	2024/II	2024/II	32015L0849 [P] 32018L0843 [P]	
14.	MP	Smjernice za izradu analize rizika i faktorima rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kod advokata i notara	2024/II	2024/II	32015L0849 [P] 32018L0843 [P]	

UVOD

Javne nabavke u Evropskoj uniji obuhvataju skup djelovanja naručilaca iz država članica Evropske unije radi nabavke robe, pružanja usluga ili izvođenja radova. Naručioci podrazumijevaju javne naručioce, kao što su državne institucije, gradovi, opštine i sektorske naručioce koji obavljaju djelatnosti vodosnabdijevanja, snabdjevanja energijom, obezbjeđivanja saobraćajnih i poštanskih usluga.

Cilj evropskog zakonodavstva u ovoj oblasti je da se davaocima usluga, isporučiocima roba i izvođačima radova obezbijedi mogućnost nadmetanja na javnim tenderima u državama članicama Evropske unije. Cilj je, sa jedne strane, jačanje ekonomskog razvoja i efikasnosti, ali i davanje punog smisla jedinstvenom tržištu Evropske unije. Institucije uspostavljene u tu svrhu treba da obezbijede poštovanje zakonodavnog okvira na svim nivoima i osiguraju efikasan sistem pravne zaštite u postupcima javnih nabavki, koji se, između ostalog, zasniva na pravu podnošenja žalbe. Naručioci usluga su dužni da postupak javnih nabavki sprovode uz puno poštovanje principa transparentnosti. Projekti javno-privatnog partnerstva su projekti koji imaju za cilj zadovoljenje neke javne potrebe, odnosno projekti koji za cilj imaju pružanje javne usluge iz nadležnosti javne vlasti.

Zakonodavni okvir uređuje: načela javnih nabavki; postupke nabavke koji djeluju u sektorima vodoprivrede, energetike, saobraćaja i poštanskog saobraćaja; koordinaciju postupaka za dodjelu ugovora o javnim nabavkama radova, ugovora o javnoj nabavki robe i ugovora o javnim nabavkama usluga; postupak zaštite prava u postupku javne nabavke, „koncesije i javno privatno partnerstvo”, elektronske javne nabavke; jedinstveni rječnik javnih nabavki (CPV); održive javne nabavke i postupke nabavke u oblasti odbrane i bezbjednosti.

Institucija nadležna za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. je Ministarstvo finansija.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji 18. decembra 2013.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
1.	MF	Strategija unapređenja politike javnih nabavki i javno-privatnog partnerstva za period 2026-2030. s Akcionim planom za implementaciju strategije za 2026. godinu	2025/IV	2026-2030		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	MF	Pravilnik o elektronskoj izjavi privrednog subjekta	2024/IV	2025/I		
2.	MF	Uputstvo za provjeru ispunjenosti obaveznih uslova za učešće u postupku javne nabavke kroz funkcionalnu vezu CEJN-a sa elektronskim sistemom Ministarstva pravde	2024/IV	2025/I		

UVOD

Privredno pravo odnosi se na osnivanje, funkcionisanje i kontrolu finansijskog poslovanja privrednih društava u državama članicama Evropske unije. Obuhvata dva dijela: pravo privrednih društava u užem smislu, kao i računovodstvo i reviziju.

Tekovina prava privrednih društava EU obuhvata pravila o osnivanju, registraciji, podjeli akcionarskih društava, domaćim i prekograničnim spajanjima, preuzimanju akcionarskih društava, pravima akcionara, zahtjevima u pogledu kapitala, zahtjevima za transparentnošću poslovanja, preporuke o politici naknada za direktore kotiranih akcionarskih društava te preporuke o ulozi nezavisnih direktora i članova nadzornog odbora kotiranih društava, kao i komisija odbora ovih društava. Pravo privrednih društava u užem smislu obuhvata i pravila sadržana u Uredbi o Statutu Evropske kompanije i Uredbi o Evropskom ekonomskom interesnom udruženju.

Područje računovodstva i revizije uključuje uspostavljanje sistema provjere kvaliteta rada revizorske struke i djelotvornog sistema javnog nadzora nad njenim radom uopšte, sistema javnog objavljivanja godišnjih finansijskih izvještaja, kao i uspostavljanje i dosljednu primjenu međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja. Ovaj segment ostvariće i direktan uticaj na strukturu organa pojedinih vrsta društava kapitala u Crnoj Gori, kroz obavezu uvođenja odbora za reviziju, organa zaduženog za sprovođenje interne kontrole finansijskog poslovanja.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027 su: Ministarstvo ekonomskog razvoja i Ministarstvo finansija.

Poglavlje 6 – Privredno pravo je otvoreno 18. decembra 2013. na Međuvladinoj konferenciji koja je održana u Briselu.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Računovodstvo						
1.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji	2024/II	2025/I	32014L0056 [P] 32014R0537 [P] 32022L2464 [P]	
2.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu	2024/IV	2025/I	32023R1803 [P] 32022L2464 [P]	
B) Privredno pravo						
3.	MER	Zakon o privrednim društvima	2024/IV	2025/I	32017L0828 [P] 32019L1151 [P] 32019L2121 [P] 32022L2381 [P]	
4.	MER	Zakon o registraciji privrednih i drugih subjekata	2024/IV	2025/I	32017L0828 [P]	
5.	MER	Pravilnik o postupku registracije, bližoj sadržini i načinu vođenja Centralnog registra privrednih subjekata	2025/I	2025/I	32019L1151 [P] 32019L2121 [P]	
6.	MER	Pravilnik o određivanju kriterijuma i visini naknade za registraciju privrednih subjekata u Centralnom registru privrednih subjekata	2025/I	2025/I	32022L2381 [P]	
C) Tržište kapitala						
7.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala	2025/IV	2026/IV	32004L0109 [P]	
8.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala	2027/III	2027/IV	32023R0827 [D] 32022L2464 [D] 32021R1833 [D]	

UVOD

Pravna tekovina Evropske unije u oblasti pravo intelektualne svojine obuhvata pitanje autorskog i srodnih prava, prava industrijske svojine i odredbe o njihovom sprovođenju. Ključni izazovi u narednom periodu se odnose na donošenje strateških i zakonodavnih dokumenata, među kojima su Strategija intelektualne svojine Crne Gore za period 2023-2026 i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima., kao i na efikasno sprovođenje prava intelektualne svojine

Autorsko i srodna prava štite djela iz oblasti književnosti, nauke i umjetnosti, dok se pod industrijskom svojinom podrazumijevaju prava na patent, žig, industrijski dizajn, geografske oznake i topografije poluprovodnika.

Zaštita prava intelektualne svojine obuhvata: administrativnu zaštitu; građanskopravnu zaštitu; krivičnopravnu zaštitu i prekršajnu zaštitu.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027 je Ministarstvo ekonomskog razvoja.

Crna Gora je 31. marta 2014. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu otvorila poglavlje 7.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti propisi						
1.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima	2025/II	2025/IV	32019L0789 [P] 32019L0790 [P]	

UVOD

Pravila koja se odnose na zaštitu konkurencije predstavljaju osnov na kojem je formirana tržišna privreda jedne zemlje. U procesu pristupanja Evropskoj uniji politika konkurencije zauzima jedno od najznačajnijih mjesta, jer njeno efikasno sprovođenje doprinosi unapređenju ekonomije, razvoju i rastu broja privrednih društava, unapređenju ulaganja u istraživanje i razvoj novih proizvoda, privlačenju novih investicija i povećanju proizvodnje i izvoza.

Pravna tekovina Evropske unije u oblasti zaštite konkurencije se dijeli na politiku konkurencije i državnu pomoć. To podrazumijeva pravila i procedure za suzbijanje povreda pravila ponašanja učesnika na tržištu (restriktivne sporazume između preduzeća, zloupotrebu dominantnog položaja i praćenje koncentracije učesnika na tržištu), kao i postupak dodjele i kontrole namjenskog korišćenja državne pomoći, radi zaštite konkurencije.

U narednom periodu najveća pažnja će biti posvećena jačanju administrativnih kapaciteta nadležne institucije za politiku konkurencije i kontrolu državne pomoći – Agencije za zaštitu konkurencije, kako bi se obezbijedio odgovarajući bilans ostvarenih rezultata i u potpunosti omogućili jednaki i fer uslovi svim učesnicima na crnogorskom tržištu.

Pored Agencije za zaštitu konkurencije koja je nadležna za valjano sprovođenje zakonodavstva u oblasti konkurencije i državne pomoći, institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027 su Ministarstvo ekonomskog razvoja i Ministarstvo finansija.

Crna Gora je otvorila pregovaračko poglavlje 8 na Međuvladinoj konferenciji u Briselu 30. juna 2020.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Konkurencija						
1.	MERT	Zakon o postupcima za naknadu štete zbog povreda konkurencije na tržištu	2025/I	2025/III	32014L0104 [P]	
2.	MERT	Zakon o zaštiti konkurencije	2025/I	2025/III	32019L0001 [P]	
3.	MERT	Uredba o grupnim izuzećima vertikalnih sporazuma od zabrane	2025/I	2025/II	32022R0720 [P]	
B) Državna pomoć						
4.	MF	Zakon o kontroli državne pomoći	2025/I	2025/II	12016ME/TXT [P]	
5.	MF	Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći	2026/II	2026/III		

UVOD

Poglavlje Finansijske usluge odnosi se na usklađenost propisa u oblasti bankarstva, osiguranja i reosiguranja, penzijskih fondova pod pokroviteljstvom poslodavca, tržišta kapitala i infrastrukture finansijskih tržišta, s pravnom tekovinom EU, ali i na njeno efikasno sprovođenje od strane nadležnih supervizorskih institucija, što za krajnji cilj ima podsticanje i očuvanje finansijske stabilnosti.

Ovo poglavlje obuhvata četiri potpoglavlja:

1. bankarstvo i finansijski konglomerati,
2. osiguranje i penzijsko osiguranje pod pokroviteljstvom poslodavca,
3. tržišta hartija od vrijednosti i investicione usluge i
4. infrastruktura finansijskih tržišta.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. su: Ministarstvo finansija, Centralna banka Crne Gore, Komisija za tržište kapitala i Agencija za nadzor osiguranja.

Crna Gora će nastaviti sa daljim usklađivanjem i implementacijom EU *acquis*-a u oblasti finansijskih usluga u cilju dostizanja naprednog nivoa usklađenosti i pokazati čvrstinu i nezavisnost regulatornih i supervizorskih institucija sa adekvatnim administrativnim kapacitetima za njenu implementaciju i sprovođenje.

Poglavlje je otvoreno 22. juna 2015.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Bankarstvo i finansijski konglomerati						
1.	MF	Zakon o dodatnom nadzoru finansijskih konglomerata	2024/IV	2025/I	32011L0089 [P] 32002L0087 [P] 32014R0342 [P]	
2.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama	2024/IV	2025/II	32019L0878 [D] 32021R0539 [D] 32021R1018 [D] 32021R0923 [D] 32021R1118 [D] 32022R0676 [D] 32022R0193 [D] 32022R2580 [P] 32022R2581 [P] 32022R2579 [P]	
3.	CBCG	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija	2025/III	2026/I	32020R0866 [D] 32020R0125 [D] 32021R1043 [D] 32021R0598 [D] 32021R0931 [D] 32021R0424 [D] 32021R0637 [D] 32021R0930 [D] 32021R0249 [D] 32020R1228 [D] 32020R1230 [D] 32020R1224 [D] 32020R1225 [D] 32020R1229 [D] 32020R1226 [D]	

					32021R0558 [D] 32022R0439 [P] 32022R0951 [D] 32022R2060 [P] 32022R2058 [P] 32022R2059 [P] 32022R2257 [P] 32022R2365 [D] 32023R2175 [P] 32023R2056 [P] 32023R1718 [P] 32023R1578 [P] 32023R1577 [P] 32023R0313 [D]	
4.	CBCG	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o izvještajima koji se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore	2025/III	2026/I	32020R0429 [D] 32021R0763 [D] 32020R1227 [D] 32021R0451 [D] 32022R1011 [D] 32022R1994 [D]	
5.	CBCG	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u kreditnim institucijama	2025/III	2026/I	32021R0453 [D] 32022R0631 [D] 32022R0954 [P] 32022R2453 [D] 32022L2556 [P] 32023R0206 [D]	
6.	CBCG	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti u kreditnim institucijama	2025/III	2026/I	32022O0508 [D] 32022R0786 [P]	
7.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima	2024/IV	2025/II	32021L2167 [D]	

8.	MF	Zakon o izmjenama Zakona o stečaju i likvidaciji banaka	2024/IV	2025/II	32017L2399 [D] 32019L0879 [D]	
9.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija ⁵	2024/IV	2025/II	32019L0879 [D] 52020XC0929(01) [D] 52020XC1202(01) [D]	
10.	CBCG	Odluka o bližim kriterijumima za određivanje minimalnog regulatornog kapitala i kvalifikovanim obavezama kreditnih institucija	2025/II	2025/II	32019L0879 [D] 32022R2036 [D]	
11.	CBCG	Odluka o utvrđivanju kriterijuma za procjenu uticaja propadanja kreditne institucije na finansijska tržišta, na druge kreditne institucije i na uslove finansiranja	2025/II	2025/II	32019R0348 [D]	
12.	CBCG	Odluka o izvještajima koji se dostavljaju Centralnoj banci za potrebe izrade planova sanacije	2025/II	2025/II	32018R1624 [D] 32022R0365 [D]	
13.	CBCG	Odluka o utvrđivanju kategorija obaveza na koje se primjenjuje odredba ugovornog priznavanja instrumenta interne sanacije	2025/II	2025/II	32021R1751 [D] 32021R1527 [D]	
14.	CBCG	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o bližem načinu izračunavanja redovnih doprinosa koje kreditne institucije uplaćuju sanacionom fondu	2025/II	2025/II	32023R0662 [D]	
15.	CBCG	Odluka o bližem sadržaju informacija koje mora da sadrži evidencija finansijskih ugovora kada su kreditne institucije ugovorna strana	2025/II	2025/II	32016R1712 [D]	
16.	CBCG	Odluka o bližim kriterijumima za utvrđivanje ugovora i drugih ugovornih strana koji su zaštićeni kod djelimičnih prenosa	2025/II	2025/II	32017R0867 [D]	
17.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija	2025/III	2025/IV	32022L2556 [D]	
B) Osiguranje i penzijsko osiguranje						
18.	MF	Zakon o dobrovoljnim penzionim fondovima	2024/IV	2025/IV	32003L0041 [D] 32013L0014 [P]	

⁵ Dok Crna Gora ne postane punopravna članica ne može biti potpune usklađenosti. Direktive i regulative sadrže članove koji su primjenjivi samo za nadležna tijela/regulatore država članica. Međutim, sve materijalno značajne odredbe su već prenesene u zakonske i podzakonske propise.

					32016L2341 [P]	
19.	MF	Zakon o osiguranju	2024/IV	Danom pristupanja EU	32009L0138 [P] 32016L0097 [P] 32011L0089 [D] 32012L0023 [P] 32013L0023 [D] 32013L0058 [P] 32014L0051 [D] 32015R2011 [P] 32016L2341 [D] 32017R2402 [D] 32018L0843 [D] 32019R1935 [P] 32018L0411 [P] 32019L2177 [D] 32022L2556 [D]	
C) Tržišta hartija od vrijednosti i investicione usluge						
20.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala	2025/IV	2026/IV	32004L0109 [P] 32017R1129 [D] 32020R0447 [P] 32020R0448 [P] 32020R1212 [D] 32020R1272 [P] 32020R1273 [P] 32020R1989 [D] 32020L1504 [P] 32021R1253 [P] 32021R1254 [P] 32021R0528 [P] 32021R0527 [D] 32021L0338 [P] 32021L1269 [D]	
21.	MF	Zakon o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom	2024/IV	2025/IV	32009L0065 [D]	

					32011L0061 [D] 32013L0014 [D] 32014L0091 [P] 32019R1156 [D] 32019L1160 [D] 32021L1270 [D] 32021R0955 [D]	
22.	MF	Zakon o alternativnim investicionim fondovima	2024/IV	2025/IV	32011L0061 [P] 32018R1618 [P] 32019R1156 [D] 32019L1160 [D] 32021R1255 [P]	
23.	MF	Zakon o sanaciji investicionih društava	2027/IV	2028/IV	32014L0059 [D] 32017L2399 [D] 32019L0879 [D] 32014R0806 [D]	

UVOD

Poglavlje Informatičko društvo i mediji čini cjelinu od tri oblasti: elektronske komunikacije, usluge informatičkog društva i audiovizuelna politika.

Ključna pitanja u okviru oblasti elektronskih komunikacija su: nezavisnost regulatorne agencije za elektronske komunikacije, širokopojasni pristup Internetu, interkonekcija, izgradnja, obezbjeđivanje i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, pružanje elektronskih komunikacionih usluga, tržište i analiza tržišta, univerzalne usluge, prava i zaštita korisnika, i politika i upravljanje radio-frekvencijskim spektrom, upravljanje adresnim i numeričkim resursima, bezbjednost elektronskih komunikacionih mreža i usluga. Ključna pitanja u okviru oblasti usluga informatičkog društva su: elektronska uprava, informatička bezbjednost, elektronsko zdravstvo, elektronski potpis, javni sektor, elektronska trgovina. Ključna pitanja u okviru oblasti audiovizuelne politike su: audiovizuelne medijske usluge, javni emiteri Crne Gore, zaštita maloljetnika, filmsko naslijeđe, kulturna raznolikost.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru aktuelnog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, su: Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo ekonomskog razvoja i Ministarstvo kulture i medija..

Poglavlje je otvoreno 31. marta 2014.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Elektronske komunikacije						
1.	MER	Nacionalni plan razvoja mreža za širokopojasni pristup internetu	2024/IV	2030		
B) Usluge informatičkog društva						
2.	MJU	Akcioni plan Strategije digitalne transformacije 2022-2026, za period 2024-2025.	2024/II	2024-2025		
3.	MJU	Akcioni plan Strategije sajber bezbjednosti 2022-2026, za 2024. godinu	2024/II	2024		
C) Audiovizuelna politika						
4.	MKM	Akcioni plan Medijske strategije 2023-2027. za period 2025-2026.	2025/I	2025-2026		
5.	MKM	Akcioni plan Medijske strategije 2023-2027. za 2027. godinu	2026/I	2027		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Elektronske komunikacije						
1.	MER	Zakon o elektronskim komunikacijama	2024/III	2024/IV	32018L1972 [P] 32014L0061 [P] 32019R2243 [P] 32020H2245 [P] 32020R0911 [D] 32020R1070 [D] 32020H1307 [D]	
B) Usluge informatičkog društva						

2.	MJU	Zakon o informacionoj bezbjednosti	2024/II	2024/IV	32022L2555 [P]	
3.	MJU	Zakon o elektronskoj identifikaciji uslugama povjerenja	2026/IV	2027/I	52021PC0281 [P]	
C) Audiovizuelna politika						
4.	MKM	Zakon o audiovizuelnim medijskim uslugama	2024/II	2024/II	32018L1808 [P] 52020XG1207(01) [P]	
5.	MKM	Zakon o nacionalnom javnom emiteru – Javnom medijskom servisu Crne Gore	2024/II	2024/II	52020XG1207(01) [P]	
6.	MKM	Zakon o medijima	2024/II	2024/II	52020XG1207(01) [P]	

UVOD

Pravna tekovina za poglavlje 11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj obuhvata veliki broj obavezujućih pravila, od kojih su mnoga direktno primjenjiva. Njihova odgovarajuća primjena i efikasnost sprovođenja od strane efikasne administracije su neophodni za funkcionisanje Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP).

ZPP je podijeljena na dva stuba: direktna plaćanja i tržišne mjere (prvi stub) i ruralni razvoj (drugi stub). Osnovu prvog stuba čine različite mjere podrške koje direktno ili indirektno utiču na prihode poljoprivrednih proizvođača. Politika ruralnog razvoja, kroz podršku raznovrsnih ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima, ima za cilj poboljšanje kvaliteta života na selu, kako sa ekonomskog, tako i sa društvenog aspekta. Mjere prvog stuba integralno se finansiraju iz zajedničkog budžeta EU, dok za drugi stub važi princip kofinansiranja iz nacionalnog budžeta. Jedna od osnovnih karakteristika ZPP je finansiranje u sedmogodišnjem periodu, sa tačno utvrđenim iznosima podrške potencijalnim korisnicima.

Država članica EU mora da bude spremna za primjenu pravne tekovine EU za šeme direktnih plaćanja i implementaciju politike zajedničkog uređenja tržišta, kao i sprovođenje mjera ruralnog razvoja.

Poglavlje 11 podijeljeno je na sljedeća potpoglavlja: direktna plaćanja, zajednička organizacija tržišta, državna pomoć, ruralni razvoj, politika kvaliteta i organska proizvodnja.

Crna Gora će danom pristupanja u EU primjenjivati Zajedničku poljoprivrednu politiku, što podrazumijeva uspostavljanje administrativnog i institucionalnog okvira za njeno sprovođenje. Pravilno sprovođenje Zajedničke poljoprivredne politike zahtjeva od Crne Gore jačanje postojećih i osnivanje novih odgovarajućih administrativnih struktura - Agencije za plaćanja, Upravljačkog tijela, kao i uspostavljanje određenih sistema kao što su Integrisani administrativni sistem kontrole i računovodstveni sistem na farmama.

Institucija nadležna za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Pregovaračko poglavlje 11 je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji održanoj 13. decembra 2016.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Horizontalni dio						
1.	MPŠV	Akcion plan za uspostavljanje IAKS-a i Agencije za plaćanja	2024/IV	2024-2027		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti propisi						
1.	MPŠV	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju	2024/II	2024/III	32011R0543 [D] 32013R1305 [D] 32013R1306 [D] 32013R1307 [D] 32013R1308 [D] 32014R0640 [D] 32014R0807 [D] 32014R0447 [D] 32014R0907 [D] 32014R0251 [D] 32015R1366 [D] 32016R0232 [D] 32018R1046 [D] 32020R0198 [D]	
2.	MPŠV	Pravilnik o sprovođenju direktnih plaćanja i IAKS mjera ruralnog razvoja	2024/IV	2024/IV	32013R1306 [D] 32013R1307 [D] 32014R0639 [D] 32014R0640 [D] 32014R0641 [D] 32014R0809 [D] 32014R0907 [D] 32020R2086 [D]	

3.	MPŠV	Pravilnik o metodologiji prikupljanja podataka za sistem računovodstvenih podataka poljoprivrednih gazdinstava	2024/IV	2024/IV	32009R1217 [D] 32013R1318 [D] 32016R2129 [D] 32019R1975 [D] 32020R1652 [D] 32022R2499 [P]	
4.	MPŠV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obliku i načinu vođenja registra subjekata i registra poljoprivrednih gazdinstava	2024/IV	2024/IV	32013R1306 [D] 32013R1307 [D]	
5.	MPŠV	Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja agrarnog marketinškog informacionog sistema	2024/IV	2024/IV	32022R0791 [P]	
6.	MPŠV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližoj sadržini i načinu uspostavljanja evidencije parcela poljoprivrednog zemljišta	2024/IV	2024/IV	32013R1306 [D] 32013R1307 [D]	
B) Horizontalni dio						
7.	MPŠV	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda	2025/II	2025/III	32012R0880 [D] 32012R0511 [D] 32013R1308 [D] 32014R0499 [D] 32015R1366 [D] 32016R1237 [D] 32016R0791 [D] 32016R1238 [D] 32017R1182 [D] 32017R1185 [D] 32018R0891 [D] 32018R0892 [D] 32020R0760 [D] 32020R0761 [D] 32021R2115 [D] 32023R0330 [D]	
8.	MPŠV	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vinu	2024/III	2024/III	32013R1308 [D] 32018R0273 [D] 32018R0274 [D] 32019R0934 [D]	

					32019R0033 [D] 32019R0034 [D] 52019XC1205(01) [D] 32020R0531 [D] 32020R0565 [D] 32020R0975 [D] 32021R2117 [D] 32021R1375 [D] 32021R2117 [P] 32023R1606 [P]	
9.	MPŠV	Zakon o osnivanju Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu	2025/II	2025/II	32014R0908 [D] 32021R2116 [P]	
10.	MPŠV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o opštim i posebnim standardima za stavljanje na tržište voća i povrća	2024/IV	2024/IV	32019R0428 [P] 32021R1890 [P] 32023R2430 [P] 32023R2429 [P]	
11.	MPŠV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o izvještavanju o cijenama određenih poljoprivrednih proizvoda	2024/IV	2024/IV	32017R1185 [D]	
12.	MPŠV	Pravilnik o aromatizovanim proizvodima od vina	2024/IV	2024/IV	32014R0251 [D]	
13.	MPŠV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o karakteristikama i kvalitetu, načinu uzorkovanja i metodama analize maslinovog ulja	2025/III	2025/III	32013R1308 [P] 32019D1987 [P] 32022D2391 [P] 32022D2103 [P] 32022R2104 [P] 32022R2105 [P]	
14.	MPŠV	Pravilnik o načinu deklarisanja i označavanja maslinovog ulja	2025/III	2025/III	32013R1308 [P] 32019D1987 [P]	
B.1) Alkoholna pića						
15.	MPŠV	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o jakim alkoholnim pićima	2027/IV	2027/IV	32022R1303 [P]	
16.	MPŠV	Pravilnik o geografskim oznakama jakih alkoholnih pića	2025/III	2025/III	32021R1236 [P]	
C) Organska proizvodnja						
17.	MPŠV	Zakon o organskoj proizvodnji	2024/III	2024/III	32018R0848 [P]	

					32020R0427 [P] 32020R2042 [P] 32021R1691 [P] 32021R0642 [P] 32021R0771 [P] 32021R0715 [P] 32021R0279 [P] 32020R1794 [P] 32017R0625 [P]	
18.	MPŠV	Pravilnik o bližim pravilima i uslovima za biljnu i stočarsku organsku proizvodnju	2024/IV	2025/I	32018R0848 [P] 32020R0427 [P] 32021R0716 [P]	
19.	MPŠV	Pravilnik o bližim uslovima i pravilima za preradu, pakovanje, transport i skladištenje organskih proizvoda	2025/II	2025/II	32018R0848 [P]	
20.	MPŠV	Pravilnik o načinu i metodologiji vršenja stručne kontrole u organskoj proizvodnji	2025/III	2025/III	32018R0848 [P] 32021R1691 [P] 32023R0207 [P] 32021R1006 [P]	
21.	MPŠV	Pravilnik o bližim uslovima i pravilima za uvoz i izvoz organskih proizvoda	2025/IV	2025/IV	32018R0848 [P] 32023R1202 [P] 32023R0186 [P] 32022R2047 [P] 32022R2049 [P] 32021R2325 [P] 32021R2306 [P] 32021R2307 [P] 32021R2305 [P]	
22.	MPŠV	Pravilnik o sadržaju i veličini znaka organske proizvodnje	2025/IV	2025/IV	32018R0848 [P] 32021R0642 [P]	
23.	MPŠV	Pravilnik o bližim pravilima i uslovima organske proizvodnje životinja, akvakulture i morskih algi	2026/II	2026/II	32018R0848 [P] 32021R0716 [P]	
24.	MPŠV	Pravilnik o bližim pravilima i uslovima o grupi subjekata u organskoj proizvodnji	2026/IV	2026/IV	32018R0848 [P] 32021R0771 [P] 32021R0715 [P]	

25.	MPŠV	Pravilnik o bližim pravilima i uslovima za proizvodnju i upotrebu neorganskih sadnica, sadnica iz prelaznog perioda i organskih sadnica i drugog biljnog reproduktivnog materijala i stavljanje na tržište biljnog reproduktivnog materijala iz organskog heterogenog materijala određenih rodova ili vrsta	2027/II	2027/II	32018R0848 [P] 32022R0474 [P] 32020R0464 [P] 32020R1794 [P] 32021R1189 [P]	
26.	MPŠV	Pravilnik o bližim pravilima i uslovima o sprovođenju službenih kontrola	2027/III	2027/III	32017R0625 [P] 32018R0848 [P] 32021R0771 [P] 32021R0279 [P]	

UVOD

Evropski pristup u oblasti bezbjednosti hrane, veterinarstva i fitosanitarnog nadzora podrazumijeva primjenu integralnog principa „od njive do trpeze“ koji pokriva sve segmente prehrambenog lanca: primarnu proizvodnju, preradu, skladištenje, transport i trgovinu.

Pravna tekovina za ovo poglavlje sastoji se od tri dijela koji se međusobno nadopunjuju:

Bezbjednost hrane sadrži: pravila za proizvodnju i stavljanje na tržište hrane, hrane za životinje i nus proizvoda životinjskog porijekla (higijenska pravila, specifična pravila za proizvode životinjskog porijekla, deklarisanje i reklamiranje, pravila za aditive, enzime, suplemente i boje, kao i materijale koji dolaze u kontakt sa hranom), pravila za zvanične kontrole i mehanizme za osiguranje bezbjednosti hrane, sa strogim pravilima za hranu životinjskog porijekla.

Veterinarska politika sadrži: pravila za unutrašnji promet životinja i životinjskih proizvoda, kontrolu i zdravstvene zahtjeve za uvoz životinja, proizvoda životinjskog porijekla i nus proizvoda, identifikaciju i registraciju životinja i praćenje njihovog kretanja, kontrolu i iskorjenjivanje bolesti životinja i zoonoza, promet živih životinja, sjemena, jajnih ćelija i embriona, kontrolu rezidua i drugih supstanci, zootehniku, kao i zahtjeve za dobrobit životinja.

Fitosanitarna politika sadrži: pravila za kontrolu štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom, pravila za sredstva za zaštitu bilja, kvalitet i stavljanje na tržište sjemenskog i sadnog materijala i zaštitu novih biljnih sorti.

Takođe, ovo poglavlje sadrži pravila za genetički modifikovane organizme.

Institucija nadležna za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. je Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove. Polazeći od činjenice da Evropska unija u ovim oblastima postavlja stroge uslove koji do kraja moraju biti ispunjeni na putu pridruživanja, bitno je, između ostalog, ispuniti sledeće pretpostavke: usvojiti odgovarajuće propise (zakone i podzakonske akte), osigurati primjenu propisanih normi od strane držaoca životinja, bilja i subjekata u poslovanju hranom, hranom za životinje i nus proizvode životinjskog porijekla, zaposliti dovoljan broj stručnih lica (administracija i inspekcija) za sve navedene oblasti Poglavlja 12, a posebno u dijelu službenih kontrola, obezbijediti adekvatan budžet, potrebnu tehničku opremu i sredstva za rad, unaprijediti postojeće laboratorije, granična inspeksijska mjesta, karantinske objekte i ostalu potrebnu infrastrukturu. Usklađivanjem zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije svi proizvodi na tržištu moraće zadovoljiti jednake zahtjeve. Time će se podići opšti nivo, kao i povjerenje građana u proizvode koje kupuju.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Bezbjednost hrane						
A.1) Opšti dio						
1.	UBHVFP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti hrane	2024/IV	2024/IV	32017R0625 [P]	
A.2) Stavljanje na tržište hrane, hrane za životinje i nusproizvoda životinjskog porijekla						
A.2.1) Higijenska pravila						
2.	UBHVFP	Pravilnik o obrascu zdravstvenog sertifikata za premještanja pošiljaka nusproizvoda životinjskog porijekla iz zona ograničenja uspostavljenih radi sprečavanja i kontrole određenih bolesti sa popisa	2027/I	2027/I	32021R1699 [P]	
A.2.2) Posebna pravila za proizvode životinjskog porijekla						
3.	UBHVFP	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o mjerama za sprječavanje trihinele kod ljudi	2024/IV	2024/IV	32020R1478 [P] 32022R1418 [P] 32022R1418 [P]	
4.	UBHVFP	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o posebnim zahtjevima higijene za proizvode životinjskog porijekla	2024/III	2024/III	32023R0166 [P] 32022R2258 [P]	
A.2.3) Kontrolna pravila						
5.	UBHVFP	Pravilnik o učestalosti fizičkih kontrola hrane mješovitog porijekla	2024/II	2024/II	32021R2141 [P]	
A.2.4) Pravila kontrole za za nusproizvode životinjskog porijekla						
6.	UBHVFP	Pravilnik o klasifikaciji i postupanju sa nus proizvodima životinjskog porijekla, higijensko i veterinarsko-zdravstvenim uslovima za nus proizvode	2025/IV	2025/IV	32021R1929 [P] 32021R1891 [P] 32021R1925 [P] 32021R1929 [P] 32021R1973 [P] 32022R0384 [P] 32022R0488 [P]	
A.2.5) Pravila kontrole za za nusproizvode životinjskog porijekla						

7.	UBHVFP	Zakon o zahtjevima za upravljanje i postupanje nusproizvodima životinjskog porijekla	2024/IV	2025/I	32009R1069 [P] 32011R0142 [P] 32021R1929 [P]	
A.3) Pravila bezbjednosti hrane						
A.3.1) Označavanje, reklamiranje i oglašavanje hrane, uključujući prehrambene i zdravstvene tvrdnje i nutritivno označavanje						
8.	UBHVFP	Uredba o izmjeni Uredbe o korišćenju zdravstvenih i nutritivnih tvrdnji prilikom označavanja, reklamiranja i prezentacije hrane	2024/IV	2024/IV	32021R0686 [P] 32021R0050 [P] 32022R0719 [P] 32022R0710 [P] 32022R0711 [P] 32022R0709 [P] 32023R0648 [P]	
A.3.2) Arome						
9.	UBHVFP	Uredba o izmjeni Uredbe o prehrambenim aromama koje se mogu koristiti u i na hrani	2024/IV	2024/IV	32022R0502 [P] 32023R0952 [P] 32023R0441 [P] 32022R1466 [P] 32022R1465 [P] 32021R1917 [P] 32021R1916 [P]	
A.3.3) Dodaci hrani						
10.	UBHVFP	Uredba o izmjeni Uredbe o vitaminima, mineralima i drugim supstancama koje se mogu dodavati hrani	2025/III	2025/III	32022R2340 [P] 32022R0860 [P] 32023R1065 [P] 32023R0612 [P]	
11.	UBHVFP	Uredba o izmjeni i dopuni Uredbe o aditivima koji se mogu koristiti u hrani	2024/IV	2024/IV	32022R1038 [P] 32022R1023 [P] 32023R0447 [P] 32023R0440 [P] 32022R1923 [P] 32022R1922 [P] 32022R1396 [P]	

					32022R1037 [P] 32022R0650 [P] 32023R2379 [P] 32023R1329 [P]	
A.3.4) Materijali koji dolaze u kontakt sa hranom						
12.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o posebnim uslovima za plastične materijale i predmete koji dolaze u kontakt sa hranom	2025/II	2025/II	32022R1616 [P]	
A.3.5) Hrana za posebnu prehrambenu upotrebu						
13.	UBHVFP	Uredba o izmjeni Uredbe o načinu i uslovima stavljanja na tržište hrane za posebne prehrambene potrebe	2026/III	2026/III	32021R1040 [P] 32021R1041 [P] 32021R0571 [P] 32021R0077 [P] 32022R2182 [P] 32023R0589 [P] 32023R0439 [P] 32022R2182 [P] 32022R0519 [P]	
A.3.6) Kontaminanti						
14.	UBHVFP	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminanata u hrani	2024/III	2024/III	32022R0685 [P]	
A.3.7) Nova hrana						
15.	UBHVFP	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o novoj hrani koja se može koristiti i stavljati na tržište	2025/I	2025/I	32020R1821 [P] 32020R1772 [P] 32020R1993 [P] 32020R1822 [P] 32020R1820 [P] 32020R1559 [P] 32020R1634 [P] 32020R1824 [P] 32021R0882 [P] 32021R0912 [P] 32021R1319 [P]	

					32021R1318 [P] 32021R0120 [P] 32021R0670 [P] 32021R0668 [P] 32021R0051 [P] 32021R0082 [P] 32021R1377 [P] 32021R0900 [P] 32021R0096 [P] 32021R1326 [P]	
A.4) Specifična pravila za hranu za životinje						
A.4.1) Aditivi za hranu za životinje						
16.	UBHVFP	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o dodacima hrani za životinje i premiksima koji se mogu stavljati na tržište	2025/II	2025/II	32021R2092 [P] 32021R2095 [P] 32021R2094 [P] 32021R2097 [P] 32021R2096 [P] 32021R2093 [P] 32021R2090 [P] 32021R2077 [P] 32021R2076 [P] 32021R2080 [P] 32021R2050 [P] 32021R2051 [P] 32021R2047 [P] 32022R1525 [P] 32022R1493 [P] 32022R1492 [P] 32022R1490 [P] 32022R1472 [P] 32022R1469 [P] 32022R1471 [P] 32022R1470 [P] 32022R1459 [P]	

						32022R1457 [P] 32022R1458 [P] 32022R1453 [P] 32022R1452 [P] 32022R1451 [P] 32022R1445 [P] 32022R1442 [P] 32022R1417 [P] 32022R1421 [P] 32022R1420 [P] 32022R1419 [P] 32022R1412 [P] 32022R1383 [P] 32022R1382 [P] 32022R1375 [P] 32022R1374 [P] 32022R1266 [P] 32022R1248 [P] 32022R1250 [P] 32022R1247 [P] 32022R1249 [P] 32022R1104 [P] 32022R0654 [P] 32022R0652 [P] 32022R0653 [P] 32022R0633 [P] 32022R0593 [P] 32022R0565 [P] 32022R0538 [P] 32022R0537 [P] 32022R0415 [P] 32022R0385 [P] 32022R0347 [P] 32022R0320 [P]
--	--	--	--	--	--	--

					32022R0270 [P] 32022R0271 [P] 32022R0272 [P] 32022R0268 [P] 32022R0273 [P] 32023R1703 [P] 32023R1708 [P] 32023R1711 [P] 32023R1704 [P] 32023R1709 [P] 32023R1707 [P] 32023R1712 [P] 32023R1710 [P] 32023R1713 [P] 32023R1705 [P] 32023R1698 [P] 32023R1699 [P] 32023R1682 [P] 32023R1455 [P] 32023R1443 [P] 32023R1417 [P] 32023R1416 [P] 32023R1405 [P] 32023R1342 [P] 32023R1341 [P] 32023R1333 [P] 32023R1332 [P] 32023R1334 [P] 32023R1171 [P] 32023R1168 [P] 32023R1173 [P] 32023R1170 [P] 32023R1172 [P] 32023R1169 [P]	
--	--	--	--	--	--	--

					32023R1167 [P] 32023R1163 [P] 32023R0907 [P] 32023R0668 [P] 32023R0669 [P] 32023R0650 [P] 32023R0649 [P] 32023R0651 [P] 32023R0605 [P] 32023R0584 [P] 32023R0585 [P] 32023R0565 [P] 32023R0366 [P] 32023R0341 [P] 32023R0263 [P] 32023R0257 [P] 32023R0256 [P] 32023R0255 [P] 32023R0059 [P] 32023R0061 [P] 32023R0060 [P] 32023R0054 [P] 32023R0053 [P] 32023R0008 [P]	
B) Veterina						
17.	UBHVFP	Zakon o veterinarstvu	2024/IV	2025/I	32020R2154 [P] 32017R0625 [P]	
B.1) Identifikacija i registracija životinja						
18.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o identifikaciji i registraciji kopitara	2025/III	2025/IV	32021R0963 [P] 32021R0577 [P]	
19.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o identifikaciji i registraciji svinja	2025/III	2025/IV	32021R0520 [P]	

20.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu identifikacije i registracije goveda i vođenju registara i elektronske baze podataka	2024/III	2024/III	32020R1625 [P]	
B.2) Kontrolne mjere za bolesti životinja						
21.	UBHVFP	Pravilnik o programima nadzora, programima iskorjenjivanja i statusu „slobodno od bolesti” za određene bolesti s liste i emergentne bolesti	2025/IV	2025/IV	32020R0689 [P] 32020R0690 [P] 32020R0687 [P] 32021R0881 [P] 32023R0751 [P] 32023R1798 [P] 32022R0214 [P] 32021R1911 [P]	
22.	UBHVFP	Pravilnik o listi životinja i proizvoda životinjskog porijekla koji podliježu veterinarskim pregledima	2025/I	2025/I	32021R0632 [P] 32021R0573 [P] 32021R0630 [P]	
23.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o klasifikaciji zaraznih bolesti životinja, načinu prijavljivanja pojave odnosno sumnje i odjavljivanja zaraznih bolesti životinja	2025/II	2025/II	32020R2002 [P] 32023R1451 [P] 32022R1183 [P]	
24.	UBHVFP	Instrukcija za biološke proizvode: za antigen, vakcine i dijagnostičke reagense	2026/I	2026/I	32022R0139 [P] 32022R0140 [P]	
25.	UBHVFP	Lista bolesti i životinjskih vrsta koje predstavljaju značajan rizik za širenje tih bolesti	2026/II	2026/II	32022R0925 [P]	
26.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija	2025/IV	2025/IV	32022R2246 [P] 32022R1403 [P] 32022R0175 [P]	
27.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o listi životinja i proizvoda životinjskog porijekla koji podliježu veterinarskim pregledima	2026/I	2026/I	32022R1322 [P] 32022R0176 [P]	
28.	UBHVFP	Pravilnik o mjerama za otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje afričke kuge svinja	2025/IV	2025/IV	32023R0861 [P] 32023R0835 [P] 32023R0594 [P]	
29.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama za sprječavanje, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja	2025/I	2025/I	32021R2158 [P]	

B.2.1) Zoonoze						
30.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu i mjerama kontrole salmonele kod živine i drugih specifičnih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom	2024/III	2024/III	32019R0268 [P]	
31.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza	2025/III	2025/III	32020D1729 [P] 32023D1017 [P]	
B.3) Sjeme, jajne ćelije i embrioni						
32.	UBHVFP	Pravilnik za objekte u kojima se drže kopnene životinje i inkubatorske stanice i pravila o sljedivosti za kopnene životinje i jaja za rasplod	2027/III	2027/IV	32019R2035 [P]	
33.	UBHVFP	Pravilnik o zahtjevima zdravlja životinja za premještanja kopnenih životinja i jaja za rasplod	2026/III	2026/IV	32021R1706 [P]	
34.	UBHVFP	Pravilnik o uslovima za reproduktivni materijal	2026/III	2026/IV	32021R0880 [P]	
35.	UBHVFP	Pravilnik za odobravanja objekata za reproduktivni materijal i zahtjeva u pogledu sljedivosti i zdravlja životinja za premještanja embriona određenih uzgojnih kopnenih životinja	2025/II	2025/II	32020R0686 [P] 32020R0688 [P] 32020R0999 [P] 32022R1345 [P]	
36.	UBHVFP	Pravilnik o zahtjevima zdravlja životinja za premještanje ptica u zatočeništvu za izložbe	2026/II	2026/II	32023R0118 [P]	
B.4) Zahtjevi za uvoz za žive životinje i proizvode životinjskog porijekla						
37.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima za uvoz i tranzit kopitara	2025/III	2025/III	32020R2235 [P] 32020R0692 [P]	
38.	UBHVFP	Pravilnik o uslovima za uvoz kopitara, sjemena i embriona	2025/III	2025/III	32019R2147 [P] 32020R0485 [P] 32020R0581 [P]	
39.	UBHVFP	Pravilnik o veterinarsko-zdravstvenim i drugim uslovima za uvoz određenih životinja, reproduktivnog materijala i proizvoda životinjskog porijekla iz određenih zemalja	2026/III	2026/III	32020R0692 [P] 32020R2235 [P] 32021R0405 [P] 32021R1327 [P] 32021R0404 [P] 32021R1471 [P]	

					32021R1703 [P] 32021R1705 [P] 32021R1070 [P] 32021R1727 [P]	
40.	UBHVFP	Pravilnik o certifikatima o zdravlju životinja za uvoz i premještanje pošiljaka akvatičnih životinja i određenih proizvoda životinjskog porijekla od akvatičnih životinja	2026/III	2026/III	32020R2236 [P]	
41.	UBHVFP	Naredba o uslovima za uvoz živih, rashlađenih, smrznutih ili prerađenih školjki, bodljokožaca, plaštaša i morskih puževa namijenjenih ishrani ljudi iz Sjedinjenih Američkih Država	2027/III	2027/III	32020R1641 [P]	
42.	UBHVFP	Pravilnik za objekte akvakulture i prevoznike akvatičnih životinja	2026/IV	2026/IV	32020R0691 [P] 32020R0990 [P] 32023D0749 [P] 32022D1188 [P] 32021R2037 [P]	
43.	UBHVFP	Pravilnik o upotrebi mesno-koštanog brašna kao goriva u postrojenjima za izgaranje	2027/III	2027/III	32020R0735 [P]	
44.	UBHVFP	Dopuna liste zemalja i teritorija od kojih je dozvoljen uvoz školjkaša, morskih puževa i proizvoda ribarstva	2026/III	2026/III	32023R0514 [P] 32022R2293 [P] 32022R1389 [P] 32022R0363 [P] 32022R0034 [P]	
45.	UBHVFP	Pravilnik o zahtjevima za unos pošiljki određenih životinja i roba za ljudsku ishranu	2025/IV	2025/IV	32023R0119 [P] 32022R2292 [P] 32022R0887 [P]	
B.5) Kontrola rezidua						
46.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o metodama kontrole rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla	2025/I	2025/I	32023R0411 [P]	
B.6) Dobrobit životinja						
47.	UBHVFP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti dobrobiti životinja	2024/IV	2025/I	32019R0268 [P]	
B.7) Zootehnika						

48.	UBHVFP	Modeli obrazaca zootehničkih sertifikata za uzgojne životinje i njihove embrione	2025/III	2025/IV	32020R0602 [P]	
C) Fitosanitarna politika						
C.1) Zdravlje bilja – štetni organizmi						
49.	UBHVFP	Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja	2024/IV	2025/I	32016R2031 [P] 32017R0625 [P]	
50.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja bakterije <i>Xylella fastidiosa</i> (Wells et al.)	2024/III	2024/III	32023R1706 [P] 32021R2130 [P]	
51.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizma <i>Spodoptera frugiperda</i> (SMITH)	2024/I	2024/I	32023R1134 [P]	
52.	UBHVFP	Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za otkrivanje, sprječavanje širenja i suzbijanje krompirovih cistolikih nematoda	2024/I	2024/I	32022R1192 [P]	
53.	UBHVFP	Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja <i>Popillia japonica</i> Newman	2024/IV	2024/IV	32023R1584 [P]	
54.	UBHVFP	Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizama <i>Meloidogyne graminicola</i> (Golden & Birchfield)	2025/I	2025/I	32022R1372 [P]	
55.	UBHVFP	Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja štetnog organizam <i>Rose Rosette Virus</i>	2025/II	2025/II	32022R1265 [P]	
56.	UBHVFP	Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje širenja <i>Ceratocystis platani</i> (J.M. Walter) Engelbr. & T.C. Harr. u obilježenim područjima)	2025/IV	2025/IV	32022R1629 [P]	
57.	UBHVFP	Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje širenja grapevine <i>Flavescence Dorée</i> fitoplazme u obilježenim područjima	2025/IV	2025/IV	32022R1630 [P]	
58.	UBHVFP	Naredba o zabrani unošenja određenih štetnih organizama	2024/I	2024/I	32022R1941 [P]	
59.	UBHVFP	Naredba o fitosanitarnim mjerama za unošenje određenog bilja iz Koreje	2025/IV	2025/IV	32023R1310 [P]	
60.	UBHVFP	Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za unošenje određenog drveta iz SAD	2025/IV	2025/IV	32022R1456 [P] 32023R1312 [P]	

61.	UBHVFP	Pravilnik o uslovima i načinu obavljanja smanjenog obima provjera identiteta i zdravstvenog stanja pošiljke bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom	2025/II	2025/II	32022R2389 [P]	
C.1.1) Zaštićene zone						
62.	UBHVFP	Pravilnik o uslovima za sistematska istraživanja štetnih organizama bilja za proglašavanje zaštićenih područja	2026/IV	2026/IV	32022R2404 [P]	
C.2) Zdravlje bilja –sredstva za zaštitu bilja						
63.	UBHVFP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja	2024/IV	2025/I	32017R0625 [P]	
64.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju Liste aktivnih supstanci dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja	2025/III	2025/III	32021R2010 [P]	
65.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije o upotrebi sredstava za zaštitu bilja	2025/IV	2025/IV	32023R0564 [P]	
66.	UBHVFP	Lista proizvoda i osnovnih supstanci za upotrebu u organskoj proizvodnji	2026/II	2026/II	32023R0121 [P]	
C.2.1) Stavljanje u promet						
67.	UBHVFP	Lista aktivnih supstanci dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja	2024/II	2024/II	32021R2081 [P] 32021R2068 [P] 32022R2314 [P] 32022R2305 [P] 32022R1480 [P] 32022R1474 [P] 32022R1468 [P] 32022R1444 [P] 32022R1443 [P] 32022R1251 [P] 32022R0814 [P] 32022R0801 [P] 32022R0740 [P] 32022R0004 [P] 32023R1756 [P] 32023R1755 [P]	

					32023R1488 [P] 32023R1446 [P] 32023R1447 [P] 32023R1436 [P] 32023R1001 [P] 32023R1004 [P] 32023R0998 [P] 32023R1002 [P] 32023R1005 [P] 32023R1000 [P] 32023R1003 [P] 32023R0999 [P] 32023R0962 [P] 32023R0939 [P] 32023R0932 [P] 32023R0918 [P] 32023R0741 [P] 32023R0689 [P] 32023R0574 [P] 32023R0515 [P] 32023R0216 [P] 32023R0199 [P] 32023R0200 [P] 32023R0149 [P]	
68.	UBHVFP	Instrukcija o potrebnim informacijama koje se podnose za sredstava za zaštitu bilja koja sadrže mikroorganizme	2026/IV	2026/IV	32022R1440 [P] 32022R1439 [P] 32022R1438 [P]	
69.	UBHVFP	Instrukcija za primjenu uniformnih principa za evaluaciju i registraciju sredstava za zaštitu bilja koja sadrže mikroorganizme	2026/III	2026/III	32022R1441 [P]	
C.2.3) Rezidue pesticida						
70.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrani ili hrani za životinje	2024/IV	2024/IV	32023R2382 [P] 32023R1783 [P] 32023R1753 [P] 32023R1757 [P]	

					32023R1719 [P] 32023R1536 [P] 32023R1069 [P] 32023R1068 [P] 32023R1049 [P] 32023R1042 [P] 32023R1029 [P] 32023R1030 [P] 32023R1021 [P] 32023R0710 [P] 32023R0466 [P] 32023R0377 [P] 32023R0334 [P] 32023R0198 [P] 32023R0173 [P] 32023R0147[P] 32023R0128	
71.	UBHVFP	Višegodišnji program monitoringa rezidua pesticida	2024/III	2024/III	32022R0741 [P]	
C.3) Kvalitet sjemena i sadnog materijala						
72.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima za proizvodnju i stavljanje u promet sadnog materijala voća	2024/IV	2024/IV	32022L2438 [P] 32022D1933 [P]	
73.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o proizvodnji i stavljanju u promet vegetativnih djelova za umnožavanje povrća i rasada povrća	2024/IV	2024/IV	32022D1400 [P]	
74.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima za proizvodnju i promet sadnog materijala ukrasnog bilja	2025/I	2025/I	32022L2438 [P]	
75.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o metodama za ispitivanje različitosti, uniformnosti i stabilnosti nove biljne sorte	2025/II	2025/II	32022L1648 [P] 32022L1647 [P] 32022L0905 [P] 32023L1438 [P] 32021L0746 [P]	
D) Službene kontrole						

76.	UBHVFP	Pravila o službenim kontrolama drvenog materijala za pakovanje	2024/IV	2024/IV	32019R2125 [P]	
77.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vršenja službenih kontrola proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih ishrani ljudi	2025/I	2025/II	32021R1709 [P] 32021R1422 [P]	
78.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vršenja službene kontrole hrane neživotinjskog porijekla i hrane za životinje neživotinjskog porijekla	2025/III	2025/III	32023R1110 [P] 32023R0174 [P] 32022R2418 [P] 32022R0913 [P] 32021R2246 [P] 32021R1900 [P]	
79.	UBHVFP	Pravilnik o načinu vršenja službene kontrole hrane i određenih roba	2025/I	2025/II	32019R1666 [P] 32019R1793 [P] 32019R2090 [P]	
80.	UBHVFP	Pravilnik o načinu vršenja službene kontrole životinja, proizvoda životinjskog porijekla, embriona, nusproizvoda životinjskog porijekla i dobijenih proizvoda kao i sijena i slame	2025/I	2025/II	32019R2074 [P] 32019R2122 [P] 32019R2130 [P] 32019R2129 [P] 32019R2126 [P]	
81.	UBHVFP	Pravilnik za službene kontrole pošiljaka životinja i robe u provozu, pretovaru i daljnjem prevozu	2025/I	2025/II	32019R2124 [P]	
82.	UBHVFP	Pravila za utvrđivanje u kojim slučajevima i pod kojim uslovima se provjere identiteta i fizičke provjere određene robe mogu obavljati na kontrolnim tačkama, a provjere dokumentacije na udaljenosti od graničnih kontrolnih mjesta	2025/IV	2025/IV	32019R2123 [P]	
83.	UBHVFP	Pravilnik o službenim kontrolama i drugih službenih aktivnosti koje sprovode posebno ovlašćene fizičke osobe, sprovođenja analiza, ispitivanja ili dijagnostifikovanja i periodi primjene privremenih mjera	2026/I	2026/II	32020R1087 [P]	
84.	UBHVFP	Pravilnik o službenim kontrolama životinja i proizvoda životinjskog porijekla	2025/IV	2025/IV	32022R0671 [P]	
85.	UBHVFP	Smjernice i obrazac za izvještavanje o izvršenim planovima službenih kontrola	2026/I	2026/II	52021XC0301(01) [P]	
86.	UBHVFP	Višegodišnji plan službenih kontrola	2025/IV	2025/IV	32022D1947 [P]	

					32023D1811 [P]	
87.	UBHVFP	Godišnji plan službenih kontrola konteminenta u hrani	2025/IV	2025/IV	32022R0932 [P]	
88.	UBHVFP	Lista kompozitnih proizvoda izuzetih od službenih kontrola	2027/I	2027/I	32022R0887 [P]	
89.	UBHVFP	Pravila za određene kategorija životinja i roba koje ne podliježu službenim kontrolama na graničnim inspekcijskim mjestima, način i kontrola ličnog prtljaga putnika i malih pošiljaka robe koje se šalju fizičkim licima i koje nisu namijenjene stavljanju na tržište	2026/III	2026/III	32023R1674 [P] 32023R0182 [P]	
90.	UBHVFP	Pravilnik o vršenju službenih kontrola upotrebe farmakološki aktivnih supstanci ovlaštenih kao veterinarski ljekoviti proizvodi ili kao aditivi za ishranu i zabranjenih ili neovlaštenih farmakološki aktivnih supstanci i jedinjenja	2024/I	2024/I	32022R1644 [P] 32022R1646 [P]	
91.	UBHVFP	Pravilnik o vršenju službenih kontrola za provjeru usklađenosti sa zahtjevima dobrobiti životinja za transport životinja na plovilima	2027/I	2027/I	32023R0842 [P]	
92.	UBHVFP	Pravila o službenim kontrolama životinja, proizvoda životinjskog porijekla i reproduktivnog materijala i mjerama u slučajevima neusklađenosti sa pravilima o označavanju i registraciji goveda, ovaca i koza ili u slučaju neusklađenosti tokom provoza goveda	2026/IV	2026/IV	32022R0671 [P]	
93.	UBHVFP	Pravila o utvrđivanju ujednačene minimalne učestalosti službenih kontrola za verifikaciju usklađenosti sa zahtjevima za zdravlje životinja	2026/I	2026/I	32022R0160 [P]	
94.	UBHVFP	Pravila o vođenju, čuvanju i dijeljenju zapisnika o službenim kontrolama koje se sprovode na plovilima za prevoz stoke i pravila o kriznim planovima u slučaju nužde za plovila za prevoz stoke	2026/III	2026/III	32023R0372 [P]	
95.	UBHVFP	Pravila za službene kontrole radi provjere usklađenosti sa zahtjevima u pogledu dobrobiti životinja pri prevozu životinja plovilima za prevoz stoke	2026/IV	2026/IV	32023R0842 [P]	
96.	UBHVFP	Pravilnik o službenim kontrolama proizvoda životinjskog porekla namijenjenih ljudskoj potrošnji	2027/II	2027/II	32022R2503 [P]	

UVOD

Ribarstvo u Crnoj Gori je viševjekovna privredna grana, zastupljena kako u teritorijalnom moru Crne Gore, tako i na Skadarskom jezeru. Osim ekonomske ima i važnu sociološku i kulturološku ulogu. Ribarstvo je istorijski posmatrano, dugo prisutna djelatnost u zemljama EU. Racionalna eksploatacija obnovljivih ribljih resursa, pitanja uređenja tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture, strukturne politike, nadzora i kontrole i međunarodne saradnje u ribarstvu uređena su Zajedničkom ribarskom politikom EU. Uspostavljanjem Zajedničke ribarske politike definisani su i njeni ciljevi: povećanje produktivnosti, poboljšanje životnog standarda zaposlenih u ribarstvu, stabilizacija tržišta, efikasnije snabdijevanje i obezbjeđivanje zaliha hrane po pristupačnim cijenama.

Pregovaračko poglavlje 13 je podijeljeno na šest potpoglavlja: upravljanje resursima i flotom, inspekcija i kontrola, strukturne mjere, kontrola državne pomoći, tržišna politika i međunarodni sporazumi.

Od formiranja Direktorata za ribarstvo, u Crnoj Gori se preduzimaju kontinuirani koraci ka jačanju administrativnih kapaciteta naročito u oblasti inspekcije i kontrole, obezbjeđivanju neophodne infrastrukture, te prilagođavanju istih potrebama i veličini sektora ribarstva Crne Gore.

U cilju usklađivanja sa pravnom tekovinom EU, kao i obezbjeđivanja uslova za potpuno primjenjivanje Zajedničke ribarske politike EU u toku 2023. planirano je usvajanje Zakona o strukturnim mjerama i dodjeli državne pomoći u ribarstvu i akvakulturi kao i usvajanje Zakona o morskome ribarstvu i marikulturi krajem 2023. nakon čega će uslediti usvajanje seta podzakonskih akata pomenutih zakona.

U narednom periodu pored usklađivanja sa pravnom tekovinom EU, neophodno je uložiti napore u pogledu dodatnog jačanja administrativnih kapaciteta, kao i modernizacije sektora ribarstva kroz obnovu ribarske flote, nabavku opreme za navigaciju i poboljšanje bezbjednosti na plovilima, izgradnju, rekonstrukciju i opremanje luka, izgradnju mjesta prvog iskrcaja, rekonstrukciju postojećih ribljih pijaca, unapređivanje statistike ulova i sl.

Institucija nadležna za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Pregovaračko poglavlje 13 je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, održanoj 30. juna 2016.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti propis						
1.	MPŠV	Strategija razvoja ribarstva Crne Gore 2024-2029. sa Akcionim planom za prenošenje, implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU	2024/I	2024-2029	32006L0123 [D] 32006R1967 [D] 32008R1005 [D] 32009R1224 [D] 32011R0404 [D] 32013R1380 [D] 32017R0218 [D] 32017R1130 [D] 32019R0982 [D] 32019R1241 [D]	
C) Upravljanje resursima i ribolovnom flotom						
2.	MPŠV	Nacionalni plan upravljanja za određene ekonomski važne vrste	2025/IV	2026	32006R1967 [D] 32013R1380 [D] 32019R1241 [D]	
D) Akvakultura						
3.	MPŠV	Višegodišnji nacionalni strateški plan za akvakulturu	2025/IV	2026-2029	32013R1380 [D]	
E) Sistem kontrole u ribarstvu						
4.	MPŠV	Standardne operativne procedure za inspekciju	2025/IV	2026-2029	32019R1241 [D]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti principi						
1.	MPŠV	Zakon o morskome ribarstvu i marikulturi	2025/II	2025/III	32006L0123 [D] 32006R1967 [D] 32008R1005 [D] 32009R1224 [D]	EU-99 [P]

					32011R0404 [D] 32011R1343 [D] 32013R1380 [D] 32017R1130 [D] 32019R0982 [D] 32019R1241 [D] 32020R0004 [D] 32020R0038 [D] 32020R0423 [D] 32020R0967 [D] 32020R0030 [D] 32021R2064 [D] 32021R2235 [D] 32022R2564 [D] 32022R1614 [D] 32022R1479 [D] 32022R2495 [D] 32022R2458 [D] 32022R1184 [D] 32022R0110 [D] 32023R2460 [D] 32023R2080 [D] 32023R1506 [D] 32023R1471 [D] 32023R1324 [D] 32023R1062 [D] 32023R0730 [D] 32023R0194 [D] 32023R0195 [D]	
2.	MPŠV	Pravilnik o elektronskom dnevniku ulova	2025/IV	2026/I	32009R1224 [D] 32011R0404 [D]	
3.	MPŠV	Pravilnik o načinu i mjestu obilježavanja ribolovnog alata i opreme	2025/IV	2026/I	32006R1967 [D] 32009R1224 [D]	
4.	MPŠV	Pravilnik o kontroli i potvrđivanju snage motora	2025/IV	2026/I	32009R1224 [D]	

5.	MPŠV	Pravilnik o tehničkim uslovima i mjestu prve prodaje, uslovima i načinu prodaje na mjestu prve prodaje	2025/IV	2026/I	32006R1967 [D] 32009R1224 [D] 32011R0404 [D]	
6.	MPŠV	Pravilnik o tehničkim uslovima i mjestu za iskrcaj i prekrcaj	2026/I	2026/II	32008R1005 [D] 32009R1224 [D] 32011R0404 [D]	
7.	MPŠV	Pravilnik o načinu vođenja Registra trgovaca ribom na veliko, obrascu i sadržini zahtjeva, lista trgovaca ribom na veliko	2026/I	2026/II	32006R1967 [D] 32009R1224 [D] 32011R0404 [D]	
8.	MPŠV	Pravilnik o osnovnim konstruktivno-tehničkim karakteristikama, načinu upotrebe, vremenu, namjeni, količini i vrsti ribolovnih alata i opreme koja se smije upotrebljavati u velikom i malom privrednom ribolovu	2026/I	2026/II	31984R3440 [D] 32003R1984 [D] 32006R1967 [D] 32007R0520 [D] 32007R1100 [D] 32009R1224 [D] 32010R0640 [D] 32011R0404 [D] 32019R1241 [D]	
9.	MPŠV	Zakon o potvrđivanju Konvencije za zaštitu atlantske tune	2025/IV	2026/I	32022R0824 [D]	
B) Organizacija tržišta u ribarstvu i akvakulturi						
10.	MPŠV	Zakon o strukturnim mjerama i dodjeli državne pomoći u ribarstvu i akvakulturi	2026/I	Danom pristupanja EU	32014R0508 [D] 32014R0717 [D]	
11.	MPŠV	Zakon o organizaciji tržišta u ribarstvu i akvakulturi	2024/III	2024/IV	32013R1379 [D] 32013R1418 [D] 32013R1419 [D] 32013R1420 [D] 31996R2406 [D] 32011R1169 [D] 32022R1479 [D]	
12.	MPŠV	Pravilnik o priznavanju organizacija proizvođača u sektoru ribarstva	2026/III	2026/IV	32013R1419 [D] 32013R1420 [D]	
13.	MPŠV	Pravilnik o tržišnim nazivima proizvoda ribarstva	2026/III	2026/IV	32013R1418 [D]	

					32013R1420 [D]	
14.	MPŠV	Pravilnik o označavanju proizvoda ribarstva	2026/III	2026/IV	32013R1418 [D] 32013R1420 [D]	
15.	MPŠV	Pravilnik o tržišnim standardima određenih proizvoda ribarstva i akvakulture	2026/III	2026/IV	31996R2406 [D]	

UVOD

Saobraćajna politika ima za cilj poboljšanje funkcionisanja unutrašnjeg tržišta Evropske unije obezbjeđivanjem sigurnosti, djelotvornosti, dostupnosti i kvaliteta saobraćajnih usluga, zaštite interesa korisnika tih usluga i zaštite životne sredine.

Poglavlje Saobraćajna politika obuhvata:

- drumski saobraćaj,
- željeznički saobraćaj,
- putnu infrastrukturu,
- vazdušni saobraćaj,
- pomorski saobraćaj i
- saobraćaj unutrašnjim plovnim putevima.

Poglavlje 14 – Saobraćajna politika nalazi se u okviru klastera Zelena agenda i održiva povezanost.

Imajući u vidu specifičnost propisa EU koji se odnose na poglavlje 14, a koja se ogledaju u tome da obuhvata različite vidove saobraćaja za koje je za svaki propisana obimna pravna tekovina, koja zahtjeva i ekspertska znanja za svaki vid saobraćaja pojedinačno, izazovi usklađivanja su identifikovani u svim oblastima. Neki od najvećih izazova su prepoznati u željezničkom saobraćaju, gdje je potrebno obezbijediti potpunu nezavisnost regulatornog tijela, u skladu sa propisima EU, iako je za sada postignut stepen nezavisnosti u odnosu na Ministarstvo saobraćaja i pomorstva. Takođe, neophodno je raditi na jačanju administrativnih kapaciteta regulatornog organa i organa nadležnog za bezbjednost u željezničkom saobraćaju, kako bi isti zaista mogli da obavljaju svoju funkciju u punom kapacitetu, u cilju potpunog implementiranja propisa koji su usaglašeni sa propisima EU i u cilju podizanja nivoa bezbjednosti željezničkog saobraćaja i kvaliteta usluga prevoza. Nadalje, izazovi predstoje kako u usklađivanju u dijelu inteligentnih transportnih sistema (ITS), tako i u pogledu njihove primjene, imajući u vidu da je riječ o jako skupoj tehnologiji. Takođe, treba imati u vidu da Crnoj Gori u dijelu ITS nedostaju iskustvo i odgovarajuće strukture za koordinaciju i upravljanje uvođenjem ITS, posebno u sektorima za drumski i željeznički saobraćaj.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru aktuelnog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024 – 2027, su: Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Agencija za civilno vazduhoplovstvo.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji u Briselu 21. decembra 2015.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Drumski saobraćaj						
1.	MUP	Strategija poboljšanja bezbjednosti u drumskom saobraćaju 2024-2030. godina, s Akcionim planom za 2024-2025.godinu	2024/III	2024-2030		
2.	MSP	Ažuriranje Strategije razvoja saobraćaja 2019-2035. u skladu sa Strategijom za održivu i pametnu mobilnost za Zapadni Balkan	2025/IV	2025-2035		
B) Putna infrastruktura						
3.	MSP	Program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite magistralnih i regionalnih puteva za 2024. godinu s Izvještajem o realizaciji Programa za 2023. godinu	2024/I	2024		
4.	MSP	Srednjoročni program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite državnih puteva	2024/III	2024-2027		
5.	MSP	Program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite magistralnih i regionalnih puteva za 2025. godinu, s Izvještajem o realizaciji Programa za 2024. godinu	2025/I	2025		
6.	MSP	Program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite magistralnih i regionalnih puteva za 2026. godinu, s Izvještajem o realizaciji Programa za 2025. godinu	2026/I	2026		
7.	MSP	Program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite magistralnih i regionalnih puteva za 2027. godinu, s Izvještajem o realizaciji Programa za 2026. godinu	2027/I	2027		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Drumski saobraćaj						

1.	MSP	Zakon o radnom vremenu i pauzama u toku radnog vremena i uređajima za evidentiranje u drumskom saobraćaju	2025/IV	2025/IV	32006R0561 [P] 32002L0015 [P] 32014R0165 [P] 32006L0022 [P] 32020R1054 [P]	
2.	MSP	Pravilnik o uslovima u pogledu prostora, opreme i alata radionice za tahografe	2025/IV	2025/IV	32017R0548 [P]	
3.	MSP	Pravilnik o tehničkim i izvođačkim zahtjevima za tahografe, tahografske listiće i memorijske kartice	2025/IV	2025/IV	32014R0165 [P] 32014R1161 [P] 32016R0130 [P] 32016R0799 [P] 32021R1228 [P]	
4.	MSP	Zakon o dopunama Zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju	2025/IV	2025/IV	32011R0181 [P]	
5.	MSP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju	2025/IV	2025/IV	32020R1055 [P]	
B) Željeznički saobraćaj						
6.	MSP	Zakon o željeznici	2024/III	2024/IV	32012L0034 [D] 32007R1370 [P] 32007R1371 [P] 32010R0913 [D] ^[1]	
7.	MSP	Pravilnik o stručnoj osposobljenosti željezničkih radnika	2024/IV	2024/IV	32016L0798 [P]	

[1] Celeksi ne mogu biti u potpunosti transponovani jer se radi o EU teretnim koridorima i Crna Gora može jedino dio da transponuje, koliko je dozvoljeno za države Zapadnog Balkana. Uslovi za ove koridore su veoma strogi i zahtjevni i kroz zakon samo otvaramo mogućnost za kandidovanje naših pruga za teretne koridore.

8.	MSP	Zakon o bezbjednosti i interoperabilnosti u željezničkom saobraćaju	2025/II	2025/III	32016L0797 [P] 32016L0798 [P] 32007L0059 [P] 32016R0424 [D] 32018R0762 [D]	
9.	MSP	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o bližim uslovima za izdavanje licence za upravljanje željezničkom infrastrukturom	2025/I	2025/I	32012L0034 [D]	
10.	MSP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o tehničkoj specifikaciji interoperabilnosti podsistema vozila – lokomotive i putnička vozila	2025/II	2025/III	32021R0541 [P]	
11.	MSP	Pravilnik o strukturi izvještaja u slučaju istraga željezničkih nesreća i nezgoda	2025/IV	2025/IV	32020R0572 [P]	
12.	MSP	Saobraćajni pravilnik	2025/IV	2025/IV	32016L0798 [P]	
13.	MSP	Pravilnik o odobrenom tipu vozila	2026/I	2026/I	32021D0701 [P]	
14.	MSP	Pravilnik o načinu vođenja registra željezničkih vozila	2026/IV	2026/IV	32016L0797 [P]	
15.	MSP	Pravilnik o TSI podsistema regulisanje i upravljanje saobraćajem	2027/I	2027/II	32016L0797 [P]	
C) Putna infrastruktura						
16.	MSP	Pravilnik o uslovima koje sa aspekta bezbjednosti saobraćaja moraju da ispunjavaju putevi	2025/III	2025/III	32008L0096 [P] 32019L1936 [P]	
17.	MSP	Pravilnik o priključcima na puteve	2025/III	2025/III	32008L0096 [P]	
18.	MSP	Pravilnik o načinu regulisanja saobraćaja u zoni radova na putu	2025/IV	2025/IV	32008L0096 [P] 32019L1936 [P]	
19.	MSP	Odluka o utvrđivanju visine godišnje naknade za korišćenje puteva pri registraciji drumskih motornih vozila, traktora i priključnih vozila	2027/IV	2027/IV	31999L0062 [P]	
20.	MSP	Pravilnik o bližim kriterijumima za određivanje putarine	2027/IV	2027/IV	32022L0362 [P]	
D) Vazdušni saobraćaj						

21.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obavještanju, analiziranju i praćenju (follow-up) događaja u civilnom vazduhoplovstvu	2024/II	2024/II	32021R2082 [P]	
22.	ACV	Pravilnik o zajedničkim pravilima za obavljanje vazdušnog prevoza u Zajednici	2024/II	2024/II	32008R1008 [P] 32019R0002 [P]	
23.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zajedničkim zahtjevima za pružaoce usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem i usluga u vazdušnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija upravljanja vazdušnim saobraćajem i nadzoru nad njima	2024/II	2024/II	32022R0938 [P]	
24.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o certifikaciji plovidbenosti i ekološkoj certifikaciji vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija	2024/III	2024/III	32023R1028 [P] 32022R1253 [P] 32022R1358 [P]	
25.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o dodatnim specifikacijama plovidbenosti za određenu vrstu operacija	2024/III	2024/III	32022R1254 [P]	
26.	MSP	Pravilnik o tehničkim zahtjevima za sistem bespilotnog vazduhoplova	2024/IV	2024/IV	32019R0945 [P] 32020R1058 [P]	
27.	ACV	Pravilnik o zajedničkim zahtjevima za fleksibilnu upotrebu vazdušnog prostora	2024/IV	2024/IV	32005R2150 [P]	
28.	MSP	Pravilnik o kriterijumima i metodologiji utvrđivanja visine aerodromskih naknada	2024/IV	2024/IV	32009L0012 [P]	
29.	ACV	Pravilnik o uspostavljanju liste Zajednice koja sadrži vazdušne prevoznike na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice i o informisanju putnika u vazdušnom prevozu o identitetu vazdušnog prevoznika koji obavlja let	2024/IV	2024/IV	32005R2111 [P] 32018R1139 [P] 32023R0661 [P]	
30.	ACV	Pravilnik o uspostavljanju popisa Zajednice onih vazdušnih prevoznika na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice	2024/IV	2024/IV	32006R0474 [P] 32018R1866 [P]	

31.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koji obavljaju ove poslove	2024/IV	2024/IV	32023R0989 [P]	
32.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o dozvolama i organizacijama za osposobljavanje kontrolora letenja	2024/IV	2024/IV	32023R0893 [P]	
33.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o tehničkim zahtjevima i procedurama za obavljanje vazdušnih operacija	2024/IV	2024/IV	32023R0217 [P] 32022R2203 [P] 32023R1020 [P]	
34.	ACV	Pravilnik o utvrđivanju programa efikasnosti za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi i mrežne funkcije i zajedničkog metoda obračuna naknada za usluge u vazdušnoj plovidbi	2024/IV	2024/IV	32019R0317 [P]	
35.	MSP	Pravilnik o uređenju upotrebe vazduhoplova obuhvaćenih Dijelom II, Poglavlje 3 Sveska 1 Aneksa 16 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, drugo izdanje (1988. godine)	2024/IV	2024/IV	32006L0093 [P] 31989L0629 [P]	
36.	ACV	Pravilnik o utvrđivanju sprovedbenih pravila za popis Zajednice onih vazdušnih prevoznika na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice	2025/II	2025/II	32006R0473 [P]	
37.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zajedničkim zahtjevima za pružaoce usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem i usluga u vazdušnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija upravljanja vazdušnim saobraćajem i nadzoru nad njima	2025/II	2025/II	32023R1771 [P]	
38.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu, pravilima i postupcima letenja vazduhoplova i operativnim uslugama u vazdušnom saobraćaju	2025/II	2025/II	32023R1772 [P]	
39.	ACV	Pravilnik o tehničkim zahtjevima i administrativnim postupcima za odobravanje organizacija uključenih u dizajn ili proizvodnju sistema i sastavnih dijelova za upravljanje vazdušnim saobraćajem/usluge u vazdušnoj plovidbi	2025/II	2025/II	32023R1769 [P]	

40.	ACV	Pravilnik o detaljnim pravilima za sertifikaciju i deklaraciju sistema upravljanja vazдушnim saobraćajem/usluga vazdušne plovidbe i komponenti upravljanja vazдушnim saobraćajem/usluga vazdušne plovidbe	2025/II	2025/II	32023R1768 [P]	
41.	MSP	Pravilnik o principima rada računarskih sistema rezervacija	2025/II	2025/II	32009R0080 [P]	
42.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o tehničkim zahtjevima i procedurama za obavljanje letačkih operacija operatora vazduhoplova iz trećih zemalja	2025/II	2025/II	32023R0659 [P]	
43.	MSP	Zakon o vazдушnom saobraćaju	2025/III	2025/III	32018R1139 [P]	
44.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o certifikaciji plovidbenosti i ekološkoj certifikaciji vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija	2025/III	2025/III	32022R1361 [P]	
45.	ACV	Pravilnik o regulatornom okviru za vazdušni prostor za bespilotne vazduhoplove	2025/IV	2025/IV	32021R0664 [P]	
46.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zajedničkim zahtjevima za pružaoce usluga upravljanja vazдушnim saobraćajem i usluga u vazdušnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija upravljanja vazдушnim saobraćajem i nadzoru nad njima	2025/IV	2025/IV	32021R1338 [P] 32021R0665 [P]	
47.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu, pravilima i postupcima letenja vazduhoplova i operativnim uslugama u vazдушnom saobraćaju	2025/IV	2025/IV	32021R0666 [P]	
E) Pomorski saobraćaj						
48.	MSP	Uredba o bližim postupcima i načinu istraživanja pomorskih nesreća	2024/IV	2024/IV	32009L0018 [P] 32011R1286 [P]	
49.	MSP	Pravilnik o izmjenama i dopuni Pravilnika o načinu vršenja nadzora, informisanja i upravljanja pomorskim saobraćajem	2024/III	2024/III	32002L0059 [P] 32009L0017 [P]	

50.	MSP	Pravilnik o načinu najave dolaska broda u luku i odlaska broda iz luke	2024/IV	2024/IV	32019R1239 [P]	
51.	MSP	Pravilnik o zajedničkim pravilima i normama za organizacije koje obavljaju pregled i nadzor brodova	2025/I	2025/I	32009L0015 [P] 32014L0111 [P] 32014R1355 [P] 32009R0391 [P]	
52.	MSP	Pravilnik o vrstama zvanja i ovlašćenja, uslovima za sticanje zvanja i izdavanje ovlašćenja za članove posade broda	2024/IV	2024/IV	32022L0993 [P]	
53.	MSP	Zakon o zaštiti mora od zagađivanja sa pomorskih objekata	2024/IV	2024/IV	32005L0035 [P] 32013R1257 [D] 32003R0782 [D] 32012R0530 [P] 32009L0020 [P]	
54.	MSP	Zakon o lukama	2024/III	2024/IV	32001L0096 [D] 32019L0883 [D] 32017R0352 [P]	
55.	MSP	Pravilnik o brodskom otpadu	2025/IV	2025/IV	32019L0883 [P]	
56.	MSP	Pravilnik o nadzoru opasnih materijala ugrađenih na brodovima i recikliranju brodova	2025/IV	2025/IV	32013R1257 [P]	
57.	MSP	Pravilnik o nadzoru štetnih materija protiv obrastanja na brodovima	2026/I	2026/I	32003R0782 [P]	
58.	MSP	Pravilnik o načinu i uslovima sigurnog ukrcaja i iskrcaja rasutog tereta	2025/III	2025/III	32001L0096 [P]	
F) Unutrašnja plovidba						
59.	MSP	Zakon o unutrašnjoj plovidbi	2025/III	2025/III	32017L2397 [P] 32016L1629 [P]	

UVOD

Energetika je jedna od najznačajnijih oblasti djelovanja Evropske unije. Upravljanje energetske sektorom predstavlja posebno važnu oblast djelovanja institucija Evropske unije. Oblast energetike je podijeljena na sljedeće podoblasti: električna energija, ugljovodnici, gas, obnovljivi izvori energije, energetska efikasnost i nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja.

Poglavlje 15 – Energetika nalazi se u okviru klastera Zelena agenda i održiva povezanost.

U okviru energetske sektora Crne Gore, najrazvijeniji je elektroenergetski sektor. Elektroprivreda Crne Gore AD (EPCG) je preduzeće koje obavlja djelatnosti proizvodnje električne energije i snabdijevanja električnom energijom. Crnogorski elektroprenosni sistem AD je operator prenosnog sistema električne energije, Crnogorski elektrodistributivni sistem DOO je operator distributivnog sistema električne energije, a Crnogorski operator tržišta električne energije DOO obavlja poslove operatora tržišta. U cilju daljeg razvoja tržišta električne energije, osnovana je crnogorska berza električne energije pod nazivom Berza električne energije DOO Podgorica. Velika kompanija koja posluje u oblasti rudarstva je Rudnik uglja AD Pljevlja, koja je od jula 2019. godine u vlasništvu EPCG. Crna Gora kao potpisnica Sofijske deklaracije o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan⁶ se obavezala da će zajedno s EU raditi na cilju da do 2050. godine Evropa bude klimatski neutralan kontinent, što pored ostalih mjera podrazumijeva i reformu energetske sektora, njegovu dekarbonizaciju⁷.

Crna Gora nema pristup izvorima prirodnog gasa, ni infrastrukturu koja bi podržala njegovo korišćenje.

Crna Gora u potpunosti uvozi potrebne količine naftnih derivata. Glavni energetske subjekti u oblasti naftnih derivata su: Jugopetrol AD Podgorica (akcionarsko društvo za istraživanje, eksploataciju i promet nafte i naftnih derivata, koje je 54,5% u vlasništvu grčke kompanije Hellenic Petroleum International AG), Montenegro Bonus DOO Cetinje (državna kompanija koja se bavi prometom naftnih derivata na veliko, trgovinom i snabdijevanjem električnom energijom), Petrol CG MNE, INA Crna Gora, Lukoil Montenegro i veliki broj drugih kompanija koje su licencirane za djelatnost trgovine na malo naftnim derivatima.

Usklađivanje propisa Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije u ovoj oblasti potpomognuto je članstvom Crne Gore i aktivnim učešćem u Energetskoj zajednici, koja nastoji da proširi unutrašnje energetske tržište Evropske unije na susjedne zemlje.

---

⁶ Najveći zvaničnici vlada zemalja Zapadnog Balkana podržali su Zelenu agendu za Zapadni Balkan na samitu u Sofiji, 10. novembra 2020.

⁷ Napuštanje uglja i prelazak na obnovljive izvore energije.

Analitički pregled je pokazao da je crnogorsko zakonodavstvo u velikoj mjeri usklađeno sa pravnom tekovinom Evropske unije u ovoj oblasti. Međutim, potrebno je da Crna Gora u zakonodavni okvir i implementira Direktivu 2009/119/EZ o obaveznim strateškim rezervama nafte i/ili naftnih derivata.

Institucija nadležna za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru aktuelnog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024 - 2027, je Ministarstvo energetike i rudarstva.

Pregovaračko poglavlje otvoreno je 21. decembra 2015. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Električna energija						
1.	MEIR	Nacionalni energetske i klimatski plan	2024/II	2024-2030	32018R1999 [P]	
B) Ugljovodonici						
2.	MEIR	Ažuriranje Akcionog plana formiranja obaveznih rezervi naftnih derivata	2024/III	2024-2028	32009L0119 [P] 32018L1581 [P]	
3.	MEIR	Godišnji plan formiranja i održavanja obaveznih rezervi naftnih derivata	2024/IV	2025	32009L0119 [P] 32018L1581 [P]	
4.	MEIR	Krizni plan za rješavanje poremećaja u snabdijevanju naftnim derivatima	2025/III	2025	32009L0119 [P] 32018L1581 [P]	
5.	MEIR	Godišnji plan formiranja i održavanja obaveznih rezervi naftnih derivata	2025/IV	2026	32009L0119 [P] 32018L1581 [P]	
6.	MEIR	Godišnji plan formiranja i održavanja obaveznih rezervi naftnih derivata	2026/IV	2027	32009L0119 [P] 32018L1581 [P]	
7.	MEIR	Godišnji plan formiranja i održavanja obaveznih rezervi naftnih derivata	2027/IV	2028	32009L0119 [P] 32018L1581 [P]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Električna energija						
1.	MEIR	Zakon o energetici	2024/III	2024/IV	32015L1513 [P] 32014L0094 [P] 32019L0944 [P] 32019L0692 [P] 32019R0826 [P] 32019R1745 [P]	

					32021R1444 [P] 32023R1162 [P]	
2.	MEIR	Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa	2024/III	2024/IV	32019R0943 [P] 32019R0941 [P] 32019R0942 [P]	
3.	MEIR	Uredba o smjernicama za dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta električne energije i upravljanje zagušenjima	2024/IV	2024/IV	32015R1222 [P] 32021R0280 [P]	
4.	MEIR	Uredba o smjernicama za dugoročnu dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta električne energije	2024/IV	2024/IV	32016R1719 [P] 32021R0280 [P]	
5.	MEIR	Uredba o smjernicama za balansiranje električne energije	2024/IV	2024/IV	32017R 2195 [P]	
6.	MEIR	Uredba o smjernicama za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije	2024/IV	2024/IV	32017R1485 [P]	
7.	MEIR	Uredba o uspostavljanju mrežnog kodeksa za poremećeni pogon i ponovno uspostavljanje elektroenergetskog sistema	2024/IV	2024/IV	32017R2196 [P]	
B) Ugljovodonici						
8.	MEIR	Zakon o sigurnosti snabdijevanju naftnim derivatima	2024/II	2024/II	32009L0119 [D] 32018L1581 [D]	
9.	MEIR	Pravilnik o metodologiji obračuna neto uvoza, dnevne potrošnje i količina komercijalnih i obaveznih rezervi naftnih derivata	2024/III	2024/III	32009L0119 [P] 32018L1581 [P]	
10.	MEIR	Pravilnik o bližem sadržaju planova i dokumentacije za potrebe sigurnosti operacija sa ugljovodonicima	2024/IV	2024/IV	32013L0030 [P]	
11.	MEIR	Zakon o mjerama sigurnosti prilikom istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju	2024/IV	2024/IV	32013L0030 [P]	

12.	MEIR	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o načinu obračuna i plaćanja naknade za proizvodnju ugljovodonika	2024/IV	2025/I	31994L0022 [P]	
13.	MEIR	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o načinu povraćaja blokova i pristupu trećih lica upstream postrojenjima	2024/IV	2025/I	31994L0022 [P]	
C) Gas						
14.	MEIR	Uredba o utvrđivanju mrežnih pravila interoperabilnosti i razmjene podataka u prenosnim sistemima gasa	2027/III	2027/IV	32015R0703 [P]	
15.	MEIR	Uredba o smjernicama za dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta gasa i upravljanje zagušenjima	2027/III	2027/IV	32009R0715 [P]	
D) Obnovljivi izvori energije						
16.	MEIR	Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora	2024/II	2024/III	32018L2001 [P] 32020R1294 [P] 32019R0807 [P]	
E) Energetska efikasnost						
17.	MEIR	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o minimalnim zahtjevima energetske efikasnosti zgrada	2024/II	2024/II	32010L0031 [P] 32018L0844 [P]	
18.	MEIR	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sertifikovanju energetske karakteristika zgrada	2024/II	2024/II	32010L0031 [P] 32018L0844 [P]	
19.	MEIR	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu izračunavanja uštede primarne energije i određivanja ukupnog stepena efikasnosti kogeneracionog objekta	2024/III	2024/III	32023R2104 [P]	
20.	MEIR	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o označavanju energetske efikasnosti uređaja za klimatizaciju	2024/IV	2024/IV	32023R2048 [P]	

21.	MEIR	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za potrošnju električne energije u stanju mirovanja, isključenom stanju i u umreženom stanju mirovanja za električnu i elektronsku kancelarijsku opremu i uređaje za domaćinstvo	2024/IV	2024/IV	32023R0826 [P]	
22.	MEIR	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti pametnih telefona i tableta	2024/IV	2024/IV	32023R1669 [P]	
23.	MEIR	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za pametne telefone i tablete	2024/IV	2024/IV	32023R1670 [P]	
24.	MEIR	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije	2025/IV	2026/I	32018R1999 [P] 32018L2002 [P] 32023L1791 [P] 32023R0807 [P]	

UVOD

Svaka država članica EU odgovorna je za upravljanje vlastitom poreskom politikom, koja je temeljno obilježje nacionalnog suvereniteta. U oblasti poreza i dalje se primjenjuje konsenzualno odlučivanje među državama članicama. Ipak, postoje neka zajednička pravila koja, u duhu nenarušavanja tržišne utakmice, propisuju minimalne poreske stope. Razlike u poreskim sistemima država članica, kao i u nacionalnim poreskim politikama koje one vode, izazivaju diskriminaciju u pogledu investicija između država članica, pa je određena poreska harmonizacija postala neophodan uslov funkcionisanja jedinstvenog tržišta EU.

Poreska politika Crne Gore zasniva se na: sveobuhvatnosti poreskih obveznika (fizičkih i pravnih lica), niskim i konkurentnim poreskim stopama i veoma selektivnim poreskim olakšicama. Poreski sistem Crne Gore sastoji se od više vrsta poreza i drugih fiskaliteta.

Direktne poreze, koji terete privrednu sposobnost obveznika neposredno pogađajući njihovu imovinu ili prihode, čine: porez na dobit pravnih lica; porez na dohodak fizičkih lica; porez na nepokretnost; porez na upotrebu putničkih motornih vozila, plovni objekata, vazduhoplova i letilica; porez na premije osiguranja; doprinosi; takse; koncesije i naknade.

Indirektni porezi, koji se naplaćuju u vezi s radnjama proizvodnje, potrošnje ili razmjene dobara, dijele se na: porez na dodatu vrijednost; akcize; carine; porez na promet nepokretnosti; porez na promet upotrebljivanih motornih vozila, plovni objekata, vazduhoplova i letilica.

U strukturi poreskih prihoda dominiraju indirektni porezi i to porez na dodatu vrijednost i akcize, a slijede porez na dohodak fizičkih lica i porez na dobit.

Državni prihodi koji u potpunosti pripadaju državi su: porez na dodatu vrijednost, akcize i porez na dobit.

Zajednički prihod koji pripada budžetu države (77%) i budžetima opština (23%) su porez na dohodak fizičkih lica i koncesije.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. su: Ministarstvo finansija za vođenje poreske politike (u okviru Ministarstva Direktorata za poreski i carinski sistem, odnosno Direkcija za poreski sistem i poresku politiku) kao i Poreska uprava i Uprava carina (akcize) za implementaciju poreske politike.

Poglavlje je otvoreno 30. marta 2015.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Direktno oporezivanje						
1.	MF	Pravilnik o načinu izdavanja i bližem sadržaju potvrde koju izdaje poreski organ primaocu kamata i autorskih naknada	2024/IV	Danom pristupanja EU	32003L0049 [P]	
2.	MF	Zakon o globalnom minimalnom porezu	2025/IV	2026/I	32022L2523 [P]	
B) Indirektno oporezivanje						
3.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama	2024/III	2025/I	32003L0096 [D] 32020L1151 [D] 31995L0060 [P] 32007L0074 [P] 32006L0079 [P]	
4.	MF	Zakon o akcizama	2026/IV	Danom pristupanja EU	32020L0262 [P] 32003L0096 [P] 32011L0064 [P] 32007L0074 [P] 32006L0079 [P] 31995L0060 [P] 32020L1151 [P]	
5.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost	2024/IV	2025/I	32006L0112 [D]	
6.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost	2025/IV	2026/I	32006L0112 [D]	
7.	MF	Zakon o porezu na dodatu vrijednost	2026/III	2026/IV	32006L0112 [P] 32008L0009 [P] 31986L0560 [P] 32009L0132 [P] 32006L0079 [P] 32007L0074 [P]	
C) Administrativna saradnja i uzajamna pomoć						

8.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji	2025/IV	2026/I	32010L0024 [D]	
9.	MF	Zakon o potvrđivanju Multilateralnog Sporazuma nadležnih organa o automatskoj razmjeni informacija o finansijskim računima	2024/IV	2025/I	32014L0107 [D]	

UVOD

Pravna tekovina čine Ugovor o funkcionisanju EU, Protokol br. 4 o Statutu Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke, kao i određeni broj uredbi i odluka. Pored toga, potrebno je pridržavati se odredbi Pakta o stabilnosti i rastu, kao i pravila koja se odnose na fiskalni nadzor.

Poglavlje Ekonomska i monetarna unija podijeljeno je na dva potpoglavlja:

1. Monetarna politika obuhvata pravnu tekovinu u oblasti nezavisnosti centralne banke, zabrane finansiranja javnog sektora od strane centralne banke, zabrane privilegovanog pristupa javnog sektora finansijskim institucijama i standarda korišćenja eura;
2. Ekonomska politika obuhvata zakonodavni okvir u oblasti fiskalne politike i nadzora.

Crnogorski pravni okvir u oblasti monetarne politike je u visokom stepenu usklađen s principima i regulativom EU, koje se odnose na nezavisnost centralne banke, zabranu finansiranja javnog sektora od strane centralne banke, zabranu privilegovanog pristupa javnog sektora finansijskim institucijama i standarde korišćenja eura, dok je pravni okvir u oblasti fiskalne politike i nadzora većim dijelom usklađen s relevantnom direktivom EU.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. su: Centralna banka Crne Gore za monetarnu politiku, oblast nezavisnosti centralne banke, zabrane finansiranja javnog sektora od strane centralne banke, zabrane privilegovanog pristupa javnog sektora finansijskim institucijama (jednim dijelom i u nadležnosti Agencije za nadzor osiguranja i Komisije za tržište kapitala) i oblast standardi korišćenja eura; Ministarstvo finansija za ekonomsku politiku, odnosno oblast fiskalne politike i nadzora.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji 25. juna 2018.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Politike						
1.	MF	Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2025–2027. godine	2024/II	2025-2027	32011L0085 [D]	
2.	MF	Srednjoročna strategija upravljanja javnim dugom 2025-2027.	2024/II	2025-2027	32011L0085 [D]	
3.	MF	Fiskalna strategija Crne Gore za period 2024-2027. godine	2024/II	2024-2027		
B) Programi						
4.	MF	Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2025 - 2027. godine	2025/I	2025-2027	32011L0085 [D]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Monetarna politika						
B) Ekonomska politika						
1.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti	2024/II	Danom stupanja na snagu	32011L0085 [D]	
2.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike	2024/II	2024/III	32009R0223 [P]	
3.	MF	Zakon o osiguranju	2024/IV	Danom pristupanja EU	32009L0138 [P] 32016L0097 [P] 32011L0089 [D] ⁸	

⁸ Donošenjem novog Zakona o osiguranju postiže se puna usklađenost sa pravnom tekovinom u ovom domenu. Međutim, direktive koje su ocijenjene sa D, osim osiguranja, odnose se i na druge oblasti, pa će se donošenjem Zakona o osiguranju, postići samo djelimična usklađenost sa ovim direktivama (potpuna samo u odredbama koje se odnose na oblast osiguranja).

					32014L0051 [D] 32018L0843 [D] 32019R1935 [P] 32019L2177 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

UVOD

Cilj zvanične statistike je da obezbjeđuje kvantitativne i reprezentativne informacije o ekonomskom, demografskom, socijalnom i stanju životne sredine u Crnoj Gori, svim korisnicima po međunarodno definisanoj metodologiji i najvišim profesionalnim standardima.

Pregovori u okviru Poglavlja 18 – Statistika, obuhvataju usklađivanje crnogorskih pravnih propisa s pravnom tekovinom EU iz oblasti zvanične statistike, koju čini približno 350 regulativa, direktiva i preporuka. Ova oblast se smatra naročito značajnom zato što će pozitivne promjene koje će proisteci iz uspješnog procesa pregovora kao rezultat imati bolji kvalitet, dostupnost i vjerodostojnost statističkih podataka, kao osnove za kreiranje javnih politika, što će stvoriti bolje uslove za dinamičniji društveni i ekonomski razvoj Crne Gore.

Oblast zvanične statistike je u procesu pregovora zastupljena kao posebno pregovaračko poglavlje, ali je od velike važnosti i za ostala poglavlja, imajući u vidu povezanost s mnogim oblastima u okviru pregovora. Na bazi podataka koje proizvede zvanična statistika mjeriće se napredak u svim oblastima, a i određivati finansijske obaveze naše zemlje prema EU, kao i finansijske obaveze EU prema nama.

Oblast zvanične statistike podijeljena je na pet domena i to:

Demografska i društvena statistika;

Makroekonomska statistika, nacionalni računi i strukturalna biznis statistika;

Poslovna statistika i cijene;

Statistika poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, životne sredine, registara i klasifikacija;

Koordinacija statističkog sistema, u skladu sa međunarodnom metodologijom i principima Kodeksa evropske prakse.

Glavni koordinator statističkog sistema Crne Gore je Uprava za statistiku Crne Gore, dok značajnu ulogu u procesu usklađivanja s pravnom tekovinom Evropske unije imaju Ministarstvo finansija u oblasti statistike javnog duga i deficita i Centralna banka Crne Gore u oblasti finansijske i monetarne statistike. Pored navedenih institucija i drugi proizvođači zvanične statistike, koji se prepoznaju kroz Godišnji plan zvanične statistike kao i petogodišni Program zvanične statistike, u značajnoj mjeri doprinose usklađivanju pravne tekovine u poglavlju 18.

Imajući u vidu novu Metodologiju proširenja, statistika se nalazi u klasteru koji okuplja najvažnija, ali najizazovnija poglavlja u kontekstu neophodnih reformi i implementacije EU standarda. Ova poglavlja shodno novoj metodologiji prva će se otvoriti, ali i poslednja zatvoriti. Napredak u svim drugim klasterima biće uslovljen napretkom u fundamentalnom klasteru u kojem se nalazi Statistika. Kako su u zavisnosti od prioriteta najavljena i veća

sredstva podrške, položaj statistike kao jednog od fundamentalnih poglavlja doprinijeće većoj podršci daljeg razvoja ovog poglavlja. Činjenica da je Statistika svrstana u fundamentalna poglavlja u okviru najvažnijeg, ali i najizazovnijeg poglavlja, ukazuje na nužnost rješavanja ključnih preduslova za dalji razvoj koji su ujedno i izazovi za zatvaranje poglavlja.

Pregovaračko poglavlje 18 otvoreno je 16. decembra 2014. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Period važenja	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	MF	Strategija komunikacije i diseminacije zvanične statistike za period 2026-2028.	2025/IV	2026-2028		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti propisi						
1.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike	2024/II	2024/III	32009R0223 [P]	
2.	MF	Zakon o popisu poljoprivrede 2024. godine	2024/I	2024/II	32018R1091 [P] 32018R1874 [P] 32021R2286 [P]	
3.	MF	Odluka o visini i raspodjeli visine sredstava za učesnike u popisu poljoprivrede 2024. godine	2024/II	2024/II		
4.	MF	Izveštaj o utrošenim sredstvima i o izvršenim poslovima za Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2023. godine	2024/I	2024/I		
5.	MF	Izveštaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2023. godinu	2024/I	2024/I		
6.	MF	Završni izveštaj o sprovođenju - Strategije razvoja zvanične statistike - 2019-2023. godina	2024/I	2024/I		
7.	MF	Izveštaj o izvršenju Programa zvanične statistike za period 2019-2023. godina	2024/I	2024/I		
8.	MF	Izveštaj o izvršenju - Godišnjeg plana zvanične statistike za 2024. godinu	2025/I	2025/I		

9.	MF	Izveštaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2025. godinu	2026/I	2026/I		
10.	MF	Izveštaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2026. godinu	2027/I	2027/I		
11.	MF	Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja zvanične statistike za period 2024-2028. godina (za 2024. godinu)	2025/I	2025/I		
12.	MF	Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Startegije razvoja zvanične statistike za period 2024-2028. godina (za 2025. godinu)	2026/I	2026/I		
13.	MF	Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Startegije razvoja zvanične statsitike za period 2024-2028. godina (za 2026. godinu)	2027/I	2027/I		
14.	MF	Godišnji plan zvanične statistike za 2025. godinu	2024/IV	2025/I	32009R0223 [P] 32019R0505 [D] 32019R0516 [D] 32019R0803 [D] 32019R0280 [D] 32017R0881 [D] 31995Y1207(01) [D] 32005R1552 [D] 32006R0198 [D] 32008R0452 [D] 32010R0822 [D] 22008A1119(02) [D] 31998D2179 [D] 32002R2150 [D] 32004R0574 [D] 32005R0782 [D] 32005R1445 [D] 32007L0030 [D] 32009R0221 [D]	

					32009R1185 [D] 32010R0849 [D] 32016R0172 [D] 31991H0141 [D] 31993D0704 [D] 31994Y1230(02) [D] 31996R2223 [D] 31996S2390 [D] 31998R0448 [D] 32000R1897 [D] 32002R1889 [D] 32003L0107 [D] 32003R1059 [D] 32006R0851 [D] 32007R0105 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32007R1392 [D] 32008R0011 [D] 32008R0377 [D] 32009L0042 [D] 32009R0400 [D] 32009R0543 [D] 32009R1022 [D] 32009R1200 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32010R0220 [D] 32010R0715 [D] 32011R0031 [D] 32012R1046 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32016R2066 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32008R1099 [D] 32013R0147 [D] 32014R1113 [D] 32015D1773 [D] 32016R1952 [D] 31994D0168 [D] 31998D0527 [D] 31998D0715 [D] 31998R0448 [D] 31998R1165 [D] 32000R1500 [D] 32000R2516 [D] 32001R0586 [D] 32001R0995 [D] 32001R2558 [D] 32002D0990 [D] 32002R0113 [D] 32002R1889 [D] 32003R1267 [D] 32005H0881 [D] 32005R0184 [D] 32005R1158 [D] 32005R1161 [D] 32006R0317 [D] 32006R1503 [D] 32007R0294 [D] 32007R0656 [D] 32007R0657 [D] 32007R1165 [D] 32008R0472 [D] 32008R1178 [D] 32009R0036 [D] 32009R0329 [D] 32009R0707 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32010D0196 [D] 32010R0163 [D] 32010R0860 [D] 32012R0461 [D] 32012R0555 [D] 32016R1013 [D] 31993D0704 [D] 32001D0423 [D] 32001R2163 [D] 32003R0006 [D] 32003R0437 [D] 32003R1358 [D] 32004R0642 [D] 32005R0546 [D] 32007R0158 [D] 32007R0332 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32009L0042 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32012D0186 [D] 32012R0070 [D] 32010R0821 [D] 32011R0937 [D] 32012R1083 [D] 32015R2003 [D] 32016R2015 [D] 31999R0530 [D] 31999R1726 [D] 32000R1897 [D] 32000R1916 [D] 32003R0450 [D] 32003R1216 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32003R1980 [D] 32003R1981 [D] 32003R1982 [D] 32003R1983 [D] 32004R0028 [D] 32005R1737 [D] 32006R0676 [D] 32006R0698 [D] 32007R0224 [D] 32008R0377 [D] 32009R1022 [D] 32010R0220 [D] 32012R0062 [D] 32013D0097 [D] 32013R0112 [D] 32013R0141 [D] 32014R1153 [D] 32015R0245 [D] 32006R1921 [D] 32008R0762 [D] 32009R0216 [D] 32009R0217 [D] 32009R0218 [D] 32010D0076 [D] 32011D0626 [D] 31996L0016 [D] 31997D0080 [D] 31998D0582 [D] 31998R0494 [D] 31999D0799 [D] 32000D2298 [D] 32000R1760 [D] 32000R1825 [D] 32002D1919 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32002R0178 [D] 32003L0107 [D] 32003R1082 [D] 32004R0138 [D] 32005D0288 [D] 32005R0306 [D] 32006D0717 [D] 32006R0909 [D] 32006R1505 [D] 32007R0275 [D] 32007R0333 [D] 32008R1165 [D] 32009R0543 [D] 32009R1200 [D] 32010R0178 [D] 32010R1033 [D] 32010R1034 [D] 32010R1053 [D] 32010R1099 [D] 32011D0142 [D] 32011R1337 [D] 32014R0887 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32017R0949 [D] 31987R2658 [D] 32009R0707 [D] 32011R0312 [D] 32011R0313 [D] 32011R0314 [D] 32011R0315 [D] 32011R0316 [D] 32011R0428 [D] 32011R0447 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32016R1013 [D] 32016R1253 [D] 31993R0696 [D] 32001R0045 [D] 32001R1049 [D] 32002R0204 [D] 32002R0831 [D] 32004D0452 [D] 32006R1104 [D] 32007D1578 [D] 32007R1000 [D] 32008D0876 [D] 32008R0451 [D] 32008R0763 [D] 32009D0411 [D] 32009R1201 [D] 32010D0373 [D] 32010R0519 [D] 32011R0428 [D] 32017R0543 [D] 32017R0712 [D] 32017R0881 [D] 32015R1330 [D] 32015R1390 [D] 32015R1473 [D] 32015R1517 [D] 32015R1740 [D] 32015R1815 [D] 32016D1711 [D] 32020R0256 [D] 32020R0258 [D] 32020R0405 [D] 32020R0257 [D] 32019R2180 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32019R1700 [D] 32019R2146 [D] 32019R2181 [D] 32019R2241 [D] 32019R2242 [D] 32019R1776 [D] 32019R2240 [D] 32019R0280 [D] 22020D0345 [D] 22020D0344 [D] 32019R0516 [D] 32019R1681 [D] 32019R1933 [D] 32019R2152 [D] 32020R1197 [D] 32020R1546 [D] 32021R0466 [D] 32020R1642 [D] 32020R2175 [D] 32020R1721 [D] 32020R1640 [D] 32020R0851 [D] 32022R2379 [D] 32023R1797 [D] 32023R1579 [D] 32023R1537 [D] 32023R1538 [D] 32023R1484 [D] 32023R0212 [D] 32023R0167 [D] 32023R0126 [D] 32022R2498 [D] 32022R2447 [D] 32022R2312 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32022R1399 [D] 32022R0590 [D] 32022R0132 [D] 32022R0029 [D] 32021R2286 [D] 32021R2269 [D] 32021R2052 [D] 32021R2010 [D] 32021R1223 [D]	
15.	MF	Godišnji plan zvanične statistike za 2026. godinu	2025/IV	2026/I	32009R0223 [P] 32019R0505 [D] 32019R0516 [D] 32019R0803 [D] 32019R0280 [D] 32017R0881 [D] 31995Y1207(01)[D] 32005R1552 [D] 32006R0198 [D] 32008R0452 [D] 32010R0822 [D] 22008A1119(02)[D] 31998D2179 [D] 32002R2150 [D] 32004R0574 [D] 32005R0782 [D] 32005R1445 [D] 32007L0030 [D] 32009R0221 [D] 32009R1185 [D] 32010R0849 [D] 32016R0172 [D] 31991H0141 [D] 31993D0704 [D] 31994Y1230(02)[D]	

					31996R2223 [D] 31996S2390 [D] 31998R0448 [D] 32000R1897 [D] 32002R1889 [D] 32003L0107 [D] 32003R1059 [D] 32006R0851 [D] 32007R0105 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32007R1392 [D] 32008R0011 [D] 32008R0377 [D] 32009L0042 [D] 32009R0400 [D] 32009R0543 [D] 32009R1022 [D] 32009R1200 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32010R0220 [D] 32010R0715 [D] 32011R0031 [D] 32012R1046 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32016R2066 [D] 32008R1099 [D] 32013R0147 [D] 32014R1113 [D] 32015D1773 [D] 32016R1952 [D] 31994D0168 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					31998D0527 [D] 31998D0715 [D] 31998R0448 [D] 31998R1165 [D] 32000R1500 [D] 32000R2516 [D] 32001R0586 [D] 32001R0995 [D] 32001R2558 [D] 32002D0990 [D] 32002R0113 [D] 32002R1889 [D] 32003R1267 [D] 32005H0881 [D] 32005R0184 [D] 32005R1158 [D] 32005R1161 [D] 32006R0317 [D] 32006R1503 [D] 32007R0294 [D] 32007R0656 [D] 32007R0657 [D] 32007R1165 [D] 32008R0472 [D] 32008R1178 [D] 32009R0036 [D] 32009R0329 [D] 32009R0707 [D] 32010D0196 [D] 32010R0163 [D] 32010R0860 [D] 32012R0461 [D] 32012R0555 [D] 32016R1013 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					31993D0704 [D] 32001D0423 [D] 32001R2163 [D] 32003R0006 [D] 32003R0437 [D] 32003R1358 [D] 32004R0642 [D] 32005R0546 [D] 32007R0158 [D] 32007R0332 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32009L0042 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32012D0186 [D] 32012R0070 [D] 32010R0821 [D] 32011R0937 [D] 32012R1083 [D] 32015R2003 [D] 32016R2015 [D] 31999R0530 [D] 31999R1726 [D] 32000R1897 [D] 32000R1916 [D] 32003R0450 [D] 32003R1216 [D] 32003R1980 [D] 32003R1981 [D] 32003R1982 [D] 32003R1983 [D] 32004R0028 [D] 32005R1737 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32006R0676 [D] 32006R0698 [D] 32007R0224 [D] 32008R0377 [D] 32009R1022 [D] 32010R0220 [D] 32012R0062 [D] 32013D0097 [D] 32013R0112 [D] 32013R0141 [D] 32014R1153 [D] 32015R0245 [D] 32006R1921 [D] 32008R0762 [D] 32009R0216 [D] 32009R0217 [D] 32009R0218 [D] 32010D0076 [D] 32011D0626 [D] 31996L0016 [D] 31997D0080 [D] 31998D0582 [D] 31998R0494 [D] 31999D0799 [D] 32000D2298 [D] 32000R1760 [D] 32000R1825 [D] 32002D1919 [D] 32002R0178 [D] 32003L0107 [D] 32003R1082 [D] 32004R0138 [D] 32005D0288 [D] 32005R0306 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32006D0717 [D] 32006R0909 [D] 32006R1505 [D] 32007R0275 [D] 32007R0333 [D] 32008R1165 [D] 32009R0543 [D] 32009R1200 [D] 32010R0178 [D] 32010R1033 [D] 32010R1034 [D] 32010R1053 [D] 32010R1099 [D] 32011D0142 [D] 32011R1337 [D] 32014R0887 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32017R0949 [D] 31987R2658 [D] 32009R0707 [D] 32011R0312 [D] 32011R0313 [D] 32011R0314 [D] 32011R0315 [D] 32011R0316 [D] 32011R0428 [D] 32011R0447 [D] 32016R1013 [D] 32016R1253 [D] 31993R0696 [D] 32001R0045 [D] 32001R1049 [D] 32002R0204 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32002R0831 [D] 32004D0452 [D] 32006R1104 [D] 32007D1578 [D] 32007R1000 [D] 32008D0876 [D] 32008R0451 [D] 32008R0763 [D] 32009D0411 [D] 32009R1201 [D] 32010D0373 [D] 32010R0519 [D] 32011R0428 [D] 32017R0543 [D] 32017R0712 [D] 32017R0881 [D] 32015R1330 [D] 32015R1390 [D] 32015R1473 [D] 32015R1517 [D] 32015R1740 [D] 32015R1815 [D] 32016D1711 [D] 32020R0256 [D] 32020R0258 [D] 32020R0405 [D] 32020R0257 [D] 32019R2180 [D] 32019R1700 [D] 32019R2146 [D] 32019R2181 [D] 32019R2241 [D] 32019R2242 [D] 32019R1776 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32019R2240 [D] 32019R0280 [D] 22020D0345 [D] 22020D0344 [D] 32019R0516 [D] 32019R1681 [D] 32019R1933 [D] 32019R2152 [D] 32020R1197 [D] 32020R1546 [D] 32021R0466 [D] 32020R1642 [D] 32020R2175 [D] 32020R1721 [D] 32020R1640 [D] 32020R0851 [D] 32022R2379 [D] 32023R1797 [D] 32023R1579 [D] 32023R1537 [D] 32023R1538 [D] 32023R1484 [D] 32023R0212 [D] 32023R0167 [D] 32023R0126 [D] 32022R2498 [D] 32022R2447 [D] 32022R2312 [D] 32022R1399 [D] 32022R0590 [D] 32022R0132 [D] 32022R0029 [D] 32021R2286 [D] 32021R2269 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32021R2052 [D] 32021R2010 [D] 32021R1223 [D]	
16.	MF	Godišnji plan zvanične statistike za 2027. godinu	2026/IV	2027/I	32009R0223 [P] 32019R0505 [D] 32019R0516 [D] 32019R0803 [D] 32019R0280 [D] 32017R0881 [D] 31995Y1207(01)[D] 32005R1552 [D] 32006R0198 [D] 32008R0452 [D] 32010R0822 [D] 22008A1119(02)[D] 31998D2179 [D] 32002R2150 [D] 32004R0574 [D] 32005R0782 [D] 32005R1445 [D] 32007L0030 [D] 32009R0221 [D] 32009R1185 [D] 32010R0849 [D] 32016R0172 [D] 31991H0141 [D] 31993D0704 [D] 31994Y1230(02)[D] 31996R2223 [D] 31996S2390 [D] 31998R0448 [D] 32000R1897 [D] 32002R1889 [D] 32003L0107 [D]	

					32003R1059 [D] 32006R0851 [D] 32007R0105 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32007R1392 [D] 32008R0011 [D] 32008R0377 [D] 32009L0042 [D] 32009R0400 [D] 32009R0543 [D] 32009R1022 [D] 32009R1200 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32010R0220 [D] 32010R0715 [D] 32011R0031 [D] 32012R1046 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32016R2066 [D] 32008R1099 [D] 32013R0147 [D] 32014R1113 [D] 32015D1773 [D] 32016R1952 [D] 31994D0168 [D] 31998D0527 [D] 31998D0715 [D] 31998R0448 [D] 31998R1165 [D] 32000R1500 [D] 32000R2516 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32001R0586 [D] 32001R0995 [D] 32001R2558 [D] 32002D0990 [D] 32002R0113 [D] 32002R1889 [D] 32003R1267 [D] 32005H0881 [D] 32005R0184 [D] 32005R1158 [D] 32005R1161 [D] 32006R0317 [D] 32006R1503 [D] 32007R0294 [D] 32007R0656 [D] 32007R0657 [D] 32007R1165 [D] 32008R0472 [D] 32008R1178 [D] 32009R0036 [D] 32009R0329 [D] 32009R0707 [D] 32010D0196 [D] 32010R0163 [D] 32010R0860 [D] 32012R0461 [D] 32012R0555 [D] 32016R1013 [D] 31993D0704 [D] 32001D0423 [D] 32001R2163 [D] 32003R0006 [D] 32003R0437 [D] 32003R1358 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32004R0642 [D] 32005R0546 [D] 32007R0158 [D] 32007R0332 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32009L0042 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32012D0186 [D] 32012R0070 [D] 32010R0821 [D] 32011R0937 [D] 32012R1083 [D] 32015R2003 [D] 32016R2015 [D] 31999R0530 [D] 31999R1726 [D] 32000R1897 [D] 32000R1916 [D] 32003R0450 [D] 32003R1216 [D] 32003R1980 [D] 32003R1981 [D] 32003R1982 [D] 32003R1983 [D] 32004R0028 [D] 32005R1737 [D] 32006R0676 [D] 32006R0698 [D] 32007R0224 [D] 32008R0377 [D] 32009R1022 [D] 32010R0220 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32012R0062 [D] 32013D0097 [D] 32013R0112 [D] 32013R0141 [D] 32014R1153 [D] 32015R0245 [D] 32006R1921 [D] 32008R0762 [D] 32009R0216 [D] 32009R0217 [D] 32009R0218 [D] 32010D0076 [D] 32011D0626 [D] 31996L0016 [D] 31997D0080 [D] 31998D0582 [D] 31998R0494 [D] 31999D0799 [D] 32000D2298 [D] 32000R1760 [D] 32000R1825 [D] 32002D1919 [D] 32002R0178 [D] 32003L0107 [D] 32003R1082 [D] 32004R0138 [D] 32005D0288 [D] 32005R0306 [D] 32006D0717 [D] 32006R0909 [D] 32006R1505 [D] 32007R0275 [D] 32007R0333 [D] 32008R1165 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32009R0543 [D] 32009R1200 [D] 32010R0178 [D] 32010R1033 [D] 32010R1034 [D] 32010R1053 [D] 32010R1099 [D] 32011D0142 [D] 32011R1337 [D] 32014R0887 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32017R0949 [D] 31987R2658 [D] 32009R0707 [D] 32011R0312 [D] 32011R0313 [D] 32011R0314 [D] 32011R0315 [D] 32011R0316 [D] 32011R0428 [D] 32011R0447 [D] 32016R1013 [D] 32016R1253 [D] 31993R0696 [D] 32001R0045 [D] 32001R1049 [D] 32002R0204 [D] 32002R0831 [D] 32004D0452 [D] 32006R1104 [D] 32007D1578 [D] 32007R1000 [D] 32008D0876 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32008R0451 [D] 32008R0763 [D] 32009D0411 [D] 32009R1201 [D] 32010D0373 [D] 32010R0519 [D] 32011R0428 [D] 32017R0543 [D] 32017R0712 [D] 32017R0881 [D] 32015R1330 [D] 32015R1390 [D] 32015R1473 [D] 32015R1517 [D] 32015R1740 [D] 32015R1815 [D] 32016D1711 [D] 32020R0256 [D] 32020R0258 [D] 32020R0405 [D] 32020R0257 [D] 32019R2180 [D] 32019R1700 [D] 32019R2146 [D] 32019R2181 [D] 32019R2241 [D] 32019R2242 [D] 32019R1776 [D] 32019R2240 [D] 32019R0280 [D] 22020D0345 [D] 22020D0344 [D] 32019R0516 [D] 32019R1681 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32019R1933 [D] 32019R2152 [D] 32020R1197 [D] 32020R1546 [D] 32021R0466 [D] 32020R1642 [D] 32020R2175 [D] 32020R1721 [D] 32020R1640 [D] 32020R0851 [D] 32022R2379 [D] 32023R1797 [D] 32023R1579 [D] 32023R1537 [D] 32023R1538 [D] 32023R1484 [D] 32023R0212 [D] 32023R0167 [D] 32023R0126 [D] 32022R2498 [D] 32022R2447 [D] 32022R2312 [D] 32022R1399 [D] 32022R0590 [D] 32022R0132 [D] 32022R0029 [D] 32021R2286 [D] 32021R2269 [D] 32021R2052 [D] 32021R2010 [D] 32021R1223 [D]	
17.	MF	Godišnji plan zvanične statistike za 2028. godinu	2027/IV	2028/I	32009R0223 [P] 32019R0505 [D] 32019R0516 [D]	

					32019R0803 [D] 32019R0280 [D] 32017R0881 [D] 31995Y1207(01)[D] 32005R1552 [D] 32006R0198 [D] 32008R0452 [D] 32010R0822 [D] 22008A1119(02)[D] 31998D2179 [D] 32002R2150 [D] 32004R0574 [D] 32005R0782 [D] 32005R1445 [D] 32007L0030 [D] 32009R0221 [D] 32009R1185 [D] 32010R0849 [D] 32016R0172 [D] 31991H0141 [D] 31993D0704 [D] 31994Y1230(02)[D] 31996R2223 [D] 31996S2390 [D] 31998R0448 [D] 32000R1897 [D] 32002R1889 [D] 32003L0107 [D] 32003R1059 [D] 32006R0851 [D] 32007R0105 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32007R1392 [D]	
--	--	--	--	--	---	--

					32008R0011 [D] 32008R0377 [D] 32009L0042 [D] 32009R0400 [D] 32009R0543 [D] 32009R1022 [D] 32009R1200 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32010R0220 [D] 32010R0715 [D] 32011R0031 [D] 32012R1046 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32016R2066 [D] 32008R1099 [D] 32013R0147 [D] 32014R1113 [D] 32015D1773 [D] 32016R1952 [D] 31994D0168 [D] 31998D0527 [D] 31998D0715 [D] 31998R0448 [D] 31998R1165 [D] 32000R1500 [D] 32000R2516 [D] 32001R0586 [D] 32001R0995 [D] 32001R2558 [D] 32002D0990 [D] 32002R0113 [D] 32002R1889 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32003R1267 [D] 32005H0881 [D] 32005R0184 [D] 32005R1158 [D] 32005R1161 [D] 32006R0317 [D] 32006R1503 [D] 32007R0294 [D] 32007R0656 [D] 32007R0657 [D] 32007R1165 [D] 32008R0472 [D] 32008R1178 [D] 32009R0036 [D] 32009R0329 [D] 32009R0707 [D] 32010D0196 [D] 32010R0163 [D] 32010R0860 [D] 32012R0461 [D] 32012R0555 [D] 32016R1013 [D] 31993D0704 [D] 32001D0423 [D] 32001R2163 [D] 32003R0006 [D] 32003R0437 [D] 32003R1358 [D] 32004R0642 [D] 32005R0546 [D] 32007R0158 [D] 32007R0332 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32009L0042 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32012D0186 [D] 32012R0070 [D] 32010R0821 [D] 32011R0937 [D] 32012R1083 [D] 32015R2003 [D] 32016R2015 [D] 31999R0530 [D] 31999R1726 [D] 32000R1897 [D] 32000R1916 [D] 32003R0450 [D] 32003R1216 [D] 32003R1980 [D] 32003R1981 [D] 32003R1982 [D] 32003R1983 [D] 32004R0028 [D] 32005R1737 [D] 32006R0676 [D] 32006R0698 [D] 32007R0224 [D] 32008R0377 [D] 32009R1022 [D] 32010R0220 [D] 32012R0062 [D] 32013D0097 [D] 32013R0112 [D] 32013R0141 [D] 32014R1153 [D] 32015R0245 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32006R1921 [D] 32008R0762 [D] 32009R0216 [D] 32009R0217 [D] 32009R0218 [D] 32010D0076 [D] 32011D0626 [D] 31996L0016 [D] 31997D0080 [D] 31998D0582 [D] 31998R0494 [D] 31999D0799 [D] 32000D2298 [D] 32000R1760 [D] 32000R1825 [D] 32002D1919 [D] 32002R0178 [D] 32003L0107 [D] 32003R1082 [D] 32004R0138 [D] 32005D0288 [D] 32005R0306 [D] 32006D0717 [D] 32006R0909 [D] 32006R1505 [D] 32007R0275 [D] 32007R0333 [D] 32008R1165 [D] 32009R0543 [D] 32009R1200 [D] 32010R0178 [D] 32010R1033 [D] 32010R1034 [D] 32010R1053 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32010R1099 [D] 32011D0142 [D] 32011R1337 [D] 32014R0887 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32017R0949 [D] 31987R2658 [D] 32009R0707 [D] 32011R0312 [D] 32011R0313 [D] 32011R0314 [D] 32011R0315 [D] 32011R0316 [D] 32011R0428 [D] 32011R0447 [D] 32016R1013 [D] 32016R1253 [D] 31993R0696 [D] 32001R0045 [D] 32001R1049 [D] 32002R0204 [D] 32002R0831 [D] 32004D0452 [D] 32006R1104 [D] 32007D1578 [D] 32007R1000 [D] 32008D0876 [D] 32008R0451 [D] 32008R0763 [D] 32009D0411 [D] 32009R1201 [D] 32010D0373 [D] 32010R0519 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32011R0428 [D] 32017R0543 [D] 32017R0712 [D] 32017R0881 [D] 32015R1330 [D] 32015R1390 [D] 32015R1473 [D] 32015R1517 [D] 32015R1740 [D] 32015R1815 [D] 32016D1711 [D] 32020R0256 [D] 32020R0258 [D] 32020R0405 [D] 32020R0257 [D] 32019R2180 [D] 32019R1700 [D] 32019R2146 [D] 32019R2181 [D] 32019R2241 [D] 32019R2242 [D] 32019R1776 [D] 32019R2240 [D] 32019R0280 [D] 22020D0345 [D] 22020D0344 [D] 32019R0516 [D] 32019R1681 [D] 32019R1933 [D] 32019R2152 [D] 32020R1197 [D] 32020R1546 [D] 32021R0466 [D] 32020R1642 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

					32020R2175 [D] 32020R1721 [D] 32020R1640 [D] 32020R0851 [D] 32022R2379 [D] 32023R1797 [D] 32023R1579 [D] 32023R1537 [D] 32023R1538 [D] 32023R1484 [D] 32023R0212 [D] 32023R0167 [D] 32023R0126 [D] 32022R2498 [D] 32022R2447 [D] 32022R2312 [D] 32022R1399 [D] 32022R0590 [D] 32022R0132 [D] 32022R0029 [D] 32021R2286 [D] 32021R2269 [D] 32021R2052 [D] 32021R2010 [D] 32021R1223 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

UVOD

Pravna tekovina Evropske unije u oblasti socijalne politike i zapošljavanja tiče se područja radnog prava, zaštite i zdravlja na radu, jednakog tretiranja muškaraca i žena po pitanjima zapošljavanja, socijalne zaštite, socijalne inkluzije, politike zapošljavanja i socijalnog dijaloga. Osim toga, postoje posebna obavezujuća pravila za sve države članice Evropske unije u pogledu zabrane diskriminacije po osnovu rasne i etničke pripadnosti, religije i vjere, invaliditeta, starosne dobi i seksualne orijentacije. Najbitniji ciljevi socijalne politike Evropske unije jesu postizanje jedinstvenog i pravednog pristupa osnovnim socijalnim uslugama, unapređenje sistema socijalne zaštite, visok obrazovni stepen radne snage, visoka stopa zaposlenosti uz posebnu brigu za grupe koje su manje prisutne na tržištu rada, postizanje sigurnih i održivih prihoda, kao i dostojnih uslova rada za žene i muškarce.

Podoblasti u okviru poglavlja 19 su: radno pravo, zaštita i zdravlje na radu, socijalni dijalog, politika zapošljavanja, Evropski socijalni fond, socijalna inkluzija i zaštita, deinstitucionalizacija, zabrana diskriminacije u zapošljavanju i socijalnoj politici i ravnopravnost između žena i muškaraca u zapošljavanju i socijalnoj politici.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru aktuelnog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, su: Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava i Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

Crna Gora je izradom Akcionog plana za postepeno usklađivanje zakonodavstva i izgradnju neophodnih kapaciteta za implementaciju i sprovođenje evropske pravne tekovine ispunila uslov za otvaranje ovog poglavlja, što je i potvrđeno na Međuvladinoj konferenciji koja je održana 13. decembra 2016.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Zaštita i zdravlje na radu						
1.	MRSS	Akcionni plan Strategije za unapređenje zaštite i zdravlja na radu 2022–2027. za 2024. godinu sa Godišnjim izvještajem o sprovođenju Akcionog plana za unapređenje zaštite i zdravlja na radu za 2023. godinu	2024/II	2024	52021DC0323 [P]	
2.	MRSS	Akcionni plan Strategije za unapređenje zaštite i zdravlja na radu 2022–2027. za 2025. godinu sa Godišnjim izvještajem o sprovođenju Akcionog plana za unapređenje zaštite i zdravlja na radu za 2024. godinu	2025/I	2025	52021DC0323 [P]	
3.	MRSS	Akcionni plan Strategije za unapređenje zaštite i zdravlja na radu 2022–2027. za 2026. godinu sa Godišnjim izvještajem o sprovođenju Akcionog plana za unapređenje zaštite i zdravlja na radu za 2025. godinu	2026/I	2026	52021DC0323 [P]	
4.	MRSS	Godišnji izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za unapređenje zaštite i zdravlja na radu za 2026. godinu	2027/I	2026	52021DC0323 [P]	
B) Politika zapošljavanja						
5.	MRSS	Plan implementacije programa Garancije za mlade 2024-2026.	2024/II	2026	32020H1104(01)	
6.	MRSS	Akcionni plan zapošljavanja za 2024.	2024/I	2024	32022D2296 [D]	
7.	MRSS	Akcionni plan zapošljavanja za 2025.	2025/I	2025	32022D2296 [D]	
8.	MRSS	Nacionalna strategija zapošljavanja 2026-2030.	2026/I	2026-2030	32022D2296 [D]	
9.	MRSS	Plan implementacije programa Garancije za mlade 2027-2029.	2027/I	2027-2029	32020H1104(01) [D]	
C) Socijalna inkluzija						

10.	MRSS	Strategija deinstitucionalizacije 2024-2028. godine, sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2024. godinu ⁹	2024/II	2024-2028		
11.	MRSS	Strategija razvoja sistema socijalne i dječije zaštite za period od 2024. do 2028. godine, sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2024. godinu ¹⁰	2024/II	2024-2028		
12.	MRSS	Strategija prevencije i zaštite djece od nasilja za period 2024-2028. godine ¹¹	2024/II	2024-2028		
D) Antidiskriminacija i jednake mogućnosti						
13.	MLJMP	Nacionalna strategija za rodnu ravnopravnost 2025-2029, sa Akcionim planom za period 2025-2026. ¹²	2025/II	2025-2029		
14.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Nacionalne strategije za rodnu ravnopravnost 2025-2029. za 2027/2028. godinu ¹³	2027/II	2027-2028		
15.	MLJMP	Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2024-2028. sa Akcionim planom za 2024. godinu ¹⁴	2024/II	2024-2028		
16.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za 2025/2026. godinu ¹⁵	2025/II	2025-2026		
17.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za 2026/2027. godinu ¹⁶	2026/II	2026-2027		

⁹ Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava

¹⁰ Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava

¹¹ Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava

¹² Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava

¹³ Isto

¹⁴ Isto

¹⁵ Isto

¹⁶ Isto

18.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022-2027. za 2024/2025. godinu ¹⁷	2024/II	2024-2025		
19.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022- 2027. za 2026/2027. godinu ¹⁸	2026/I	2026-2027		
20.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2025. za 2024/2025. godinu ¹⁹	2024/II	2024-2025		
21.	MLJMP	Strategija za unapređenje kvaliteta života Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2026-2030. sa Akcionim plan za 2026/2027. godinu ²⁰	2026/II	2026-2030		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Radno pravo						
1.	MRSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu	2024/IV	2025/I	32019L1158 [P] 32019L1152 [P]	
2.	MRSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu	2027/II	2027/III	32023L0970 [P] 32022L2041 [P]	
B) Zaštita i zdravlje na radu						
3.	MRSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i zdravlju na radu	2025/II	2025/IV		
4.	MRSS	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zaštiti i zdravlju na radu od rizika izloženosti kancerogenim i mutagenim materijama	2024/IV	2024/IV	32022L0431[P]	

¹⁷ Isto

¹⁸ Isto

¹⁹ Isto

²⁰ Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava

5.	MERT	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu ²¹	2024/IV	2024/IV	32023R2055 [P] 32023R1464 [P] 32023R1132 [P] 32023R0923 [P] 32022R2291 [P] 32023R2049 [D] 32023R1608 [P] 32023R0866 [P]	
C) Politika zapošljavanja						
6.	MRSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti	2024/III	2024/IV		
7.	MRSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti	2027/II	2027/IV		Konvencija MOR br.102 o minimalnoj normi socijalnog obezbjeđenja
C) Socijalna inkluzija						
8.	MRSS	Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti	2024/IV	2025/I		
9.	MRSS	Zakon o jedinstvenom tijelu vještačenja	2024/II	2024/III		
10.	MRSS	Zakon o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom	2024/IV	2025/I		
11.	MRSS	Zakon o psihološkoj djelatnosti	2024/II	2024/II		
12.	MRSS	Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom ²²	2025/III	2025/IV		Konvencija UN o pravima lica sa

²¹ Poglavlje 27 – Životna sredina

²² Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava

						invaliditetom
D) Antidiskriminacija i jednake mogućnosti						
13.	MLJMP	Zakon o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije	2024/III	2025/I	32010L0041 [P] 31979L0007 [P] 32000L0043 [P] 32000L0078 [P] 32004L0113 [P] 32006L0054 [P]	Preporuka Savjeta Evrope CM/Rec (2022)23 Preporuka Evropske komisije protiv rasizma i netolerancije- ECRI (2016)24
14.	MLJMP	Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore	2025/I	2025/III	32010L0041 [P] 31979L0007 [P] 32000L0043 [P] 32000L0078 [P] 32004L0113 [P] 32006L0054 [P]	Pariški principi, 20. XII1993. Usvojeni Rezolucijom Generalne skupštine 48/134.

²³ https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680a67955

²⁴ <https://edoc.coe.int/en/racism/6810-ecri-european-commission-against-racism-and-intolerance.html>

15.	MLJMP	Zakon o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja	2024/IV	2025/II		Praksa Evropskog suda za ljudska prava
16.	MLJMP	Zakon o izmjenama i dopunima Zakona o rodnoj ravnopravnosti	2026/II	2027/II	32010L0041 [P] 31979L0007 [P] 32000L0043 [P] 32000L0078 [P] 32004L0113 [P] 32006L0054 [P]	UN Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW)
17.	MLJMP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom	2026/II	2027/II	32010L0041 [P] 31979L0007 [P] 32000L0043 [P] 32000L0078 [P] 32004L0113 [P] 32006L0054 [P]	UN Konvencija o pravima lica sa invaliditetom
18.	MLJMP	Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja posebne evidencije o slučajevima prijavljene diskriminacije	2025/I	2025/II		

UVOD

Evropska unija ističe preduzetništvo i industriju kao jedan od prioriteta za budućnost evropske privrede i postavlja tri osnovna stuba kojima definiše ovo poglavlje: preduzetnička politika, industrijska politika i sektorske politike koje imaju za cilj podizanje konkurentnosti na tržištu. Glavni cilj poglavlja je unapređenje preduzetničkog i inovativnog duha preduzeća, konkurentnosti nacionalne industrije, kapaciteta i konkurentne sposobnosti privrednih subjekata na tržištu, uz nužne procese tržišnog, tehnološko-tehničkog, finansijskog, kadrovsog i organizacijskog prilagođavanja, sveukupnog prilagođavanja strukturnim promjenama, kao i stvaranje povoljnog poslovnog okruženja unutar EU. Evropska unija putem mnogobrojnih programa finansijske pomoći za podsticaj preduzetništva, inovacija i industrije ima za cilj promovisanje programa putem kojih će biti olakšan proces pokretanja sopstvenih biznisa i unapređenje poslovanja već postojećih, kao i mogućnosti za otvaranje novih mjesta za zapošljavanje.

Potpoglavlja poglavlja 20 - Preduzetništvo i industrijska politika su sljedeća: industrijska politika, mala i srednja preduzeća, politika inovacija, unapređenje poslovnog ambijenta i Direktiva o odloženom plaćanju u komercijalnim transakcijama, turizam, građevinarstvo i vazдушna i pomorska industrija.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027 su: Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i Ministarstvo finansija.

Poglavlje 20 je otvoreno 18. decembra 2013. na Međuvladinoj konferenciji koja je održana u Briselu.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Industrijska politika						
1.	MER	Industrijska politika Crne Gore 2024–2028. godine	2024/II	2024-2028		52020DC0102 52021DC0350 52023DC0168
2.	MER	Akcioni plan za implementaciju Industrijske politike Crne Gore za 2024. godinu	2024/II	2024		52021DC0350
3.	MER	Akcioni plan za implementaciju Industrijske politike Crne Gore za period 2025-2026. godine	2025/II	2025-2026		52023DC0168 52023DC0062
4.	MER	Akcioni plan za implementaciju Industrijske politike Crne Gore za period 2027-2028. godine	2027/II	2027-2028		
B) Mala i srednja preduzeća						
5.	MER	Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća 2023-2026, za period 2025-2026.godina	2025/II	2025-2026		
6.	MER	Strategija razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća 2027-2030.	2027/II	2027-2030		
7.	MER	Strategija razvoja ženskog preduzetništva u Crnoj Gori 2025-2029.	2025/II	2025-2029		
8.	MER	Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja ženskog preduzetništva u Crnoj Gori 2025-2029, za 2025-2026. godinu	2025/II	2025-2026		
C) Politika inovacija						
9.	MPNI	Strategija pametne specijalizacije	2026/I	2026-2031		EU-40 [P]
D) Turizam						
10.	MER	Strategija razvoja turizma Crne Gore 2026-2030. godine s Akcionim planom	2026/II	2026-2030		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	

	inst.				Celex No	Ostalo
A) Turizam						
1.	MER	Zakon o turizmu i ugostiteljstvu	2024/III	2024/IV	32005L0036 [P]	
2.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planinskim stazama	2027/II	2027/III	32013L0055 [P]	
3.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o raftingu	2025/II	2025/III	32005L0036 [P]	
4.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o skijalištima	2026/I	2027/II	32013L0055 [P]	
B) Direktiva o odloženom plaćanju u komercijalnim transakcijama						
5.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza	2024/IV	2025/I	32011L0007 [P]	

UVOD

Primjenom pravne tekovine za poglavlje Trans-evropske mreže Evropska unija obezbjeđuje finansijsku pomoć na planu izgradnje trans-evropskih saobraćajnih, energetske i telekomunikacijskih mreža, tako što će se određena sredstva obezbijediti kroz kohezione fondove i druge finansijske instrumente. Cilj uspostavljanja i razvoja trans-evropskih mreža i unapređenja odgovarajuće povezanosti i interoperabilnosti nacionalnih mreža jeste da se u potpunosti iskoristi unutrašnje tržište i doprinese ekonomskom rastu i stvaranju radnih mjesta u Evropskoj uniji.

Poglavlje 21 – Trans-evropske mreže nalazi se u okviru klastera Zelena agenda i održiva povezanost.

Trans-evropske mreže uključuju:

- Trans-evropsku saobraćajnu mrežu (TEN-T), koja pokriva drumski i intermodalni saobraćaj, plovne puteve i pomorske luke, vazdušni saobraćaj, kao i mrežu evropskih brzih željeznica,
- Trans-evropsku energetske mrežu (TEN-E), koja pokriva sektor električne energije i gasa, i
- Trans-evropsku telekomunikacijsku mrežu (eTEN), koja pokriva telekomunikacijske mreže uspostavljene kao uslužne djelatnosti.

Trans-evropska energetska mreža (TEN-E) predstavlja mrežu energetske sistema na teritoriji Evropske unije, sa ciljem obezbjeđenja sigurnog snabdijevanja energijom i energentima i proširenja energetske tržišta. TEN-E obuhvata sektor električne energije i gasa. Crna Gora je članica Energetske zajednice – organizacije osnovane Sporazumom o formiranju Energetske zajednice, koji je na snazi od jula 2006. Energetska zajednica je međunarodna organizacija koja okuplja EU i njene susjede u cilju stvaranja integrisanog panevropske energetske tržišta. Ključni cilj Energetske zajednice je da proširi pravila i principe unutrašnjeg energetske tržišta EU na zemlje jugoistočne Evrope, region Crnog mora i šire, na osnovu pravno obavezujućeg okvira. U skladu sa relevantnim EU propisima, u okviru Energetske zajednice usvajaju se liste projekata od interesa za Energetske zajednicu (PECI) i liste projekata od uzajamnog interesa između ugovornih strana Energetske zajednice i država članica Evropske unije (PMI).

Crna Gora je članica Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU) i poštuje sve njene direktive i standarde. Takođe, Crna Gora je članica Konferencije evropskih administracija za poštu i telekomunikacije (CEPT), Tijela evropskih regulatora za elektronske komunikacije (BEREC) i Evropskog instituta za telekomunikacione standarde (ETSI). U skladu sa strateškim ciljevima sprovode se aktivnosti na unaprjeđenju elektronskih komunikacionih mreža i usluga, kontinuirani razvoj širokopojsnog pristupa internetu, donošenje novih propisa koji su u skladu sa direktivama EU, sprovođenje politike u oblasti radio-difuzije, kao i digitalna integracija Regionalnog ekonomskog prostora Zapadnog Balkana.

Sadašnji prioritet predstavlja unapređenje puteva i željezničkih veza uključenih u SEETO Glavnu mrežu i unapređenje energetske prenosne mreže. Izazovi u usklađivanju su prepoznati u dijelu inteligentnih transportnih sistema (ITS), kao i u pogledu njihove primjene, imajući u vidu da je riječ o jako skupoj tehnologiji. Takođe, treba imati u vidu da Crnoj Gori u dijelu ITS nedostaju iskustvo i odgovarajuće strukture za koordinaciju i upravljanje uvođenjem ITS, posebno u sektorima za drumski i željeznički saobraćaj.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru aktuelnog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024 – 2027, su: Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo energetike i rudarstva i Ministarstvo ekonomskog razvoja.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji u Luksemburgu 22. juna 2015.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Trans-evropska saobraćajna mreža						
1.	MSP	Program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite magistralnih i regionalnih puteva za 2024. godinu, s Izvještajem o realizaciji Programa za 2023. godinu	2024/I	2024		
2.	MSP	Srednjoročni program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite državnih puteva	2024/III	2024-2027		
3.	MSP	Program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite magistralnih i regionalnih puteva za 2025. godinu, s Izvještajem o realizaciji Programa za 2024. godinu	2025/I	2025		
4.	MSP	Ažuriranje Strategije razvoja saobraćaja 2019-2035. u skladu sa Strategijom za održivu i pametnu mobilnost za Zapadni Balkan	2025/IV	2025-2035		
5.	MSP	Program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite magistralnih i regionalnih puteva za 2026. godinu, s Izvještajem o realizaciji Programa za 2025. godinu	2026/I	2026		
6.	MSP	Program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite magistralnih i regionalnih puteva za 2027. godinu, s Izvještajem o realizaciji Programa za 2026. godinu	2027/I	2027		
B) Trans-evropske energetske mreže						
7.	MEIR	Nacionalni energetske i klimatski plan	2024/II	2024-2030	32018R1999 [P]	
C) Trans-evropska telekomunikaciona mreža						
8.	MER	Nacionalni plan razvoja mreža za širokopojasni pristup internetu	2024/IV	2024 - 2030		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						

RB	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Trans-evropska saobraćajna mreža						
1.	MSP	Zakon o željeznici	2024/III	2024/IV	32012L0034 [D] 32007R1370 [P] 32007R1371 [P] 32010R0913 [D] ²⁵	
2.	MSP	Zakon o bezbjednosti i interoperabilnosti u željezničkom saobraćaju	2025/II	2025/III	32016L0797 [P] 32016L0798 [P] 32007L0059 [P] 32016R0424 [D] 32018R0762 [D]	
3.	MSP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o tehničkoj specifikaciji interoperabilnosti podsistema vozila – lokomotive i putnička vozila	2025/II	2025/III	32021R0541 [P]	
4.	MSP	Pravilnik o tehničkoj specifikaciji interoperabilnosti u odnosu na podsistem telematskih aplikacija za teretni saobraćaj	2025/III	2025/III	32020R0387 [P]	
5.	MSP	Pravilnik o priključcima na puteve	2025/III	2025/III	32008L0096 [P]	
6.	MSP	Pravilnik o uslovima koje sa aspekta bezbjednosti saobraćaja moraju da ispunjavaju putevi	2025/III	2025/III	32008L0096 [P] 32019L1936 [P]	
7.	MSP	Pravilnik o načinu regulisanja saobraćaja u zoni radova na putu	2025/IV	2025/IV	32008L0096 [P] 32019L1936 [P]	
8.	MSP	Pravilnik o odobrenom tipu vozila	2026/I	2026/I	32021D0701 [P]	

²⁵ Celeksi ne mogu biti u potpunosti transponovani jer se radi o EU teretnim koridorima i Crna Gora može jedino dio da transponuje, koliko je dozvoljeno za države Zapadnog Balkana. Uslovi za ove koridore su veoma strogi i zahtjevni i kroz zakon samo otvaramo mogućnost za kandidovanje naših pruga za teretne koridore.

9.	MSP	Odluka o utvrđivanju visine godišnje naknade za korišćenje puteva pri registraciji drumskih motornih vozila, traktora i priključnih vozila	2027/IV	2027/IV	31999L0062 [P]	
10.	MSP	Pravilnik o bližim kriterijumima za određivanje putarine	2027/IV	2027/IV	32022L0362 [P]	
B) Trans-evropska energetska mreža						
11.	MEIR	Zakon o prekograničnim energetske infrastrukturnim projektima	2024/IV	2025/II	32022R0869 [P] 32022R0342 [P]	
C) Trans-evropska telekomunikaciona mreža						
12.	MER	Zakon o elektronskim komunikacijama	2024/III	2024/IV	32018L1972 [P] 32014L0061 [P] 32019R2243 [P] 32020H2245 [P] 32020R1070 [D] ²⁶ 32020H1307 [D] ²⁷	

²⁶ Pogledati poglavlje 10 – Informatičko društvo i mediji

²⁷ Pogledati poglavlje 10 – Informatičko društvo i mediji

UVOD

Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata predstavlja dio politike EU koja se odnosi na pitanja finansijske podrške državama i regionima Evropske unije. Cilj ove politike je usmjeren na obezbjeđivanje podrške za finansiranje projekata čiji je cilj razvoj infrastrukture, pružanje podsticaja razvoju industrije i zapošljavanju, a sve u cilju daljeg ekonomskog razvoja slabije razvijenih regiona u EU, ujednačavanja razvijenosti po regionima i jačanja regionalne konkurentnosti. Programi regionalne politike se finansiraju iz sredstava Evropskih strukturnih i investicionih fondova (ESI fondovi), u prvom redu iz Evropskog fonda za regionalni razvoj i Evropskog socijalnog fonda i (za neke države članice) iz programa Kohezionog fonda. Evropski fond za regionalni razvoj predstavlja glavni instrument EU za sprovođenje mjera regionalne politike. Sredstva iz ovog fonda usmjerena su na projekte čiji je cilj smanjivanje razlika između ekonomske razvijenosti regiona EU u cilju jačanja ekonomske i društvene kohezije. Evropski socijalni fond predstavlja instrument za sprovođenje politike EU u oblasti zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa. Kohezioni fond pruža finansijsku podršku za realizaciju projekata iz oblasti zaštite životne sredine i projekte koji su usmjereni na razvoj Trans-evropskih mreža u oblasti saobraćaja i energetike.

Pravna tekovina EU i praksa u sprovođenju u oblasti poglavlja 22 definiše šest ključnih oblasti: (1) Zakonodavni okvir; 2) Institucionalni okvir; 3) Administrativni kapaciteti; 4) Programiranje; 5) Praćenje i evaluacija i 6) Finansijska kontrola i upravljanje. Pravna tekovina EU koja se odnosi na ovo poglavlje sastoji se od okvirnih propisa i propisa za sprovođenje, koji ne zahtijevaju prenošenje u domaće zakonodavstvo. Zakonodavnim okvirom se definiše neophodnost postojanja višegodišnjeg programiranja na nacionalnom i lokalnom nivou, višegodišnjeg budžeta, kao i stvaranja preduslova koji će omogućiti kofinansiranje na nacionalnom i lokalnom nivou.

Korištenje ESI fondova zahtijeva uspostavljanje odgovarajućeg institucionalnog okvira, uz jasno određivanje nadležnosti i međusobnih odnosa svih elemenata strukture na nacionalnom i lokalnom nivou. Važan preduslov za efikasno korišćenje ESI fondova zahtijeva postojanje i kontinuirani razvoj administrativnih kapaciteta, koji moraju postojati u svim relevantnim strukturama. Proces programiranja obuhvata pripremu strategijskih dokumenata (Sporazum o partnerstvu u oblasti ESI fondova i Operativni programi), uključujući ex-ante procjene. Efikasno funkcionisanje cjelokupnog sistema podrazumijeva i uspostavljanje odgovarajućeg sistema za nadgledanje i ocjenjivanje, što zahtijeva uspostavljanje struktura i postupaka za ocjenjivanje u različitim institucijama/organima, kao i izradu sveobuhvatnog elektronskog sistema za upravljanje informacijama. Pored toga, neophodno je uspostaviti poseban okvir za finansijsko upravljanje i kontrolu, uključujući i reviziju.

Pregovačko poglavlje 22 - Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata je zvanično otvoreno 20. juna 2017.

1. PLANovi I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Pristup strukturnim fondovima						
1.	MEP	Revidirani akcioni plan za ispunjavanje zahtjeva kohezione politike	2025/I	2025-2028		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Programiranje						
1.	MEP	Zakon o evropskim strukturnim i investicionim fondovima	2026/IV	Danom pristupanja EU	32021R1060 [P]	

UVOD

Pregovaračko poglavlje 23 posvećeno je pravosuđu i temeljnim pravima. Propisi i standardi iz ovog poglavlja odnose se na jačanje nezavisnosti, nepristrasnosti i profesionalnosti u pravosuđu, borbu protiv korupcije, kao i očuvanje i jačanje ostvarivanja temeljnih prava. U skladu s ovom podjelom standarda, učinjena je i podjela po podoblastima. Tako je poglavlje 23 podijeljeno na sljedeće podoblasti: pravosuđe, borba protiv korupcije (prevencija i represija) i temeljna prava.

U skladu s novim pristupom u pregovorima o pristupanju EU, koji podrazumjeva da se 23. i 24. poglavlje otvaraju među prvima, a zatvaraju posljednja, Crnoj Gori je kao prvo početno mjerilo u odnosu na ovo poglavlje određena izrada Akcionog plana. Vlada Crne Gore je usvojila Akcioni plan 27. juna 2013. i potom ga adaptirala 19. februara 2015. Akcioni plan je izrađen u skladu sa preporukama iz Izvještaja o analitičkom pregledu, na način što su preporuke određene kao ciljevi, koji će se ostvariti kroz propisivanje konkretnih mjera. Akcioni plan i njegova struktura prate gore navedenu podjelu poglavlja po podoblastima. Kao aneks adaptiranog Akcionog plana za poglavlje 23, u julu 2016. donijet je Operativni dokument za sprečavanje korupcije u oblastima od posebnog rizika. Većina mjera iz Akcionog plana i pratećeg aneksa odnosi se na uspostavljanje zakonodavnog i institucionalnog okvira i one su do danas u najvećem dijelu realizovane.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. su: Kabinet potpredsjednika Vlade za politički sistem, pravosuđe i antikorupciju, Ministarstvo pravde, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo kulture i medija i Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Podršku u realizaciji u navedenim podoblastima poglavlja 23 pružaju tri predstavnice NVO sektora.

Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava zvanično je otvoreno 18. decembra 2013. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Pravosuđe						
1.	MP	Strategija reforme pravosuđa za period 2024-2027, sa Akcionim planom za period 2024-2025.	2024/II	2024-2027		
2.	MP	Strategija digitalizacije pravosuđa za period 2024-2027, sa Akcionim planom za period 2024-2025.	2024/II	2024-2027		
B) Borba protiv korupcije						
3.	KPPV	Strategija za borbu protiv korupcije za period 2024-2027, sa Akcionim planom za implementaciju za period 2024-2025.	2024/II	2024-2027		
C) Temeljna prava						
4.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori za period 2021-2025, za period 2024-2025.	2024/II	2024-2025		
5.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2022-2027, za period 2024-2025.	2024/II	2024-2025		
6.	MRSS	Strategija deinstitucionalizacije za period 2024-2028, sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2024. godinu	2024/II	2024-2028		
7.	MRSS	Strategija razvoja sistema socijalne i dječije zaštite za period 2024-2028, sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2024. godinu	2024/II	2024-2028		
8.	MRSS	Strategija prevencije i zaštite djece od nasilja za period 2024-2028.	2024/II	2024-2028		
9.	MLJMP	Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2024-2028, sa Akcionim planom za 2024. godinu	2024/II	2024-2028		

10.	MLJMP	Strategija manjinske politike za period 2024-2028, sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije manjinske politike za period 2024-2025.	2024/II	2024-2028		
11.	MKM	Akcioni plan Medijske strategije za period 2023-2027, za period 2025-2026.	2025/I	2025-2026		
12.	MP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za izvršenje krivičnih sankcija za period 2025-2026.	2025/I	2025-2026		
13.	MLJMP	Nacionalna strategija za rodnu ravnopravnost za period 2025-2029, sa Akcionim planom za period 2025-2026.	2025/II	2025-2029		
14.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2025-2026.	2025/II	2025-2026		
15.	MLJMP	Strategija za interkulturalizam i društvenu koheziju za period 2025-2028, sa Akcionim planom za period 2025-2026.	2025/II	2025-2028		
16.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2022-2027, za period 2026/2027.	2026/I	2026-2027		
17.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2026-2027.	2026/II	2026-2027		
18.	MLJMP	Strategija za unapređenje kvaliteta života Roma i Egipćana u Crnoj Gori za period 2026-2030, sa Akcionim planom za period 2026-2027.	2026/II	2026-2027		
19.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije manjinske politike za period 2026-2027.	2026/II	2026-2027		

20.	MP	Strategije za izvršenje krivičnih sankcija za period 2027-2030 sa pratećim Akcionim planom za sprovođenje Strategije za izvršenje krivičnih sankcija za period 2027-2028.	2027/II	2027-2030		
21.	MKM	Akcioni plan Medijske strategije za period 2023-2027, za 2027. godinu	2027/II	2027		
22.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Nacionalne strategije za rodnu ravnopravnost za period 2025-2029, za period 2027-2028.	2027/II	2027-2028		
23.	MLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za interkulturalizam i društvenu koheziju za period 2025-2028, za period 2027-2028.	2027/II	2027-2028		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Pravosuđe						
1.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu i sudijama	2024/II	2024/III		Preporuke i mišljenja Venecijanske komisije
2.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku	2024/II	2025/II	32012L0013 [P] 32016L0343 [P] 32012L0029 [P]	
3.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu	2024/III	2024/IV		Preporuke i mišljenja Venecijanske komisije
4.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Specijalnom državnom tužilaštvu	2024/III	2024/III		Preporuke Evropske komisije
B) Borba protiv korupcije						
5.	MP	Zakon o lobiranju	2024/II	2024/IV		

6.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću	2024/II	2024/IV	32014L0042 [P]	
7.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju korupcije	2024/II	2024/IV		
C) Temeljna prava						
8.	MKM	Zakon o audio-vizuelnim medijskim uslugama	2024/II	2024/II	32018L1808 [P] 52020XG1207(01) [P]	
9.	MKM	Zakon o medijima	2024/II	2024/II	52020XG1207(01) [P]	
10.	MKM	Zakon o javnom medijskom servisu Crne Gore	2024/II	2024/II	52020XG1207(01) [P]	
11.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći	2024/II	2024/II		Preporuke Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnih ili ponižavajućih kazni ili postupaka (CPT)
12.	MLJMP	Zakon o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije	2024/III	2025/I	32010L0041 [P] 31979L0007 [P] 32000L0043 [P] 32000L0078 [P] 32004L0113 [P] 32006L0054 [P]	Preporuka Savjeta Evrope CM/Rec (2022) ²⁸ Preporuka Evropske komisije protiv rasizma i

²⁸ https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680a67955

						netolerancije- ECRI (2016) ²⁹
13.	MKM	Pravilnik o vođenju Evidencije medija	2024/III	2024/III		
14.	MKM	Pravilnik o raspodjeli sredstava za štampane medije i internetske publikacije	2024/III	2024/III		
15.	MUP	Zakon o zaštiti podataka o ličnosti	2024/III	2025/I	32016R0679 [P]	
16.	MUP	Zakon o zaštiti podataka o ličnosti za organe koji se bave sprječavanjem, istragama i gonjenjem učinioaca krivičnih djela i izvršenjem krivičnih sankcija	2024/III	2025/I	32016L0680 [P]	
17.	MLJMP	Zakon o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja	2024/IV	2025/III		Praksa Evropskog suda za ljudska prava
18.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazne zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti	2024/IV	2024/IV		
19.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju uslovne osude i kazne rada u javnom interesu	2024/IV	2024/IV		
20.	MRSS	Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti	2024/IV	2025/I		
21.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u porodici	2024/IV	2025/II		Konvencija Savjeta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici -

²⁹ <https://edoc.coe.int/en/racism/6810-ecri-european-commission-against-racism-and-intolerance.html>

						Istanbulska konvencija
22.	MLJMP	Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore	2025/I	2025/III	32010L0041 [P] 31979L0007 [P] 32000L0043 [P] 32000L0078 [P] 32004L0113 [P] 32006L0054 [P]	Načela koja se odnose na status nacionalnih institucija (Pariški principi) usvojeni 20. decembra 1993. godine Rezolucijom Generalne skupštine 48/134.
23.	MLJMP	Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja posebne evidencije o slučajevima prijavljene diskriminacije	2025/I	2025/II	32010L0041 [P] 31979L0007 [P] 32000L0043 [P] 32000L0078 [P] 32004L0113 [P] 32006L0054 [P]	
24.	MRSS	Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom	2025/III	2025/IV		Konvencija UN o pravima lica sa invaliditetom
25.	MLJMP	Zakon o izmjenama i dopunima Zakona o rodnoj ravnopravnosti	2026/II	2027/II	32010L0041 [P] 31979L0007 [P] 32000L0043 [P] 32000L0078 [P] 32004L0113 [P] 32006L0054 [P]	UN Konvenciji za zabranu diskriminacije žena (CEDAW)

26.	MLJMP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom	2026/II	2027/II	32010L0041 [P] 31979L0007 [P] 32000L0043 [P] 32000L0078 [P] 32004L0113 [P] 32006L0054 [P]	UN Konvencija o pravima lica sa invaliditetom
27.	MLJMP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama	2026/II	2026/IV		Okvira konvencija za zaštitu nacionalnim manjina Savjeta Evrope, usvojena , 10. novembra 1995; stupila na snagu 1. februara 1998. 13.godine; Evropska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima, Strazbur, 5. novembra 1992.
D) Saradnja s NVO						
28.	MJU	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama	2024/IV	2025/I		

UVOD

Osnovni cilj realizacije svih aktivnosti prepoznatih u okviru pregovaračkog poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost je da se omogući slobodno kretanje ljudi, uz garantovanje njihove bezbjednosti. Tako široko postavljen okvir obuhvata spektar većeg broja pitanja koja se dijele na sljedeće podoblasti: migracije, azil, vizna politika, vanjske granice i Šengen, pravosudna saradnja u građanskim i krivičnim stvarima, policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala, borba protiv terorizma, saradnja u oblasti droga, carinska saradnja i falsifikovanje eura.

U skladu s novim pristupom u pregovorima o pristupanju EU, koji podrazumjeva da se 23. i 24. poglavlje otvaraju među prvima, a zatvaraju posljednja, Crnoj Gori je kao prvo početno mjerilo u odnosu na ovo poglavlje određena izrada Akcionog plana. Vlada Crne Gore je usvojila Akcioni plan 27. juna 2013. i potom ga adaptirala 19. februara 2015. Akcioni plan je izrađen u skladu sa preporukama iz Izvještaja o analitičkom pregledu, na način što su preporuke određene kao ciljevi, koji će se ostvariti kroz propisivanje konkretnih mjera. Akcioni plan i njegova struktura prate gore navedenu podjelu poglavlja po podoblastima.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. su: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo pravde, Ministarstvo vanjskih poslova i Ministarstvo zdravlja. Podršku u svim navedenim podoblastima poglavlja 24 pružaju i dva predstavnika nevladinog sektora u Pregovaračkoj radnoj grupi za poglavlje 24.

Poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost zvanično je otvoreno 18. decembra 2013. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Migracije						
1.	MUP	Akcionni plan za sprovođenje Strategije o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori za 2025. godinu, s Izvještajem o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori za 2024. godinu	2025/I	2025	32020D2165 [P] 52020XC1001(01) [P] 32020H1366 [P]	
B) Vanjske granice i Šengen						
2.	MUP	Akcionni plan za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2024. godinu, s Izvještajem o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2023. godinu	2024/I	2024	32020D2165 [P]	
3.	MUP	Akcionni plan za sprovođenje Šengenskog akcionog plana za 2024. godinu, s Izvještajem o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Šengenskog akcionog plana za 2023. godinu	2024/II	2024	32020D2165 [P]	
4.	MUP	Strategija integrisanog upravljanja granicom 2025-2029. s Okvirnim akcionim planom za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za period 2025-2029, s Akcionim planom za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2025. godinu	2025/I	2025-2029		
C) Policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala						
5.	MUP	Akcionni plan za sprovođenje Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025, za period 2024-2025, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2023. godinu	2024/I	2024-2025	32017L0541 [P]	

6.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja Uprave policije za period 2023-2026 za 2024. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2023. godinu	2024/II	2024		
7.	MUP	Strategija za borbu protiv transnacionalnog organizovanog kriminala za period 2024 - 2027, s Akcionim planom za period 2024-2025.	2024/II	2024-2027	52021DC0170 [P]	
8.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024. za 2024. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024, za 2023. godinu	2024/II	2024		
9.	MUP	Strategija za borbu protiv trgovine ljudima za period 2025-2028. s Akcionim planom za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2025-2028, za 2025. godinu	2025/II	2025-2028		
10.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2025-2028. za 2026. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2025-2028, za 2025. godinu	2026/I	2026		
11.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2025-2028. za 2027. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2025-2028, za 2026. godinu	2027/II	2027		
D) Saradnja u oblasti droga						
12.	MZD	Strategija za sprječavanje zloupotrebe droga za period 2024-2027, s Akcionim planom za period 2024-2025.	2024/II	2024-2027	52021XG0324(01) [P] 52021XG0708(01) [P]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo

A) Migracije						
1.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima	2024/III	2024/IV	32009L0052 [P] 32003L0086 [P] 32003L0109 [P] 31996L0071 [P] 32018L0957 [P] 32014L0067 [P]	
2.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima	2026/IV	2027/I	32016L0801 [P] 32014L0066 [P] 31996L0071 [P] 32018L0957 [P] 32014L0067 [P]	
B) Pravosudna saradnja u građanskim i krivičnim stvarima						
3.	MP	Zakon o ratifikaciji Haške konvencije o priznanju i izvršenju stranih sudskih presuda u građanskim i privrednim stvarima iz 2019. godine	2024/III	2024/IV	32022D1206 [P]	
4.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku	2024/IV	2025/IV	32012L0013 [P] 32016L0343 [P] 32012L0029 [P]	
5.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku	2024/IV	2024/IV	32016L0800 [P]	
6.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju	2024/IV	Danom pristupanja EU	32014R0655 [P]	
7.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku	2024/IV	Danom pristupanja EU	32020R1783 [P] 32020R1784 [P]	
8.	MP	Zakon o ratifikaciji Haške konvencije o međunarodnoj zaštiti odraslih osoba iz 2000. godine	2025/II	2025/II		Haška konvencija o međunarodnoj

						zaštiti odraslih osoba iz 2000. godine
9.	MP	Zakon o potvrđivanju III i IV Dodatnog protokola uz Konvenciju o ekstradiciji	2025/III	2025/III		SE - III i IV Dodatni protokol uz Konvenciju o ekstradiciji
10.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima	2025/III	2025/III		SE - III i IV Dodatni protokol uz Konvenciju o ekstradiciji
11.	MP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravosudnoj saradnji u krivičnim stvarima sa državama članicama EU	2025/IV	Danom pristupanja EU	32018R1727 [P] 32017R1939 [P] 32002F0465 [P] 32009F0315 [P] 32009D0316 [P] 32019L0884 [P] 32018R1726 [P] 32019R0816 [P] 32018R1805 [P]	
C) Policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala						
12.	MUP	Pravilnik o bližim kriterijumima za izradu smjernica za analizu rizika i smjernica za uspostavljanje sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma	2024/II	2024/IV	32015L0849 [P] 32015R0847 [P] 32018L0843 [P]	
13.	MUP	Pravilnik o bližim uslovima i načinu sprovođenja, kao i načinu organizovanja i sadržaju obuke za sprovođenje video-elektronske identifikacije klijenta	2024/II	2024/IV	32015L0849 [P] 32015R0847 [P] 32018L0843 [P]	
14.	MUP	Uputstvo o načinu korišćenja podataka o putnicima	2024/II	2024/II	32016L0681 [D]	

15.	MUP	Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Evropske unije o operativnim aktivnostima koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu u Crnoj Gori	2024/II	2024/III	32019R1896 [P] 32023D1040 [P] 32022D2273 [P]	
16.	MUP	Pravilnik o bližem načinu unosa, pristupa, provjere i ažuriranja podataka u Registru stvarnih vlasnika	2024/II	2024/III	32015L0849 [P] 32015R0847 [P] 32018L0843 [P]	
17.	MVP	Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama	2024/II	2024/II		Usklađivanje sa zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU

UVOD

Crna Gora je u oblasti nauke i istraživanja uskladila pravni sistem sa Lisabonskim sporazumom i prihvatila ciljeve, smjernice i prioritete Evropske unije u ovoj oblasti. Prioritetna aktivnost Crne Gore u ovoj djelatnosti odnosi se na pozicioniranje crnogorske istraživačke zajednice u okviru Evropskog istraživačkog prostora – ERA, otvaranje mogućnosti za pristup savremenim tehnologijama i velikim međunarodnim infrastrukturama, kao i dalje uključivanje u međunarodne programe u nauci i inovacijama.

Institucionalni okvir, naučnoistraživačka i inovaciona zajednica omogućavaju realizaciju istraživačke i inovacione politike u Crnoj Gori.

Institucija nadležna za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. je Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija. Relevantne adrese su i Savjet za naučnoistraživačku djelatnost, Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju, Fond za inovacije Crne Gore, naučnoistraživačka zajednica (Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, centri izvrsnosti i 48 licenciranih naučnoistraživačkih ustanova) i subjekti inovacione djelatnosti (trenutno registrovanih 173 subjekata inovacione djelatnosti, upisanih u Registar inovacione djelatnosti Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija – univerziteti, instituti, fakulteti, privredni subjekti, inovacione infrastrukture, fizička i pravna lica koja obavljaju i promovišu inovacionu djelatnost, ali i koja ulažu u ovu djelatnost).

Dostignuti nivo razvoja naučnoistraživačke i inovacione djelatnosti u Crnoj Gori, omogućio je uspostavljanje novih subjekata naučnog i inovacionog sistema Crne Gore: centra izvrsnosti, Inovaciono-preduzetničkog centra „Tehnopolis“ i Naučno-tehnološkog parka Crne Gore, kojima će se posebno podsticati naučna izvrsnost i inovativnost u privrednom sektoru. Poseban segment predstavlja Fond za inovacije Crne Gore, koji omogućava sprovođenje inovacione politike kroz obezbjeđivanje i realizaciju sredstava za podsticanje inovacione djelatnosti.

Ovo poglavlje je otvoreno i privremeno zatvoreno 18. decembra 2012. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležn a inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	MPNI	Strategija naučnoistraživačke djelatnosti (2024-2028) s Akcionim planom za 2024. godinu	2024/II	2024-2028		
2.	MPNI	Mapa puta za istraživačku infrastrukturu (2024-2028)	2024/III	2024-2028		
3.	MPNI	Strategija pametne specijalizacije (2026-2031)	2026/I	2026-2031		EU-40[P]
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležn a inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti propisi						
1.	MPNI	Zakon o naučnoistraživačkoj djelatnosti	2024/IV	2025/II	12012E179 [P] 12012E180 [P] 12012E181 [P] 12012E182 [P] 12012E183 [P] 12012E184 [P] 12012E185 [P] 12012E186 [P] 12012E187 [P] 12012E188 [P]	UFEU

UVOD

Oblasti obrazovanja i kulture su u nadležnosti zemalja članica. Evropska unija raspoloživim mehanizmima doprinosi razvoju obrazovanja i mobilnosti, preduzima potrebne mjere kako bi obrazovanje postalo dio strategije zapošljavanja i kako bi Evropska unija postala svjetski centar znanja.

Obrazovne politike u Crnoj Gori predstavljaju jedan od ključnih stubova crnogorskog društva, a kontinuirano unapređenje kvaliteta obrazovanja jeste prioritet na svim nivoima. Kroz integrisani pristup postići će se povećanje kvaliteta i inkluzivnosti obrazovanja radi poboljšanja ishoda učenja i sticanja trajnih i primjenjivih znanja. Strateški okvir za evropsku saradnju u obrazovanju i osposobljavanju koji vodi ka Evropskom obrazovnom prostoru i šire (2021-2030) daje jasnu viziju i ciljeve i koristi se kao osnova prilikom definisanja strateškog okvira polazeći od pet ciljeva definisanih na nivou Evropske unije i prioritetnih oblasti za evropsku saradnju u obrazovanju i osposobljavanju. Uspostavljanje Evropskog prostora obrazovanja usklađeno je sa Evropskom agendom za vještine, obnovljenom politikom stručnog obrazovanja i obuke, kako bi znanje postalo temelj za oporavak i blagostanje Evrope, pri čemu se poštuju zajednička načela uključenosti, mobilnosti i inovacija. Princip cjeloživotnog učenja i mobilnosti ostaje kao jedan od prioriteta i nastaviće da se promoviše kroz novu perspektivu programa Erasmus+ 2021-2027. Program Erasmus+ nastaviće da promoviše međunarodnu dimenziju aktivnosti, višejezičnost, ravnopravnost i inkluzivni pristup obrazovanju, pa ćemo učešćem naših institucija doprinijeti većoj zapošljivosti, inkluzivnosti, ličnom razvoju svih uključenih pojedinaca, kao i tome da obrazovanje bude relevantno za pojedinca, tržište rada i društvo i, na kraju, inovativno.

Evropska unija promoviše očuvanje kulturnih dobara sa evropskim vrijednostima, podstiče rad u oblasti kulture u državama članicama Evropske unije osoba koje se bave djelatnošću iz oblasti kulture van svoje matične zemlje, kao i slobodnu cirkulaciju kulturnih djela širom Evropske unije i dijalog među različitim kulturama. Evropska unija teži obezbjeđivanju jednakih uslova za sticanje znanja neophodnih za uključivanje u društvene procese, istovremeno vodeći računa o nacionalnoj, regionalnoj, kulturnoj i jezičkoj raznolikosti, suverenitetu obrazovne politike država članica, kao i podsticanju saradnje između država članica.

Oblasti koje ovo poglavlje obuhvata su:

- obrazovanje i osposobljavanje,
- mladi i sport,
- kultura,

- pristup obrazovanju,
- programi i drugi EU instrumenti.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. su: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo sporta i mladih, sindikati, kao i druge nacionalne i lokalne javne ustanove kulture.

Poglavlje je otvoreno i privremeno zatvoreno 15. aprila 2013. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR			Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja	Pravna tekovina		
				Celex No	Ostalo	
A) Obrazovanje, osposobljavanje, mladi i sport						
1.	MPNI	Strategija razvoja visokog obrazovanja 2024-2027. sa Akcionim planom	2024/II	2024-2027	52010DC2020 [P] 52003AE0406 [P] 32021G0226(01) [D]	
2.	MPNI	Strategija za reformu obrazovanja (2025-2035)	2024/IV	2025-2035	52003AE0406 [P]	
3.	MSM	Strategija razvoja sporta 2024-2028.	2024/II	2024-2028		
B) Kultura						
4.	MKM	Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2024. godinu	2024/II	2024	32006D0515 [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [P]	
5.	MKM	Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Nacionalnog programa razvoja kulture 2023-2027. za 2023. godinu	2024/II	2024	32006D0515 [P] 52021AG0014(01) [P] 52021AG0014(02) [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [P] 32021R0818 [P]	
6.	MKM	Nacionalni program razvoja kinematografije 2025-2029.	2024/IV	2025-2029	52021AG0014(01) [P] 52021AG0014(02) [P] 52018DC0267 [P] 32021R0818 [P]	
7.	MKM	Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2025. godinu	2025/I	2025	32006D0515 [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [P]	

8.	MKM	Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Nacionalnog programa razvoja kulture 2023-2027 za 2024. godinu sa Akcionim planom za 2025. godinu	2025/I	2025	32006D0515 [P] 52021AG0014(01) [P] 52021AG0014(02) [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [P] 32021R0818 [P]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Obrazovanje, osposobljavanje, mladi i sport						
1.	MPNI	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija	2024/III	2024/III	32008H0506(01) [P] 42005X1124(02) [P] 32020H1202(01) [D]	
2.	MPNI	Zakon o visokom obrazovanju	2024/IV	2024/IV	32006H0962 [P] 32008H0506(1) [P] 31998H0561 [P] 52021XG0610(01)[D] 32020H1202(01) [D]	
3.	MPNI	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija	2024/IV	2024/IV		
4.	MPNI	Zakon o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju	2024/IV	2024/IV	32023D0936 [P]	
5.	MPNI	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gimnaziji	2024/IV	2024/IV		
6.	MPNI	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju	2024/IV	2024/IV	32020H1202(01) [D] 32023D0936 [P]	
7.	MPNI	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama	2024/IV	2024/IV	32020H1202(01) [D] 32023D0936 [P] 32022L0993 [P] 32021R0817 [P] 32021D1877 [P]	

8.	MPNI	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obrazovanju odraslih	2024/IV	2024/IV	32020H1202(01) [D] 32023D0936 [P]	
9.	MSM	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mladima	2024/II	2024/III	42011Y0609(01) [D] 31995Y0812(02) [D] 42005X0610(03) [D]	
10.	MSM	Zakon o o izmjenama i dopunama Zakona o sportu	2024/II	2024/III	52007DC0391 [P] 42003X0607(01) [P]	
B) Kultura						
11.	MKM	Zakon o izmjenama Zakona o bibliotečkoj djelatnosti	2024/II	2024/III	32007G1129(01) [P] 32006D0515 [P]	
12.	MKM	Zakon o izmjenama Zakona o muzejskoj djelatnosti	2024/II	2024/III	32007G1129(01) [P] 32006D0515 [P]	
13.	MKM	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara	2024/IV	2025/I	32007G1129(01) [P] 32006D0515 [P]	
14.	MKM	Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kulturi	2024/IV	2025/I	32006D0515 [P] 52021AG0014(01) [P] 52021AG0014(02) [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [P] 32021R0818 [P]	
15.	MKM	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pozorišnoj djelatnosti	2024/IV	2025/I	52018DC0267 [P]	

UVOD

Vlada je 28. jula 2016. usvojila Nacionalnu strategiju za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena sa Akcionim planom za period 2016-2020. koja predstavlja sveobuhvatan strateški okvir za poglavlje 27, kao i početno mjerilo koje je Crna Gora ispunila za otvaranje ovog poglavlja. Shodno dinamici pregovaračkog procesa, nakon usvajanja Pregovaračke pozicije za poglavlje 27 u februaru 2018. izmijenjen je Akcioni plan, tako da je Akcioni plan Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena za period 2018-2020. donijet na sjednici Vlade 21. juna 2018. čime su rokovi za realizaciju obaveza u potpunosti usklađeni sa Pozicijom i prilagođeni trenutnom stanju i postignutom napretku u oblasti životne sredine i klimatskih promjena.

Akcioni plan za ispunjavanje završnih mjerila u poglavlju 27, prethodno usaglašen sa svim relevantnim komentarima EK, Vlada je donijela 18. februara 2021. Akcioni plan predstavlja najvažniji dokument u ovoj oblasti, s obzirom na to da će implementacijom njime obuhvaćenih aktivnosti biti ispunjeni svi zahtjevi definisani od strane EU, kako kroz završna mjerila, tako i kroz Zajedničku poziciju za poglavlje 27. Akcioni plan, takođe, definiše aktivnosti koje treba sprovesti u cilju implementacije preostalih obaveza iz Nacionalne strategije sa Akcionim planom, kao i obaveza koje proizilaze iz Pregovaračke pozicije koju je Vlada donijela u februaru 2018. Akcioni plan definiše 251 aktivnost u 10 potpoglavlja u okviru poglavlja 27.

Zakon o životnoj sredini („Sl. list CG", broj 52/16) je krovni zakon u ovoj oblasti i njime se uređuju principi zaštite životne sredine i održivog razvoja, subjekti, instrumenti i mjere zaštite životne sredine, pristup informacijama, učešće javnosti, pristup pravosuđu u pitanjima životne sredine, finansiranje u životnoj sredini i druga pitanja od značaja za životnu sredinu. Pored njega, izuzetno veliki broj ostalih zakona i podzakonskih akata reguliše posebna pitanja u ovoj oblasti. Uz navedeno, donesen je i veliki broj sektorskih strategija koje pojedinačno i detaljno regulišu određene podoblasti u okviru poglavlja 27.

Crna Gora ima uspostavljene osnovne institucionalne strukture za primjenu zahtijeva iz oblasti životne sredine i klimatskih promjena. Uspostavljen je složen institucionalni sistem sa naglašenom podjelom nadležnosti između institucija uključenih u kreiranje i sprovođenje politike životne sredine i klimatskih promjena (33 institucije imaju određeni vid nadležnosti).

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. su: Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji koja je održana 10. decembra 2018. u Briselu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Kvalitet vazduha						
1.	MERT	Strategija upravljanja kvalitetom vazduha za period 2026-2029. godine	2025/IV	2026-2029		
B) Upravljanje otpadom						
2.	MERT	Državni plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2024-2028. godine	2024/II	2024-2028		
C) Zaštita prirode						
3.	MPŠV	Strategija razvoja šumarstva 2025-2030. godine	2024/IV	2025-2030		
4.	MERT	Strategija biodiverziteta sa Akcionim planom 2026-2035. godine	2025/IV	2026-2035	31993D0626 [P] 32014R0511 [P]	
D) Kvalitet Voda						
5.	MPŠV	Plan upravljanja rizicima od poplava	2024/IV	2025-2030	32007L0060 [D]	
6.	MPŠV	Program monitoringa površinskih i podzemnih voda za 2025. godinu	2024/IV	2025	32000L0060 [D] 32006L0118 [D] 32008L0105 [D] 32009L0090 [D] 32013L0039 [D]	
7.	MPŠV	Program monitoringa voda za kupanje	2024/I	2024	32006L0007 [D]	
F) Civilna zaštita						
8.	MUP	Strategija za smanjenje rizika od katastrofa	2025/I	2025-2030		
E) Klimatske promjene						
9.	MEIR	Nacionalni energetski i klimatski plan	2024/II	2024-2030	32018R1999 [P]	
10.	MERT	Nacionalni plan adaptacije	2024/III	2024-2033		

1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Upravljanje otpadom						
1.	MERT	Uredba o načinu i postupku osnivanja organizovanog sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električnih i elektronskih proizvoda i rada tog sistema	2025/IV	2025/IV	32012L0019 [P] 32017R0699 [P] 32019R0290 [D]	
2.	MERT	Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih baterija i rada tog sistema	2025/IV	2025/IV	32006L0066 [P] 32023R1542 [D]	
3.	MERT	Uredba o bližim uslovima sprovođenja programa proširene odgovornosti proizvođača	2024/IV	2024/IV	32011D0753 [P] 32023R1542 [P] 32019D2193 [P]	
C) Kvalitet voda						
4.	MERT	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama	2025/I	2025/II	31991L0271 [D]	
5.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu	2025/IV	2026/I	31998L0083 [D] 32020L2184 [D]	
6.	MZD	Pravilnik o sanitarno-tehničkim, higijenskim i drugim uslovima koje moraju da ispunjavaju sistemi za javno vodosnabdijevanje	2025/IV	2025/IV	31998L0083 [D] 32020L2184 [D]	
D) Zaštita prirode						
7.	MERT	Zakon o zaštiti prirode	2024/II	2024/III	32014R0511 [P]	
8.	MPŠV	Zakon o šumama	2024/II	2024/III	32010R0995 [D]	

9.	MERT	Pravilnik o listi dozvoljenih stranih vrsta i način ažuriranja liste i način izrade procjene rizika	2024/II	2024/II	32014R1143 [P]	
10.	MERT	Pravilnik o listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji i način ažuriranja liste	2024/II	2024/II	32014R1143 [P] 32017R1263 [P] 32019R1262 [P] 32022R1203 [D]	
11.	MERT	Pravilnik o listi tipova staništa i vrsta uključujući vrste ptica, prioritetne tipove staništa i vrste za koje lokacije ekološke mreže treba da budu utvrđene	2024/III	2024/III	31992L0043 [D] 32009L0147 [D]	
12.	MERT	Pravilnik o listi divljih vrsta ptica koje se mogu nuditi na prodaju žive ili mrtve, transportovati i držati radi prodaje i nuditi na prodaju i njihove bilo koje prepoznatljive djelove ili derivate prodavati ako su ubijene, uhvaćene ili pribavljene u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Zakonom o divljači i lovstvu	2024/IV	2024/IV	32009L0147 [D]	
13.	MPŠV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o lovnim sezonama	2026/IV	2026/IV	31991R3254 [P] 32009L0147 [D]	
14.	MERT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližim uslovima za promet zaštićenih divljih biljaka, životinja i gljiva	2024/IV	2024/IV	32021R2281 [P] 32023R0966 [P] 32021R2280 [P]	
E) Kontrola industrijskog zagađenja						
15.	MERT	Uputstvo za upotrebu najbolje dostupnih tehnika za zajedničke sisteme obrade i upravljanja otpadnim gasovima u	2024/IV	2024/IV	32010L0075 [P] 32022D2427 [P]	

		hemisjkom sektoru, a u skladu sa Zakonom o industrijskim emisijama				
16.	MERT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vođenja katastra zagađivača	2025/II	2025/II	32006R0166 [P]	
17.	MERT	Uputstvo za upotrebu najbolje dostupnih tehnika u skladu sa Zakonom o industrijskim emisijama	2025/IV	2025/IV	32010L0075 [P]	
18.	MERT	Uredba o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje i načinu izračunavanja graničnih vrijednosti emisija za postrojenja koja koriste više vrsta goriva	2026/II	2026/II	32010L0075 [P]	
19.	MERT	Uputstvo za upotrebu najbolje dostupnih tehnika u skladu sa Zakonom o industrijskim emisijama	2026/IV	2026/IV	32010L0075 [P]	
20.	MERT	Zakon o kontroli opasnosti od velikih udesa koji uključuju opasne supstance	2027/IV	2027/IV	32012L0018 [P]	
F) Hemikalije						
21.	MERT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa globalno harmonizovanim sistemom UN	2024/II	2024/II	32020R1413 [P] 32021R0797 [P] 32021R0643 [P] 32023R0707 [P]	
22.	MERT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o listama aktivnih supstanci koje su dozvoljene za upotrebu u biocidnim	2024/IV	2024/IV	32019D1950 [P] 32019D1973 [P] 32019D1969 [P] 32019D1951 [P] 32019R1819 [P]	

		<p>proizvodima i biocidnim proizvodima manjeg rizika</p>			<p>32019R1821 [P] 32019R1823 [P] 32019R1824 [P] 32019R1820 [P] 32019D1030 [P] 32019D0994 [P] 32019R1822 [P] 32019R1825 [P] 32020D0027 [P] 32020R1086 [P] 32020D1037 [P] 32021D1287 [P] 32021D1299 [P] 32021D1284 [P] 32021D0333 [P] 32021D0098 [P] 32021D0327 [P] 32021D0713 [P] 32021R0807 [P] 32021D1286 [P] 32021D1285 [P] 32021D1289 [P] 32021D0354 [P] 32021R0345 [P] 32021R0348 [P] 32021R0525 [P] 32021R0364 [P] 32021R0365 [P] 32021R1288 [P] 32021R0347 [P] 32021R0806 [P] 32021D1290 [P] 32021R1045 [P] 32020R1771 [P]</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					32020R1063 [P] 32020R1763 [P] 32021D0103 [P] 32021R0407 [P] 32023D2377 [P] 32023D2380 [P] 32023D2386 [P] 32023D2101 [P] 32023D2100 [P] 32023D2088 [P] 32023D2089 [P] 32023D2052 [P] 32023R1429 [P] 32023R1421 [P] 32023D1424 [P] 32023D1097 [P] 32023R1079 [P] 32023R1078 [P] 32023R0680 [P] 32023D0471 [P] 32023D0470 [P] 32023D0459 [P] 32023D0460 [P] 32023D0458 [P] 32022D2570 [P] 32022D2327 [P] 32022D2326 [P] 32022D2325 [P] 32022D2298 [P] 32022R2048 [P] 32022D2005 [P] 32022R1991 [P] 32022R1993 [P] 32022R1992 [P]	
--	--	--	--	--	--	--

					32022R1990 [P] 32022R1950 [P] 32022D1489 [P] 32022D1488 [P] 32022D1484 [P] 32022D1487 [P] 32022D1485 [P] 32022D0986 [P]	
23.	MERT	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	2024/IV	2024/IV	32023R2055 [P] 32023R1464 [P] 32023R1132 [P] 32023R0923 [P] 32022R2291 [P] 32023R2049 [D] 32023R1608 [P] 32023R0866 [P]	
24.	MERT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližem sadržaju prethodnog obavještanja za izvoz hemikalija	2025/II	2025/II	32023R1656 [P] 32022R0643 [P]	
25.	MERT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o listi opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen	2025/III	2025/III	32022R0643 [P]	
26.	MERT	Uredba o visini troškova koje Agencija ima u postupku izdavanja dozvola za stavljanje biocidnog proizvoda u promet i upotrebu	2025/III	2025/III	32014R0564 [D]	
27.	MERT	Lista POPs supstanci, način i postupak za upravljanje POPs otpadom i granične vrijednosti koncentracija POPs materija koje se odnose na preradu i odstranjivanje otpada koji sadrži ili je kontaminiran POPs supstancama	2025/IV	2025/IV	32022R2400 [P]	

28.	MERT	Pravilnik o bližem sadržaju izvještaja o izvorima žive i načinu vođenja evidencije o skladištenju žive	2026/I	2026/I	32022R2526 [P]	
29.	MERT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Liste klasifikovanih supstanci	2026/IV	2026/IV	32008R1272 [D]	
30.	MERT	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o hemikalijama	2027/II	2027/II	32006R1907 [D] 32008R1272 [D]	
31.	MERT	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	2027/IV	2027/IV	32006R1907 [D]	
G) Klimatske promjene						
32.	MERT	Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena i zaštiti ozonskog omotača ³⁰	2024/III	2024/IV	32018R1999 [P] 32009L0031 [P] 32013R1088 [P] 32018R1999 [D] 32018R2066 [D] 32018R2066 [D] 32018R2067 [D] 31999L0094 [D] 32003L0073 [D] 32018R0841 [D] 32018R0842 [D]	

³⁰ Tokom dvogodišnje procedure izrade i usvajanja Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena došlo je do izmjena i dopuna, kao i do usvajanja novih i stavljanja van snage EU regulativa i direktiva iz oblasti klimatskih promjena. Kao odgovor na "Green deal" EK je objavila u julu 2021. Akcioni plan za borbu protiv klimatskih promjena pod nazivom „Spremni za 55“ (engl. Fit for 55). Ovaj paket propisa predviđa smanjenje emisija štetnih gasova u EU za 55% do 2030. godine, u poređenju sa nivoima emisija štetnih gasova 1990. godine. Dodatno, na nivou EU su još uvijek u proceduri izrade novi propisi koji će se donijeti tokom naredne godine, te je realno da nakon toga slijedi izmjena i dopuna Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, dok je rok za potpunu transpoziciju i implementaciju propisa iz ove oblasti 2024-2025. godina.

					32003L0087 [D] 32008L0101 [D] 32009L0029 [D] 32018L0410 [D] 32009R1005 [D] 32010R0744 [D] 32011R0291 [D] 32017R0605 [D] 32014R0517 [D] 32007R1516 [D] 32007R1497 [D] 32015R2068 [D] 32021R0392 [D] 32020R2084 [D]	
--	--	--	--	--	--	--

UVOD

Poglavlje Zaštita potrošača i zdravlja razmatra teme i pitanja podijeljena u dvije cjeline: zaštita potrošača i javno zdravlje.

Zaštita potrošača obuhvata oblast bezbjednosti proizvoda i oblast zaštite ekonomskih interesa potrošača. Ključna pitanja u oblasti bezbjednosti proizvoda su: opšta bezbjednost proizvoda, obmanjujući proizvodi i brza razmjena informacija o opasnim proizvodima. Ključna pitanja u oblasti zaštita ekonomskih interesa potrošača su: sklapanje ugovora na daljinu; ugovori sklopljeni van poslovnih prostorija; odredbe koje se protive načelima savjesnosti i poštenja (nepravilne odredbe u potrošačkim ugovorima); prodaja robe široke potrošnje i prateće garancije; isticanje cijena proizvoda ponuđenih potrošačima; obmanjujuće i komparativno oglašavanje; nepoštena komercijalna praksa; vremenski podijeljeno korišćenje nepokretnosti (*timesharing*), dugoročni proizvodi za odmor, preprodaja i razmjena; putovanja u paket aranžmanima i povezanim putnim aranžmanima; odgovornost za neispravne proizvode; sudska i upravna zabrana; potrošački krediti; vansudsko rješavanje potrošačkih sporova; saradnja između organa nadležnih za zaštitu potrošača.

Javno zdravlje obuhvata: kontrola duvana, zarazne bolesti, krv, tkiva, ćelije i organi, prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti, mentalno zdravlje, prevencija zloupotrebe droga, zdravstvene nejednakosti, ishrana, smanjivanje štetnih posljedica uzrokovanih upotrebom alkohola, skriningi karcinoma, zdrava okruženja, promociju bezbjednosti uključujući prevenciju povreda, rijetke bolesti.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru aktuelnog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024 – 2027, su: Ministarstvo ekonomskog razvoja i Ministarstvo zdravlja.

Poglavlje je otvoreno 16. decembra 2014.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Zaštita potrošača						
1.	MER	Akcioni plan za realizaciju Nacionalnog programa zaštite potrošača 2022-2024, za 2024. godinu sa Izvještajem o realizaciji Nacionalnog programa zaštite potrošača za 2023. godinu	2024/II	2024		
2.	MER	Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2025. godinu	2024/IV	2025	32019R1020 [P]	
3.	MER	Nacionalni program zaštite potrošača 2025-2027, sa Akcionim planom za realizaciju Nacionalnog programa zaštite potrošača za 2025. godinu i Završnim izvještajem o realizaciji Nacionalnog programa zaštite potrošača 2022-2024	2025/II	2025-2027		
4.	MER	Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2026. godinu	2025/IV	2026		
	MER	Akcioni plan za realizaciju Nacionalnog programa zaštite potrošača 2025-2027, za 2026. godinu sa Izvještajem o realizaciji Nacionalnog programa zaštite potrošača za 2025. godinu	2026/II	2026		
5.	MER	Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2027. godinu	2026/IV	2027		
6.	MER	Akcioni plan za realizaciju Nacionalnog programa zaštite potrošača 2025-2027, za 2027. godinu sa Izvještajem o realizaciji Nacionalnog programa zaštite potrošača za 2026. godinu	2027/II	2027		
B) Zdravlje						
7.	MZD	Nacionalna strategija Crne Gore za droge za period 2024-2027.godine, sa Akcionim planom za period 2024-2025.godine	2024/II	2024-2027	52021XG0324(01) [P] 52021XG0708(01) [P]	
8.	MZD	Program za borbu protiv HIV/AIDS-a za period od 2024. do 2026. sa Akcionim planom 2024-2026. godine	2024/II	2024-2026		

9.	MZD	Program za unapređenje mentalnog zdravlja u Crnoj Gori 2024–2026. sa Akcionim planom 2024-2026. godine	2024/II	2024-2026		
10.	MZD	Nacionalna Strategija za kontrolu i prevenciju hroničnih nezaraznih bolesti za period 2025–2032. godine sa Akcionim planom za sprovođenje strategije za kontrolu i prevenciju nezaraznih bolesti za period 2025-2026.godine	2025/I	2025-2032		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Zaštita potrošača						
1.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu	2024/IV	2025/I	32019R1020 [P]	
2.	MERT	Zakon o turizmu i ugostiteljstvu	2024/IV	2025/I	32015L2302 [P] 52020AE2964 [P] 52020IP0169 [P]	
3.	MER	Zakon o potrošačkim kreditima	2024/IV	2025/I	32008L0048 [P] 32014L0017 [P]	
4.	MER	Zakon o zaštiti potrošača	2025/II	2025/III	32019L0771 [P] 32019L0770 [P] 32019L2161 [P]	
5.	MER	Zakon o kolektivnim tužbama	2025/II	2025/III	32020L1828 [P]	
6.	MER	Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda	2025/IV	2026/I	32023R0988 [P]	
B) Zdravlje						
7.	MZD	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o bezbjednosti igračaka	2024/II	2024/II	32009L0048 [P] 32017L0774 [P] 32019L1922 [P] 32020L2088 [P] 32020L2089 [P] 32015L2115 [P] 32015L2116 [P] 32015L2117 [P] 32017L0738 [P]	

					32021L0903 [P] 32019L1929 [P] 32012L0007 [P] 32013I0681 [P] 32014L0079 [P] 32014L0081 [P] 32014L0084 [P] 32018L0725 [P] 32017L0898 [P] 32023I0740 [P]	
8.	MZD	Pravilnik o dopuni Pravilnika o načinu prijavljivanja zaraznih bolesti, bolničkih infekcija, stanja i smrti oboljelih od ovih bolesti	2024/III	2024/III	32021D0858 [P] 32021D1212 [P]	
9.	MZD	Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci	2025/II	2025/III	32004R0273 [P] 32005R0111 [P] 32009R0219 [P] 32013R1258 [P] 32013R1259 [P] 32015R1011 [P] 32015R1013 [P] 32016R1443 [P] 32018R0729 [P] 32020R1737 [P] 32022R1518 [P] 32023R0196 [P]	
10.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja	2024/IV	2025/I	32012L0025 [P]	
11.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda	2025/III	2025/IV	32022I2100 [P]	
12.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja	2025/IV	2026/III	32006L0017 [P] 32006L0086 [P]	

13.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima i načinu i postupku ostvarivanja prekogranične zdravstvene zaštite	2024/IV	Danom pristupanja EU	32011L0024 [P] 32019D1765 [P]	
14.	MZD	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o utvrđivanju Liste zabranjenih supstanci u kozmetičkim proizvodima	2025/III	2025/III	32022R1176 [P] 32023R1545 [P] 32023R1490 [P] 32022R2195 [P] 32022R1531 [P] 32022R1181 [P] 32022R0677 [P] 32022R0135 [P] 32021R1902 [P] 32021R0850 [P] 32021D1870 [P] 32023D1540 [P]	
15.	MZD	Pravilnik o dopunama Pravilnika o bližem označavanju i sadržini podataka na kozmetičkim proizvodima koji se stavljaju na tržište	2025/III	2025/III	32009R1223 [P] 32021D1870 [P] 32023D1540 [P]	
16.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti	2026/II	2026/III	32021D0858 [P] 32022R2371 [P] 2023R1808 [P] 32022R2370 [P] 32022R2372 [P]	
17.	MZD	Pravilnik o tehničkim standardima za uspostavljanje sljedljivosti i rad sistema za praćenje duvanskih proizvoda, sadržinu i označavanje jedinstvenom identifikacijom, unos, prenos, obradu i čuvanje, pristup tim podacima, kao i druga pitanja od značaja za jedinstvenu identifikaciju	2026/III	2026/III	32023R0448 [P] 32018R0574 [P]	

UVOD

Osnovni ciljevi prepoznati u okviru ovog poglavlja odnose se na jačanje ekonomskih odnosa među državama članicama, razvoj trgovinskih aktivnosti, zaštitu i sigurnost društva. Carinske uprave su odgovorne za nadzor nad unutrašnjim tržištem Unije, zaštitu finansijskih i ekonomskih interesa Unije i država članica, borbu protiv prevara i zaštitu prava intelektualne svojine, jačanje bezbjednosti i sigurnosti, zaštitu građana i životne sredine, unapređenje administrativnih kapaciteta carinskih uprava i jačanje konkurencije. Navedeni ciljevi će biti postignuti harmonizovanim pristupom carinskim procedurama i efikasnim i efektivnim kontrolama, kompjuterizacijom i unaprijeđenjem funkcionisanja carinske službe kroz jačanje administrativnih kapaciteta za efikasno sprovođenje pravne tekovine u ovom poglavlju.

Ključni izazov za Crnu Goru u ovom poglavlju odnosi se na obavezu implementacije EU projekata čija IT realizacija treba da obezbijedi interoperabilnost i interkonektivnost sa EU sistemima država članica. Pored navedenog Crna Gora je u obavezi da izvrši modernizaciju postojećih i implementaciju novih projekata na nacionalnom nivou.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru aktuelnog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji Ministarstvo finansija, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo evropskih poslova i Uprava carina.

Poglavlje je otvoreno 16. decembra 2014.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadlež na inst.	Naziv	Donošenje	Period važenja	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
1.	MF	Program trgovinskih olakšica 2024-2026. sa Akcionim planom	2024/II	2024–2026		
2.	UC	Poslovna strategija Uprave carina 2024-2026.	2024/II	2024-2026		
3.	UC	IT Strategija Uprave carina 2025–2026.	2024/IV	2025-2026		
2.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadlež na inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšta carinska pravila i procedure						
1.	MF	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti	2024/IV	2025/I	32021R1934 [P] 32022R2334 [P] 32023R0398 [P]	
B) Carinska klasifikacija i tarifa						
2.	MF	Uredba o carinskoj tarifi za 2025. godinu	2024/IV	2025/I	31987R2658 [P] ³¹	

³¹ U skladu sa članom 8 Zakona o carinskoj tarifi propisuje da se carinska tarifa krajem svake tekuće godine usklađuje sa kombinovanom nomenklaturom EU za narednu godinu. Kombinovana nomenklatura EU propisana je Regulativom 2658/87 o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi.

3.	MF	Uredba o carinskoj tarifi za 2026. godinu	2025/IV	2026/I	31987R2658 [P]	
4.	MF	Uredba o carinskoj tarifi za 2027. godinu	2026/IV	2027/I	31987R2658 [P]	
C) Carinski status robe i tranzit						
5.	MKM	Pravilnik o bližim uslovima i načinu izdavanja odobrenja za privremeno iznošenje kulturnih dobara, antikviteta i umjetnina u inostranstvo	2024/I	2024/I	32019R0880 [P]	
6.	MF	Zakon o ratifikaciji izmjena i dopuna Carinske konvencije o međunarodnom prevozu robe na osnovu karneta TIR	2024/III	2024/IV	22016A1129(02) [P] 22021A0601(01) [P] 22021A0920(01) [P]	
7.	MF	Zakon o ratifikaciji Konvencije o zajedničkom tranzitu	2025/IV	2026/I	21992D1231(01) [P] 21993A0202(01) [P] 21994D0115(02) [P] 21994D1231(19) [P] 21994D1231(21) [P] 21996D0214(01) [P] 21996D0214(02) [P] 21996D0514(02) [P] 21997D0214(01) [P] 21997D0214(02) [P] 21997A0405(01) [P] 21997D0829(02) [P] 22001D0112(02) [P] 22003D0004 [P] 22005D0558 [P] 22005D0559 [P] 22005D0560 [P] 22005D0632 [P] 22005D0882 [P] 22008D0786 [P]	

					22009D0606 [P] 22013D0510 [P] 22013D0675 [P] 22015D1069 [P] 22015D2467 [P] 22016D0858 [P] 22018D0029 [P] 22020D0487 [P] 22021D1115 [P]	
8.	MF	Zakon o ratifikaciji Konvencije o pojednostavljenju formalnosti u trgovini robom	2025/IV	2026/I	21989D0713(01) [P] 21996D0214(01) [P] 21996D0514(05) [P] 22001D0112(02) [P] 21996D0514(04) [P] 22006D0919 [P] 22005D0711 [P] 22012D0221 [P] 22012D0223 [P] 32015D0836 [P]	
9.	MF	Zakon o ratifikaciji Konvencije o carinskom tretmanu zajedničkih kontejnera koji se koriste u međunarodnom prevozu	2026/IV	2027/I	21995A0422(02) [P] 31995D0137 [P]	
D) Prekursori za droge						
10.	MZD	Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci	2025/II	2025/III	32004R0273 [P] 32005R0111 [P] 32009R0219 [P] 32013R1258 [P] 32013R1259 [P] 32015R1011 [P] 32015R1013 [P] 32016R1443 [P] 32018R0729 [P] 32020R1737 [P] 32022R1518 [P] 32023R0196 [P]	

UVOD

Crna Gora je 30. marta 2015. otvorila pregovore u poglavlju 30 – Vanjski odnosi. Definisano je jedno završno mjerilo koje se odnosilo na pripremu Akcionog plana za preostale pripreme u pogledu usklađivanja zakonodavstva, kao i usklađivanja međunarodnih sporazuma s pravnom tekovinom i poboljšanje administrativnih i kontrolnih kapaciteta, a kako bi se obezbijedila potpuna primjena i sprovođenje pravne tekovine u poglavlju 30. Akcioni plan Vlada je usvojila 20. oktobra 2016, i ispunjenjem završnog mjerila, Crna Gora je 20. juna 2017. privremeno zatvorila poglavlje 30 – Vanjski odnosi.

Pregovaračko poglavlje 30 – Vanjski odnosi obuhvata: zajedničku trgovinsku politiku EU, bilateralne sporazume s trećim zemljama, međunarodnu razvojnu sardnji i humanitarnu pomoć. Međutim, treba imati u vidu i da pravna tekovina za poglavlje 30 se najvećim dijelom sastoji od direktno primjenjivog zakonodavstva EU, ali da samo dio pravne tekovine zahtijeva prenošenje u nacionalno zakonodavstvo prije dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Na liniji navedenog, u kontekstu posljednjeg paketa pravne tekovine EU, u odnosu na legislativu koju je potrebno implementirati napominjemo da je donijet Pravilnik o izmjenama Pravilnika o utvrđivanju spiska druga, psihotropnih supstanci i bilja koje se može koristiti za proizvodnju droga („Sl. list CG”, broj 90/23) koji je u potpunosti usklađen s EU, i u tom smislu nije sadržan u okviru dokumenta.

Crna Gora je posvećena jačanju administrativnih kapaciteta u okviru poglavlja 30, kao jednog od ključnih izazova u ovom poglavlju (oko 1/4 od ukupne pravne tekovine EU je u okviru ovog poglavlja), a posebno za učestvovanje u razvojnoj i humanitarnoj pomoći namijenjenim zemljama u razvoju i najmanje razvijenim zemljama, kao i iz područja izvoznih kredita, robe dvostruke namjene, ali i kapaciteta koji su zaduženi za pitanja u vezi sa CEFTA Sporazumom i STO. Takođe, od zemalja kandidata, pored daljeg usaglašavanja sa pravnom tekovinom EU, zahtijeva se da usklađuju svoju politiku prema trećim zemljama i poziciju u međunarodnim organizacijama sa politikom i pozicijama koje zastupa EU.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru aktuelnog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, su: Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo finansija, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo evropskih poslova, Uprava carina i Investiciono-razvojni fond Crne Gore.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
A) Razvojna politika i humanitarna pomoć						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Period važenja	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
1.	MVP	Program međunarodne razvojne saradnje i međunarodne humanitarne pomoći za period 2026 – 2029 ³²	2025/IV	2026 – 2029	42017Y0630(01) [D] 42008X0130(01) [D] ³³	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Zajednička trgovinska politika						
1.	MER	Zakon o spoljnoj trgovini robom i uslugama koje mogu da se koriste za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje	2024/III	2025/II	32019R0125 [D] ³⁴	
2.	MF	Zakon o ratifikaciji izmjena i dopuna Carinske konvencije o međunarodnom prevozu robe na osnovu karneta TIR	2024/III	2024/IV	22010A0521(01) [P] 22012A0908(01) [P] 22012A0306(01) [P] 22013A0914(01) [P] 22014A1202(01) [P] 21975A1114(01) [P] 22016A1129(02) [P] 22021A0920(01) [P]	

³² U skladu sa članom 7 Zakona o međunarodnoj razvojnoj saradnji i međunarodnoj humanitarnoj i pomoći koji je u skupštinskoj proceduri (prošao je dva odbora i plenum; ostalo je glasanje)

³³ Djelimična primjena do članstva u EU, jer se dio odredbi pravne tekovine odnosi na države članice.

³⁴ Ne može se postići potpuna usklađenost do članstva u EU imajući u vidu da se dio odredbi odnosi isključivo na države članice.

					22021A0601(01) [P]	
3.	MER	Odluka o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene	2024/III	2024/III	32023R2616 [P]	
4.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o investiciono-razvojnem fondu Crne Gore	2024/IV	2025/IV	32011R1233 [P] 32018R0179 [D] ³⁵	
5.	MF	Uredba o carinskoj tarifi za 2025. godinu	2024/IV	2025/I	31987R2658 [P] ³⁶	
6.	MF	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti	2024/IV	2025/I	32021R1934 [P] 32022R2334 [P] 32023R0398 [P]	
7.	MERT	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližem sadržaju prethodnog obavještanja za izvoz hemikalija	2025/II	2025/II	32022R0643 [P] 32023R1656 [P]	
8.	MERT	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o listi opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen	2025/III	2025/III	32022R0643 [P]	
9.	MF	Uredba o carinskoj tarifi za 2026. godinu	2025/IV	2026/I	31987R2658 [P]	
10.	MF	Zakon o ratifikaciji Konvencije o zajedničkom tranzitu	2025/IV	2026/I	21992D1231(01) [P] 21993A0202(01) [P] 21994D0115(02) [P] 21994D1231(19) [P] 21994D1231(21) [P] 21996D0214(01) [P] 21996D0214(02) [P] 21996D0514(02) [P] 21997D0214(01) [P] 21997D0214(02) [P]	

³⁵ Ne može se postići potpuna usklađenost imajući u vidu finansijski uticaj na budžet.

³⁶ U skladu sa članom 8 Zakona o carinskoj tarifi propisuje da se carinska tarifa krajem svake tekuće godine usklađuje sa kombinovanom nomenklaturom EU za narednu godinu. Kombinovana nomenklatura EU propisana je Regulativom 2658/87 o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi.

					21997A0405(01) [P] 21997D0829(02) [P] 22001D0112(02) [P] 22003D0004 [P] 22005D0558 [P] 22005D0559 [P] 22005D0560 [P] 22005D0632 [P] 22005D0882 [P] 22008D0786 [P] 22009D0606 [P] 22013D0510 [P] 22013D0675 [P] 22015D1069 [P] 22015D2467 [P] 22016D0858 [P] 22018D0029 [P] 22020D0487[P] 22021D1115 [P]	
11.	MF	Uredba o carinskoj tarifi za 2027. godinu	2026/IV	2027/I	31987R2658 [P]	

UVOD

Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika temelje se na pravnim aktima, uključujući pravno obavezujuće međunarodne sporazume i politička dokumenta. Pravnu tekovinu sačinjavaju političke deklaracije, aktivnosti i sporazumi. Usklađenost Crne Gore sa odlukama Savjeta za vanjske poslove EU je kontinuirano 100%.

Poglavlje 31 obuhvata: politički dijalog sa EU, pitanja odnosa države kandidata sa EU i njenim institucijama, saradnju sa međunarodnim organizacijama, posebno sa UN, OEBS i SE, razvijen sistem kontrole naoružanja, EBOP, saradnju sa NATO-om i borbu protiv terorizma. Prioriteti vanjske politike Crne Gore vezani su u prvom redu za punopravno članstvo u EU i ispunjavanju obaveza koje proizilaze iz članstva u NATO. Poseban značaj se daje jačanju odnosa sa susjednim državama čiji su temelji konstruktivan dijalog, razvoj povjerenja i široke regionalne saradnje. Politika dobrosusjedskih odnosa predstavlja jedan od vodećih spoljno političkih ciljeva Crne Gore.

Trajan doprinos razvoju regionalne saradnje Crna Gora daje kroz aktivno učešće u regionalnim inicijativama i organizacijama poput Centralno-evropske inicijative, Procesu saradnje u Jugoistočnoj Evropi, Jadransko-jonske inicijative, Berlinski proces, Savjeta za regionalnu saradnju, Regionalne inicijative za azil, migracije i raseljena lica i brojnih drugih.

Multilateralizam je jedan od tri utvrđena vanjskopolitička prioriteta Crne Gore. Kroz aktivnosti u međunarodnim organizacijama, Crna Gora štiti i promovira svoje interese, učestvuje u definisanju globalnih političkih tokova i zajedno sa zemljama regiona i šireg okruženja afirmira saradnju i zajednički nastup na međunarodnoj sceni.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru aktuelnog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji su: Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo ekonomskog razvoja, kao i Ministarstvo evropskih poslova.

Pregovaračko poglavlje 31 otvoreno je na Međuvladinoj konferenciji u Luksemburgu 24. juna 2014.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nedležna inst.	Naziv	Donošenje	Period važenja	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
1.	MO	Strategija o suprotstavljanju hibridnim prijetnjama sa Akcionim planom za 2024. ³⁷	2024/IV			
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti principi						
1.	MVP	Zakon o međunarodnim restriktivnim mjerama	2024/II	2024/II		
2.	MER	Odluka o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene ³⁸	2024/II	2024/II	32023R2616 [P]	
3.	MUP	Zakon o oružju	2024/IV	2025/II	32021L0555 [D]	

³⁷ Ovaj dokument će biti pripremljen u saradnji sa Ministarstvom ekonomskog razvoja, Ministarstvom unutrašnjih poslova, Ministarstvom vanjskih poslova, Ministarstvom javne uprave, Direkcijom za zaštitu tajnih podataka, Agencijom za nacionalnu bezbjednost i Upravom policije.

³⁸ Donošenjem Zakona o kontroli izvoza roba dvostruke namjene („Sl. list CG”, broj 145/21), izvršeno je dalje normativno regulisanje izvoza robe dvostruke namjene, u skladu sa međunarodnim standardima i EU propisima, što je još jedan od elemenata u daljoj dogradnji pravnog sistema Crne Gore. Ovaj propis je usaglašen sa Regulativom (EU) 2021/821 o uspostavljanju režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, tranzita i prenosa robe dvostruke namjene. Ovim zakonom je obuhvaćena i kontrola tehnologije za sajber-nadzor koja se može upotrijebiti u vezi sa unutrašnjom represijom ili počinjenjem ozbiljnih povreda ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava.

UVOD

Poglavlje 32 – Finansijski nadzor obuhvata četiri glavne oblasti: sistem unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (PIFC), eksterna revizija, zaštita finansijskih interesa EU i zaštita eura od falsifikovanja.

U skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima i preporukama EU, pojam unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru podrazumijeva sveobuhvatni sistem upravljanja, kontrola, revidiranja i izvještavanja o korišćenju sredstava nacionalnog budžeta i sredstava EU. Za zakonito i uspješno funkcionisanje javnog sektora od posebne važnosti je postojanje institucionalne, stručne i nezavisne eksterne kontrole raspolaganja javnim finansijama i državnom imovinom. Kako bi se obezbjedila zaštita finansijskih interesa Evropske unije, osnovana je Evropska kancelarija za borbu protiv prevara, čiji je cilj borba protiv korupcije i drugih nezakonitih aktivnosti koje izazivaju finansijske posljedice. Kazne za zloupotrebu finansijskih sredstava iz budžeta podrazumijevaju gonjenje od strane državnih vlasti, disciplinske postupke, administrativne ili finansijske sankcije. U skladu sa zahtjevima Evropske komisije, u svim zemljama članicama i kandidatima uspostavlja se Sistem za borbu protiv prevara (AFCOS) koji je odgovoran za suzbijanje nepravilnosti i prevara koje mogu nastati korišćenjem sredstava Evropske unije (EU), kao i za pružanje efikasne i kvalitetne zaštite njenih finansijskih interesa. U cilju zaštite integriteta euro novčanica i kovanog novca od falsifikovanja, usvojeni su harmonizovani pravni akti kojima se utvrđuju standardi u radu sa novcem, definišu sumnjive i falsifikovane euro novčanice i kovani novac, utvrđuje postupanje sa sumnjivim i falsifikovanim primjercima euro novčanica i kovanog novca, vrši razmjena informacija i saradnja sa domaćim i međunarodnim institucijama. Obezbijeđeni su potrebni administrativni i tehnički kapaciteti za tehničku analizu i klasifikaciju falsifikovanog novca, uključujući euro novčanice i kovance. Crna Gora je ratifikovala i primjenjuje Ženevsku Međunarodnu konvenciju iz 1929. za suzbijanje falsifikovanja valute. Crna Gora aktivno učestvuje u Pericles programu.

Institucije nadležne za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. su: Ministarstvo finansija, Državna revizorska institucija i Revizorsko tijelo.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, 24. juna 2014.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Zaštita finansijskih interesa EU						
1.	MF	Strategija za borbu protiv prevara i upravljanja nepravilnostima za zaštitu finansijskih interesa EU za period 2025–2028. godine, sa pratećim Akcionim planom za period 2025 - 2026. godine	2025/III	2025-2028	32013R0883 [P] 32018R1046 [P] 32021R1529 [P]	
B) Eksterna revizija						
2.	DRI	Komunikaciona strategija Državne revizorske institucije Crne Gore za period 2025 – 2029. godine	2025/I	2025-2029		INTOSAI ³⁹ P – 12 INTOSAI P - 20
3.	DRI	Strategija upravljanja ljudskim resursima Državne revizorske institucije Crne Gore za period 2026 – 2030. godine	2026/I	2026-2030		INTOSAI P – 10 INTOSAI P – 20
4.	DRI	Strategija za upravljanje kvalitetom Državne revizorske institucije za period 2024 – 2027. godine	2024/I	2024–2027		INTOSAI ISSAI 140
5.	DRI	Srednjoročni plan revizija uspjeha Državne revizorske institucije za period 2025 – 2029. godine	2025/I	2025-2029		INTOSAI P – 12 INTOSAI ISSAI 300
6.	RT	Strateški plan razvoja Revizorskog tijela Crne Gore za period 2026 - 2028.	2026/I	2026-2028		INTOSAI IFAC
7.	RT	Akcionni plan za implementaciju strateškog plana revizorskog tijela (2021-2025) za period 2024-2025	2024/I	2024-2025		INTOSAI IFAC ⁴⁰
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.		Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	

³⁹ INTOSAI Standardi međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija

⁴⁰ IFAC Standardi međunarodne federacije računovođa

	Nadležna inst.				Celex No	Ostalo
A) PIFC						
1.	MF	Zakon o upravljanju, unutrašnjim kontrolama i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru	2024/II	2025/I		IIA IPPF (P) ⁴¹ COSO (P)
2.	MF	Zakon o budžetskoj inspekciji	2024/IV	2025/I	32018R1046 [P]	
B) Eksterna revizija						
3.	MF	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji sredstava iz fondova Evropske unije	2024/IV	2025/I		INTOSAI IFAC

---

⁴¹ IIA IPPF   Međunarodni okviri za profesionalnu praksu unutrašnje revizije (IIA)

COSO   Komitet sponzorskih organizacija Tredvej komisije

UVOD

Sistem sopstvenih sredstava Evropske unije može se definisati kao jednostrano nepovratno alociranje sredstava Unije u cilju finansiranja budžeta Evropske unije, koje se sprovodi automatski bez potrebe donošenja posebnih odluka nacionalnih vlasti. Sopstvena sredstva EU se utvrđuju, prikupljaju, plaćaju i kontrolišu u skladu s pravilima sistema sopstvenih sredstava.

Obaveza plaćanja doprinosa u budžet EU definisana je Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije, član 311, stav 3, dok su izvori prihoda budžeta Evropske unije po osnovu sistema sopstvenih sredstava definisani Odlukom Savjeta (EU, Euratom) 2020/2053 od 14. decembra 2020. o sistemu sopstvenih sredstava Evropske unije i stavljanju van snage odluke 2014/335/EU, Euratom, koja je direktno primjenljiva za države članice EU.

Sopstvena sredstva EU sastoje se od:

- 1) Tradicionalnih sopstvenih sredstava (TOR), tj. uglavnom carina i dažbina na šećer (uključujući dažbine na poljoprivredne proizvode) na osnovu primjene carinskih propisa EU. Dažbine na šećer su nametnute proizvođačima šećera i služe namirivanju troškova EU za taj sektor, što u slučaju Crne Gore nije relevantno, jer ne posjeduje proizvodnju šećera. TOR se smatraju osnovnim oblikom prihoda EU, koji proizilazi direktno iz zakonodavstva EU. Međutim, na zemljama članicama je da prikupljaju ovaj prihod, a od ukupog iznosa prikupljenih sredstava po ovoj osnovi država članica zadržava 25% kao kompenzaciju za troškove proistekle naplatom.
- 2) Sredstva zasnovana na osnovici PDV-a koja proizilaze iz primjene jedinstvene stope za sve zemlje članice. Međutim, ograničenje je utvrđeno na iznos od 50% BND-a preko koga procijenjena vrijednost osnovice PDV-a ne može da pređe.
- 3) Sredstva bazirana na BND-u koja služe za finansiranje troškova kada su svi ostali prihodi iskorišćeni. Utvrđuje se primjenom jedinstvene stope na ukupnu vrijednosti BND svih zemalja članica.
- 4) Od 1. januara 2021, novi sopstveni resurs EU od nerecikliranog plastičnog ambalažnog otpada je predstavljen: iznos koji se primjenjuje na težinu nerecikliranog plastičnog ambalažnog otpada koji nastaje u svakoj državi članici.

Imajući u vidu da pravna tekovina EU u ovom poglavlju ne zahtjeva direktnu izmjenu nacionalnog zakonodavstva, tj. njena primjena se odnosi na države članice, a na Crnu Goru tek po pristupanju u EU, nastavićemo usklađivanje pravnih propisa u vezanim oblastima, koja se odnose na oblasti poglavlja 16 – Porezi, 18 – Statistika, 27 – Životna sredina i klimatske promjene, 29 – Carinska unija i 32 – Finansijski nadzor. Neophodno je da zemlje kandidati ispune administrativne uslove u oblasti sopstvenih sredstava EU prije pristupanja Evropskoj uniji.

Institucija nadležna za donošenje zakonodavstva u okviru ovog poglavlja, a u vezi sa definisanim obavezama u okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027. je Ministarstvo finansija.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, 16. decembra 2014.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Tradicionalna sopstvena sredstva						
1.	MF	Zakon o budžetu Crne Gore za 2025. godinu	2024/IV	2025/I		
2.	MF	Zakon o budžetu Crne Gore za 2026. godinu	2025/IV	2026/I		
3.	MF	Zakon o budžetu Crne Gore za 2027. godinu	2026/IV	2027/I		

Aneks 1. Pregled mjerila za zatvaranje pregovaračkih poglavlja

	Poglavlje	Mjerila za zatvaranje poglavlja (ZM/CB)
1	Sloboda kretanja robe 20.6.2017.	<p>1. Crna Gora usvaja i primjenjuje zakonodavstvo kojim se prenosi Direktiva 2001/83/EZ o Kodeksu Zajednice koji se odnosi na medicinske proizvode za ljudsku upotrebu koja je izmijenjena i dopunjena Direktivom 2004/27/EZ i zakonodavstvo kojim se prenosi Direktiva 2001/82/EZ koja se odnosi na medicinske proizvode za veterinarsku upotrebu - ovo uključuje uspostavljanje postupka autorizacije za medicinske proizvode u objema oblastima, kao i Direktiva 89/105/EK koja se odnosi na određivanje cijena i refundaciju farmaceutskih proizvoda, u skladu s principima prakse Evropskog suda pravde.</p> <p>2. Crna Gora nastavlja da napreduje po pitanju usklađivanja horizontalnog zakonodavstva s evropskom pravnom tekovinom i pokazuje dobar napredak u prenošenju pravne tekovine za proizvode Novog, Globalnog i Starog pristupa naročito u onim sektorima u kojima je dosadašnja usklađenost nedovoljna ili ograničena.</p> <p>3. Crna Gora nastavlja napredovati ka završavanju uvođenja klauzula o međusobnom priznavanju i neophodnih izmjena i dopuna domaćeg zakonodavstva i administrativnih praksi s ciljem usaglašavanja s članovima 34-36 UFEU.</p> <p>4. Crna Gora pokazuje da ima odgovarajuće administrativne kapacitete za pravilnu primjenu zakonodavstva u svim horizontalnim oblastima koje utiču na slobodu kretanja robe (regulatorna, standardizacija, akreditacija, metrologija, ocjena usaglašenosti i tržišni nadzor), kao i zakonodavstva za proizvode Novog, Globalnog i Starog pristupa do dana pristupanja.</p>
2	Sloboda kretanja radnika 11.12.2017.	<p>1. Crna Gora pokazuje da će postojati adekvatne strukture i implementacioni kapaciteti za pravilno provođenje pravne tekovine o slobodi kretanja radnika do trenutka pristupanja.</p>
3	Pravo osnivanja preduzeća i	<p>1. Crna Gora usvaja i dostavlja Evropskoj komisiji listu regulisanih profesija u skladu s relevantnom pravnom tekovinom, precizirajući aktivnosti pokrivene svakom od profesija, kao i objašnjenje regulative.</p>

	sloboda pružanja usluga	2. Crna Gora usklađuje sve studijske programe na kojima se stiču kvalifikacije za regulisane profesije u CG s zahtjevima Direktive 2005/36/EZ i njenim relevantnim izmjenama.
	11.12.2017.	3. Crna Gora usvaja horizontalni zakon o uslugama kojim će se prenijeti Direktiva o uslugama 2006/123/EZ i da pokazuje dalji napredak u usklađivanju sektorskih propisa.
		4. Crna Gora donosi izmjene nacionalnog zakonodavstva u cilju ukidanja svih zahtjeva za državljanstvom za pristup i uživanje slobode pružanja usluga, izuzev zahtjeva za državljanstvom opravdanim i proporcionalnim sa članom 51 UFEU. Ove izmjene treba da budu primjenjive najkasnije datumom pristupanja.
4	Sloboda kretanja kapitala	1. Kad je u pitanju kretanje kapitala i plaćanja, Crna Gora dovršava usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU i pokazuje da će biti u mogućnosti da ga u potpunosti sprovodi danom pristupanja, osiguravajući otklanjanje preostalih ograničenja kretanja kapitala.
		2. Crna Gora usklađuje podzakonske akte Zakona o platnom sistemu s pravnom tekovinom EU i pokazuje da će biti u mogućnosti da u potpunosti sprovodi Regulativu (EC) 924/2009 i Regulativu (EU) 260/2012 od dana pristupanja.
	23.4.2016.	3. U vezi s oblastima sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, Crna Gora dovršava neophodno usklađivanje s pravnom tekovinom EU i pokazuje kroz bilans ostvarenih rezultata da ima adekvatne administrativne kapacitete da implementira i sprovodi relevantno zakonodavstvo na zadovoljavajući način.
5	Javne nabavke	1. Crna Gora usklađuje svoj nacionalni zakonodavni okvir s pravnom tekovinom u svim oblastima javnih nabavki s posebnim naglaskom na koncesije, privatno-javno partnerstvo i nabavke u oblasti odbrane, u skladu sa zakonodavstvom EU iz oblasti javnih nabavki, UFEU i drugim relevantnim odredbama pravne tekovine.
	18.12.2013.	2. Crna Gora uspostavlja adekvatne administrativne i institucionalne kapacitete na svim nivoima i preuzima adekvatne mjere kako bi osigurala primjenu i sprovođenje nacionalnog zakonodavstva u ovoj oblasti dovoljno prije pristupanja EU. Ovo naročito podrazumijeva: <ul style="list-style-type: none"> a) Sprovođenje crnogorske Strategije razvoja sistema javnih nabavki 2011-2015 i AP za njeno sprovođenje, u cilju jačanja administrativnih kapaciteta, uključujući adekvatne obuke na svim nivoima za sve nosioce aktivnosti; b) Priprema praktičnih sredstava za sprovođenje i nadgledanje (uključujući administrativna pravila, instrukcije, priručnike i standardna dokumenta za ugovore)

		<p>c) Jačanje kontrolnih mehanizama koji su neophodni kako bi se osiguralo da sistem bude u potpunosti pouzdan, uključujući dobar nadzor i pojačanu transparentnost faze izvršenja javnih ugovora zasnovanih na sistematičnoj procjeni rizika s prioritetom kontrole ranijih sektora i procedura;</p> <p>d) Efikasano funkcionisanje sistema pravne zaštite, uključujući i u oblasti koncesija, privatno-javnih partnerstava i nabavki u oblasti odbrane;</p> <p>e) Mjere/aktivnosti vezane za prevenciju i borbu protiv korupcije, i konflikta interesa u oblasti javnih nabavki, kako na državnom, tako i na lokalnom nivou.</p>
		3. Crna Gora će predstaviti bilans ostvarenih rezultata (track record) fer i transparentnog sistema javnih nabavki koji obezbjeđuje vrijednost novca, konkurenciju i stroge mjere protiv korupcije.
6	Privredno pravo 18.12.2013.	1. Crna Gora usvaja Zakon o tržištu kapitala i relevantne podzakonske akte, kojima će se naročito uskladiti sa Direktivom o transparentnosti
		2. Donijeti novi Zakon o privrednim društvima i relevantne podzakonske akte, usklađene s pravnom tekovinom iz oblasti kompanijskog prava, naročito uvodeći odredbe o prekograničnom spajanju.
		3. Crna Gora da dovrši usklađivanje s Direktivom o ponudama o preuzimanju.
		4. Crna Gora u potpunosti da uskladi zakonodavstvo u oblasti računovodstva i statutarne revizije, uključujući podzakonske akte, s pravnom tekovinom. Crna Gora da uspostavi nezavisno tijelo za javni nadzor, koje će se finansirati na adekvatan način, i sistem kontrole kvaliteta u cilju usklađivanja s pravilima o statutarnoj reviziji.
7	Pravo intelektualne svojine 31.3.2014.	1. Crna Gora izvršava sve neophodne zakonodavne izmjene u cilju obezbjeđivanja primjene principa Unijskog iscrpljenja prava na teritoriji čitave EU danom pristupanja.
		2. Crna Gora usvaja izmjene i dopune Zakona o autorskim i srodnim pravima, u cilju punog usklađivanja sa pravnom tekovinom EU.
		3. Crna Gora usvaja novi Zakon o patentima kako bi kompletirala usklađivanje sa pravnom tekovinom, s posebnim naglaskom na dodatne sertifikate zaštite.
		4. Crna Gora obezbjeđuje dovoljno administrativnih kapaciteta za registraciju i primjenu prava intelektualne svojine i obezbjeđuje bilans rezultata istraga od strane carinske službe, i efektivnu prinudnu primjenu kroz građanske, a gdje je potrebno i krivične sudske postupke za prekršioce prava.

8	Konkurencija 30.6.2020.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora je završila zakonodavno usklađivanje s pravnom tekovinom EU koju obuhvata poglavlje Konkurencija. 2. Crna Gora je izgradila adekvatne administrativne i pravosudne kapacitete u oblasti antimonopolskih pravila, koncentracija i kontrole državne pomoći. 3. Crna Gora je pokazala zadovoljavajući bilans sprovođenja u oblasti antimonopolskih pravila, koncentracija i kontrole državne pomoći, uključujući bilans ostvarenih rezultata djelotvornog i učinkovitog postupanja administracije i pravosuđa u slučajevima otkrivenih nepravilnosti, između ostalog i izricanjem odvrćajućih sankcija. 4. U sljedećim slučajevima Agencija za zaštitu konkurencije, kao nacionalni nadležni organ za državnu pomoć, procijenila je prisustvo i usklađenost državne pomoći s odredbama SSP-a o državnoj pomoći i naredila njen povraćaj, gdje je takva pomoć ocijenjena kao neusklađena: <ul style="list-style-type: none"> – u slučaju kompanije “Montenegro Airlines”, procijeniti da li je državna pomoć koja joj je dodijeljena od 2012. godine usklađena s odredbama SSP-a o državnoj pomoći. Ovo treba da obuhvati i odredbe Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj društva “Montenegro Airlines” koji je Skupština Crne Gore usvojila u decembru 2019. godine; – Utvrditi da li je Unipromov KAP primio nezakonitu pomoć; – U pogledu autoputa Bar-Boljare, utvrditi da li je bilo nezakonite pomoći u finansiranju izgradnje autoputa i njegovog poslovanja.
9	Finansijske usluge 22.06.2015.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s pravnom tekovinom EU u oblasti bankarstva i finansijskih konglomerata, posebno u vezi s kapitalnim zahtjevima, nadzorom nad finansijskim konglomeratima, zaštitom depozita, reorganizacijom i likvidacijom kreditnih institucija i pokazuje spremnost za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja. 2. Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s pravnom tekovinom EU u oblasti osiguranja i profesionalnih penzija, posebno u vezi životnog osiguranja, reosiguranja, posredovanja u osiguranju, osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, direktivama Solventnost II i Direktivom o djelatnostima i nadzoru institucija za profesionalno penziono osiguranje (IORPs) i pokazuje spremnost za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja. 3. Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s pravnom tekovinu EU u oblasti infrastrukture finansijskog tržišta, posebno u pogledu finalnog saldiranja i aranžmana finansijskih kolaterala i pokazuje da će biti spremna za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja.

		<p>4. Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s pravnom tekovinom EU u oblasti tržišta hartija od vrijednosti i investicionih usluga, posebno u pogledu Direktive o tržištu finansijskih instrumenata (MiFID), prospekta, transparentnosti i tržišnih zloupotreba i pokazuje da će biti spremna za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja.</p>
		<p>5. Crna Gora pokazuje stabilnost i nezavisnost regulatornih i nadzornih institucija, s adekvatnim administrativnim kapacitetima za primjenu pravne tekovine u oblasti finansijskih usluga od dana pristupanja.</p>
10	<p>Informatičko društvo i mediji</p> <p>31.3.2014.</p>	<p>1. Crna Gora usklađuje svoje zakonodavstvo sa pravnom tekovinom EU u cilju obezbjeđivanja nezavisnosti regulatornog tijela za elektronske komunikacije (EKIP), i sa pravnom tekovinom EU o audiovizuelnim medijskim uslugama.</p> <p>2. Crna Gora pokazuje da će imati dovoljno administrativnih kapaciteta za sprovođenje pravne tekovine EU u oblasti elektronskih komunikacija i audiovizuelne politike, uključujući nezavisnost regulatora.</p> <p><i>Napomena: U ovom poglavlju, iako nije definisano kao posebno mjerilo, Komisija ističe da će posebno pratiti stanje u oblasti slobode medija i medijskog pluralizma (The Council of the European Union, Second meeting of the Accession conference of the Deputy level, 31. March 2014, Brussels, 8375/14, Presse 196);</i></p>
11	<p>Poljoprivreda i ruralni razvoj</p> <p>13.12.2016.</p>	<p>1. Neophodno je da Crna Gora podnese implementacioni plan za uspostavljanje Integrisanog administrativnog i kontrolnog sistema (IAKS), koji će biti u potpunosti operativan do dana pristupanja. Plan mora obuhvatiti sve buduće akcije neophodne radi potpunog uspostavljanja svakog pojedinog dijela sistema i njihove međusobne integracije, uključujući prezentaciju trenutnog stanja, buduće ciljeve s jasnim vremenskim rokovima realizacije, plan donošenja zakonodavstva koje nedostaje, precizne proračune neophodnih budžetskih sredstava i ljudskih kapaciteta, kao i identifikaciju mogućih nedostataka, s predlogom odgovarajućih rješenja. Crna Gora mora pokazati zadovoljavajući napredak u osnivanja IAKS-a, uključujući i uspostavljanje Sistema identifikacije zemljišnih parcela (LPIS).</p> <p>2. Neophodno je da Crna Gora podnese implementacioni plan za uspostavljanje Agencije za plaćanje, koja će biti u potpunosti operativna do datuma pristupanja. Uzimajući u obzir standarde u pogledu nezavisnosti, pouzdanosti, odgovornosti i ispravnoga finansijskog poslovanja, plan treba sadržati prikaz trenutnog stanja, buduće ciljeve s jasnim vremenskim rokovima realizacije, plan donošenja zakonodavstva koje nedostaje, precizne proračune neophodnih budžetskih sredstava i ljudskih kapaciteta, uključujući i planove obuka, kao i identifikaciju mogućih nedostataka, s</p>

		predlogom odgovarajućih rješenja. Crna Gora mora pokazati zadovoljavajući napredak u osnivanju Agencije za plaćanje.
12	Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor 28.6.2016.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora Neophodno je da Crna Gora podnese Evropskoj komisiji odobreni nacionalni program za unapređenje objekata za proizvode životinjskog porijekla, uključujući objekte za nusproizvode životinjskog porijekla. Što se tiče sektora mlijeka, nacionalni program takođe treba uključivati strategiju za upotrebu neusaglašenog sirovog mlijeka. 2. Neophodno je da Crna Gora pruži Komisiji garanciju za uspostavljanje sistema kompatibilnog sistema EU za službene kontrole živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla, uključujući i njegovo finansiranje. 3. Neophodno je da Crna Gora nastavi da uspostavlja i razvija, u skladu s pravnom tekovinom EU, relevantne administrativne strukture, posebno kada je riječ o kontroli bezbjednosti hrane, te nastavlja da jača svoje administrativne kapacitete i infrastrukturu. Crna Gora treba da pokaže da će imati neophodne administrativne kapacitete za pravilno sprovođenje i primjenu cjelokupne pravne tekovine obuhvaćene ovim poglavljem o pristupanju.
13	Ribarstvo 28.6.2016.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Neophodno je da Crna Gora usvoji zakonodavni okvir koji obezbjeđuje značajan stepen usklađenosti sa pravnom tekovinom EU za oblast ribarstva i da osigura da će Crna Gora biti u stanju da u potpunosti primjenjuje Zajedničku ribarsku politiku nakon pristupanja 2. Neophodno je da Crna Gora znatno ojača administrativne, inspeksijske i kontrolne kapacitete koji se zahtijevaju Zajedničkom ribarskom politikom i da osigura da će zahtjevi EU, koji se tiču inspekcije i kontrole, biti u potpunosti ispunjeni na dan pristupanja.
14	Saobraćajna politika 21.12.2015.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora postiže usklađenost s EU pravnom tekovinom koja se odnosi na naplatu putarine, socijalnu pravnu tekovinu u drumskom saobraćaju, nova pravila o težini i dimezijama vozila za prevoz teške robe i vozila za prevoz putnika, kao i na zajednička pravila za pristup profesiji drumskog prevoznika, za pristup tržištu međunarodnog drumskog prevoza tereta i za pristup međunarodnom tržištu usluga prevoza običnim i turističkim autobusima. 2. Crna Gora obezbjeđuje kompetentno, nezavisno i efikasno regulatorno tijelo i tijelo za bezbjednost u željezničkom saobraćaju, i usklađivanje sa standardima EU o bezbjednosti i interoperabilnosti. 3. Crna Gora se usklađuje sa pravnom tekovinom EU o pravima putnika u svim vidovima saobraćaja. 4. Crna Gora treba da se u potpunosti uskladi s pravnom tekovinom EU u oblasti upravljanja vazдушnim saobraćajem.

15	Energetika 21.12.2015.	1. Crna Gora dovršava zakonodavno usklađivanje s pravnom tekovinom EU o obaveznim naftnim rezervama, uspostavlja administrativnu strukturu da upravljanju tim rezervama i započinje s uspostavljanjem rezervi u skladu s Akcionim planom (za EU ovaj rok je do 2023.g.).
		2. Crna Gora usklađuje svoje propise sa pravnom tekovinom EU u oblasti unutrašnjeg energetskeg tržišta, uključujući razdvajanje svih energetskeg subjekata u skladu s nekim od modela definisanih pravnom tekovinom.
		3. Crna Gora se usklađuje s pravnom tekovinom EU u oblasti energetske efikasnosti.
16	Porezi 29.3.2015.	1. Crna Gora usvaja zakone u oblastima koje zahtijevaju daljnje usklađivanje. Trebalo bi, prije svega, ostvariti značajan napredak u smjeru usklađivanja u oblasti PDV-a, akciza i direktnih poreza. Crna Gora će Komisiji podnijeti detaljan plan za postizanje pune usklađenosti s pravnom tekovinom EU do datuma pristupanja.
		2. Crna Gora ima adekvatan administrativni kapacitet i potrebnu infrastrukturu u svom centralnom, ali i lokalnim poreskim ispostavama u cilju sprovođenja i primjene poreskog zakonodavstva i efikasne naplate poreza, kao i kontrole poreskih obveznika. Osim toga, Crna Gora osigurava da će Centralna kancelarija za vezu i Centralna kancelarija za saradnju u oblasti akciza, imati dovoljno zaposlenih i biti adekvatno operativne nakon pristupanja.
		3. Crna Gora pokazuje dovoljan napredak u razvoju svih IT sistema poreske uprave, uključujući i one koji se odnose na međusobno povezivanje. Naročito za PDV (VIES), akcize (EMCS) i IT sisteme potrebne za poresku saradnju i razmjenu informacija u području direktnog oporezivanja.
17	Ekonomska i monetarna unija 25.06.2018.	1. Crna Gora usklađuje svoj pravni okvir sa pravnom tekovinom EU kako bi osigurala punu nezavisnost centralne banke, zabranu monetarnog finansiranja javnog sektora, zabranu privilegovanog pristupa od strane javnih vlasti finansijskim institucijama i potpunu integraciju CBCG u Evropski sistem centralnih banaka.
		2. Crna Gora je usvojila neophodne ustavne promjene kako bi se osiguralo da se primarni cilj stabilnosti cijena definiše u skladu sa članom 127 (1) i 282 (2) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije. (Član 143. Ustava)
		3. Crna Gora je uskladila svoj pravni okvir da bi se pridržavala uslova za nacionalne budžetske okvire, kako je predviđeno Direktivom Savjeta 2011/85/ EU.
		4. Crna Gora ispunjava kriterijume funkcionalne tržišne ekonomije.
		5. Crna Gora je pristala na lowercase koje je Evropska unija razvila o tome kako da primjenjuje okvir EU za usvajanje eura.

18	Statistika	1. Crna Gora dostavlja ključne podatke o nacionalnim računima u skladu sa evropskim sistemom nacionalnih i regionalnih računa (ESA) 2010 i drugim relevantnim zahtjevima, zajedno s neophodnim detaljnim opisom korišćenih metodologija.
	16.12.2014.	2. Crna Gora predstavlja Komisiji mapu puta za prenos preostalih tabela iz Programa prenosa podataka ESA 2010 i preostalih metodoloških pitanja.
19	Socijalna politika i zapošljavanje	1. Crna Gora usvaja izmjene i dopune Zakona o radu i Zakona o bezbjednosti i zdravlju na radu kako bi uskladila svoje zakonodavstvo u oblasti radnog prava i zaštite zdravlja i sigurnosti na radu s pravnom tekovinom EU, te pokazuje da će, do pristupanja, imati odgovarajuće administrativne strukture i kapacitete za pravilno sprovođenje pravne tekovine u oblasti rada i zdravlja i bezbjednosti na radu, naročito kroz jačanje inspekcije rada.
		2. Crna Gora mijenja i dopunjava Zakon o zaštiti od diskriminacije i ravnopravnosti žena i muškaraca u oblasti zapošljavanja i socijalnoj politici, kako bi uskladila svoje zakonodavstvo u tim područjima s pravnom tekovinom Eu, te pokazuje da će imati odgovarajuće administrativne strukture, a naročito potrebno tijelo za ravnopravnost, Ombudsmana, administrativne i sprovedbene kapacitete do pristupanja.
		3. Crna Gora osnažuje administrativne kapacitete kako bi osigurala efektivno sprovođenje i efektivnu primjenu svih propisa i okvira politike u oblasti zapošljavanja i socijalne politike, uključujući kapacitete za planiranje i operativne kapacitete, obezbjeđivanje djelotvornog dijaloga između organizacija socijalnih partnera, kao i osiguranja daljeg upravljanja Evropskim socijalnim fondom (ESF). .
20	Preduzetništvo i industrijska politika	1. Izrada i implementacija sveobuhvatne industrijske strategije, uz podršku sistema evaluacije indikatora i mjerila, kao što je predloženo u industrijskoj politici EU.
	18.12. 2013.	
21		1. Crna Gora i Evropska komisija usaglasile su se o budućim TEN-T mrežama koje se tiču Crne Gore, u skladu sa Regulativom (EU) broj 1315/2013 o smjernicama Unije za razvoj trans-evropske transportne mreže.

	Trans-evropske mreže	2. Crna Gora i Evropska komisija usaglasile su se o Listi prioriternih projekata u saobraćajnom sektoru u skladu sa Regulativom (EU) broj 1316/2013 kojom je uspostavljen Instrument za povezivanje Evrope (Connecting Europe Facility).
	22.06.2015.	3. Crna Gora pokazuje institucionalne i administrativne kapacitete potrebne za preuzimanje obaveza navedenih u Regulativi (EU) broj 1316/2013 kojom je ustanovljen Instrument za povezivanje Evrope (Connecting Europe Facility).
22	Regionalna politika koordinacija strukturnih instrumenata	1. Crna Gora je pokazala zadovoljavajući nivo implementacije srestava pretpristupne podrške EU u Crnoj Gori odobrenih za indirektno upravljanje, naročito za komponente i oblasti relevantne za buduće sprovođenje fondova ESI (Evropskih strukturnih i investicionih fondova).
	20.6.2017.	2. Crna Gora dostavlja Komisiji napredni i sveobuhvatni Nacrt sporazuma o partnerstvu (Partnership Agreement, PA) koji sadrži definisane načine na koji Crna Gora planira da obezbijedi usaglašenost sa strategijom EU za pametan, održiv i inkluzivni rast. odabrane tematske ciljeve i glavne očekivane rezultate za svaki od ESI fondova. Nacrt PA će sadržavati okvirne pokazatelje planiranog Operativnog programa, uključujući i izvore finansiranja, kao i izvještaj o procjeni ispunjenosti primjenljivih ex-ante preduslova.
		3. Crna Gora priprema i dostavlja detaljan plan i raspored aktivnosti za završetak Sporazuma o partnerstvu i za pripremu i završetak operativnih programa. Ovaj plan treba sadržavati informacije o tome kako i na kom nivou Crna Gora namjerava organizovati proces programiranja, kao i precizan opis ulaga i zadataka svih uključenih institucija na nacionalnom i na lokalnom nivou.
		4. Crna Gora uspostavlja institucionalni okvir za sprovođenje kohezione politike EU, uključujući i formalno određivanje institucionalnih struktura (s definisanim zadacima i odgovornostima) za upravljanje operativnim programom. Ovo se odnosi na upravljačko tijelo, tijelo ovlašćeno za ovjeravanje i revizorsko tijelo, kao i na posrednička tijela gdje je to prikladno i već identifikovano. Potrebno je obezbijediti adekvatno odvajanje funkcija između relevantnih institucija.
		5. Crna Gora usvaja pojedinačne strategije razvoja za ključna tijela koja će biti uključena u upravljanje/sprovođenje sredstava iz ESI fondova (uključujući analize prednosti, slabosti, mogućnosti i prijetnji, procjene potreba za obukama, planove zapošljavanja i sprovođenja obuka za jačanje kapaciteta), kao i sveobuhvatnu strategiju institucionalnog razvoja i izgradnje kapaciteta, na osnovu adekvatne procjene rizika za sva uključena tijela (uključujući i korisnike gdje su već identifikovani).

		6. Crna Gora dostavlja Komisiji detaljan plan i raspored u vezi s uspostavljanjem sistema za nadgledanje i ocjenjivanje, uključujući uspostavljanje elektronskog informacionog sistema za upravljanje i nadgledanje (MIS).
23	Pravosuđe i temeljna prava 18.12.2013.	45 privremenih mjerila, pregovori u toku (Detaljno praćenje preko posebnog Akcionog plana za ovo poglavlje)
24	Pravda, sloboda i bezbjednost 18.12.2013.	38 privremenih mjerila, pregovori u toku (Detaljno praćenje preko posebnog Akcionog plana za ovo poglavlje)
25	Nauka i istraživanje 18.12.2012.	Privremeno zatvoreno pregovaračko poglavlje
26	Obrazovanje i kultura 15.04.2013.	Privremeno zatvoreno pregovaračko poglavlje
27	Životna sredina i klimatske promjene	1. Crna Gora nastavlja da se usklađuje sa horizontalnim direktivama i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati njihovo djelotvorno sprovođenje i primjenu na dan pristupanja.
		2. Što se tiče kvaliteta vazduha, Crna Gora se u potpunosti usklađuje sa revidiranom Direktivom o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih zagađujućih materija (Direktiva NEC 2016/2284 / EU). Crna Gora predstavlja analizu troškova i efekata strategije kontrole emisija za 2020 i 2030, koja će poslužiti kao osnova za konačni sporazum između

10.12.2018.	<p>EU i Crne Gore o njenim obavezama smanjenja prema NEC direktivi. Crna Gora godišnje izvještava o svojim emisijama u skladu sa Direktivom i Konvencijom o prekograničnom zagađenju vazduha na velike daljine i razvija nacionalni program za kontrolu zagađenosti vazduha. Osim toga, Crna Gora unapređuje pripremu za implementaciju pravne tekovine EU u ovoj oblasti redovnim preduzimanjem mjera za smanjenje zagađenja vazduha u Crnoj Gori, posebno u područjima gdje su prekoračene granične vrijednosti EU za kvalitet vazduha, te razvijanjem ili ažuriranjem planova za kvalitet vazduha, kako je predviđeno Direktivom o kvalitetu vazduha i čistijem vazduhu u Evropi (Direktiva 2008/50/EC).</p>
	<p>3. Crna Gora odlučuje o svom sistemu upravljanja otpadom i posvećuje adekvatna sredstva za investicije u infrastrukturu, u skladu sa relevantnim propisima EU, uključujući hijerarhiju otpada. Crna Gora uspostavlja programe prevencije otpada, priprema planove upravljanja otpadom (WMP) i usvaja mjere za odvojeno sakupljanje otpada za papir, metal, plastiku i staklo.</p>
	<p>4. Crna Gora ostvaruje značajan napredak u pogledu usklađivanja sa pravnom tekovinom u sektoru voda, uključujući zakonodavstvo o vodi za piće i Direktivu 2008/56/EC kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u oblasti politike politike zaštite morske sredine. Crna Gora imenuje nadležne organe za vodu za piće i razvija planove upravljanja riječnim slivovima za svaki riječni sliv, koji u potpunosti leži na svojoj teritoriji, uključujući dijelove međunarodnih područja riječnog sliva koji pripadaju njenoj teritoriji.</p>
	<p>5. U oblasti zaštite prirode, Crna Gora dostavlja Komisiji liste predloženih lokacija Natura 2000, koja u dovoljnoj mjeri pokriva tipove staništa i vrste u skladu sa zahtjevima direktiva o pticama i staništima. Crna Gora pokazuje sposobnost upravljanja mrežom Natura 2000, uključujući davanje odgovarajućeg statusa zaštite Ulcinjskoj solani i efikasno sprovođenje neophodnih mjera zaštite, što vodi poboljšanju njenog statusa očuvanja.</p>
	<p>6. Crna Gora nastavlja usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u sektoru hemikalija, buke i civilne zaštite, i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati primjenu i sprovođenje zahtjeva EU danom pristupanja.</p>
	<p>7. O klimatskim promjenama Crna Gora nastavlja usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, posebno usvajanjem zakonodavstva o funkcionisanju Evropskog sistema trgovanja emisijama gasova staklene bašte (EU ETS), u skladu sa EU ETS direktivom 2003/87/EC i njenim sukcesivnim amandmanima. Crna Gora se dalje usklađuje sa relevantnim sekundarnim propisima o praćenju i izvještavanju, akreditaciji i verifikaciji, Registru Unije, besplatnim izdvajanjima i</p>

		<p>aukciji. Crna Gora osigurava da postoji odgovarajući okvir za implementaciju EU ETS direktive u cjelini u vezi sa praćenjem, izvještavanjem i verifikacijom emisije gasova sa efektom staklene bašte.</p> <p>8. Crna Gora, u skladu sa Akcionim planom za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena - značajno povećava kapacitete administrativnih tijela na svim nivoima, uključujući inspeksijske službe, dodatno poboljšava koordinaciju rada i demonstrira da će sve adekvatne administrativne strukture i adekvatna obuka biti na snazi u pravo vrijeme prije pristupanja, kako bi se omogućilo sprovođenje i primjena pravne tekovine EU u svim sektorima ovog poglavlja.</p>
28	<p>Zaštita potrošača i zdravlja</p> <p>16.12.2014.</p>	<p>1. Crna Gora mijenja i dopunjuje Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda i Zakon o zaštiti potrošača u cilju daljeg usklađivanja zakonodavstva u oblasti zaštite potrošača sa EU propisima, posebno sa Direktivom 2011/83/EU o pravima potrošača, i pokazuje da će biti uspostavljene adekvatne administrativne strukture i kapaciteti za sprovođenje, radi pravilnog sprovođenja zakonodavstva do dana pristupanja.</p> <p>2. Crna Gora pokazuje usklađenost s pravnom tekovinom EU u oblasti zaraznih bolesti i obezbjeđuje adekvatne institucionalne, tehničke i administrativne kapacitete do dana pristupanja da bi se ta pravna tekovina sprovela i ispunile obaveze izvještavanja i koordinacije s EU u cilju rješavanja ozbiljnih prekograničnih prijetnji zdravlju.</p> <p>3. Crna Gora usvaja zakonodavstvo sa kojim se postiže usklađenost s pravnom tekovinom EU koja se odnosi na materije ljudskog porijekla, naročito u pogledu organa, reproduktivnih ćelija i izvještavanja o ozbiljnim neželjenim događajima i reakcijama. Crna Gora pokazuje da će imati adekvatne administrativne kapacitete da pravilno sprovodi i obezbjeđuje "prinudno" sprovođenje legislative u oblasti krvi, tkiva, ćelija i organa – do dana pristupanja</p>
29	<p>Carinska unija</p> <p>16.12.2014.</p>	<p>1. Crna Gora nastavlja da usvaja zakonodavstvo u preostalim oblastima koje zahtijevaju dalje usklađivanje, prije svega da uskladi svoje zakonodavstvo u oblastima: carinskog statusa i tranzita, upravljanja carinskim rizicima i bezbjednosnim aspektima, uključujući Program ovlašćenog privrednog subjekta (AEO), pravu intelektualne svojine i prekursorima za droge.</p> <p>2. Crna Gora dosljedno i efikasno primjenjuje svoje carinske propise u svim svojim carinskim ispostavama, naročito u oblastima: procesuiranja deklaracija, porijekla, pojednostavljenih procedura, prava intelektualne svojine, selektivnih kontrola i analize rizika (uključujući automatsku analizu rizika prije dolaska/otpremanja robe usvim vidovima prevoza).</p>

		3. Crna Gora ostvaruje dovoljan napredak u razvoju svih neophodnih međusobno povezanih IT sistema, posebno Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS), Sistema za upravljanje integrisanom tarifom (ITMS), Sistema kontrole izvoza (ECS) i Sistema kontrole uvoza (ICS).
30	Vanjski odnosi Otvoreno: 29. 3.2015. Zatvoreno: 20. 6 2017.	1. Crna Gora će Komisiji podnijeti Akcioni plan svojih preostalih priprema u pogledu usklađivanja zakonodavstva. Plan bi trebao uskladiti međunarodne sporazume sa EU acquis-om. Takođe bi trebao povećati administrativne i kontrolne kapacitete da bi se osigurala puna primjenjivost acquis-a u ovom poglavlju od dana pristupanja.
31	Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika 23.4.2016.	1. Crna Gora, kao potpisnica Rimskog statuta o uspostavljanju Međunarodnog krivičnog suda (ICC), u potpunosti usklađuje svoju poziciju sa Odlukom Savjeta 2011/168/CFSP od 21. marta 2011. godine i Vodećim principima EU u vezi sa sporazumima zemalja potpisnica Rimskog statuta o ICC-u i Sjedinjenih Američkih Država u vezi sa uslovima za izručivanje lica Sudu, kojim se dopunjuju Zaključci Savjeta o Međunarodnom krivičnom sudu od 30. septembra 2002. godine.
32	Finansijski nadzor 24.6.2014.	1. Crna Gora sprovodi zakonodavstvo u oblasti unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (PIFC, Public Internal Financial Control) i osnovne politike, te osigurava adekvatne administrativne kapacitete na centralnom i lokalnom nivou, u fondovima socijalne sigurnosti i državnim preduzećima. Crna Gora dalje osigurava da je centralizovana inspekcijaska funkcija budžeta u skladu s zahtjevima PIFC. 2. Državna revizorska institucija (DRI) Crne Gore usklađuje rad sa standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija (INTOSAI), uključujući obezbjeđenje finansijske, funkcionalne i institucionalne nezavisnosti, sprovođenje finansijskih i revizija uspjeha, i obezbjeđuje dovoljne administrativne kapacitete. 3. Crna Gora obezbjeđuje efikasnu koordinaciju aktivnosti usmjerenih protiv prevara kako bi obezbjedila ispunjenje budućih obaveza koje proizilaze iz člana 325(3) UFEU, kao i primjene odredbi Regulative (EC) 2185/96 u vezi s

		<p>pružanjem podrške inspektorima EK pri provjerama na mjestu i inspekcijama koje izvršava EK. Crna Gora obezbjeđuje bilans rezultata o saradnji s Evropskom komisijom o prijavljenim nepravilnostima i slučajevima istraga koje se odnose na fondove EU.</p>
		<p>4. Crna Gora ratifikuje i sprovodi Ženevsku međunarodnu konvenciju iz 1929. godine o sprečavanju krivotvorenja novca (falsifikovanja valute), usklađuje svoje zakonodavstvo sa tekovinom EU u oblasti medaljona i žetona sličnih euro kovanicama i osigurava adekvatne administrativne kapacitete centra za tehničku analizu.</p>
33	Finansijske i budžetske odredbe 16.12.2014.	<p>1. Crna Gora povećava svoje administrativne kapacitete i u tom cilju usvaja Akcioni plan kako bi u dovoljnoj mjeri pripremila i uvela proceduralna pravila, kojima će osigurati da će od pristupanja biti spremna da ispravno obračunava, predviđa, obrazlaže, naplaćuje, isplaćuje, kontroliše i izvještava EU o sopstvenim sredstvima u skladu s pravnom tekovinom.</p> <p><i>Napomena: Ovo poglavlje može biti privremeno zatvoreno tek kada se postigne sporazum sa EU na osnovu zahtjeva Crne Gore za „tranzicioniom finansijskom kompenzacijom i pomoći“ (Transitional financial compensation and assistance), (Council of the EU, Fifth meeting of the Accession Conference with Montenegro at Ministerial level, Press release, ST 16963/14, PRESSE 657, Brussels, 16 December 2014);</i></p>
34	Saradnja sa institucijama	
35	Ostalo	

Aneks 2. Pretpristupna podrška IPA II i IPA III

Tabela br. 1. Indikativne alokacije pretpristupne podrške IPA II 2014-2020 (revizija u 2024. godini)

Country	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014-2020	IPA II (2018) - IPA II (2014)	% od ukupne nacionalne IPA II po zemljama	Stanovništvo (2018 est, Eurostat, mil.)	Stano v. %	IPA II /per capita
Albanija	68,7	91,9	82,4	80,2	115,6	99,0	101,7	639,5	-10,0	8,2%	2,87	3%	222,80
BiH	75,7	39,7	47,0	74,8	102,5	104,8	107,6	552,1	104,20	7,1%	3,50	4%	157,63
Makedonija	81,7	67,2	64,6	82,2	107,7	121,4	84,0	608,7	-55,50	7,9%	2,08	2%	293,31
Kosovo	66,8	82,1	73,9	78,2	100,7	98,9	101,7	602,1	-43,40	7,8%	1,80	2%	334,78
Crna Gora	39,52	36,394	37,64	4,55	47,27	42,32	314,45	279,1	8,60	3,6%	0,62	1%	448,45
Srbija	179,0	223,1	202,8	212,2	255,9	229,4	236,9	1.539,1	31,10	19,9%	7,00	7%	219,83

Turska	614,0	626,0	620,0	493,0	387,0	395,0	399,0	3.533,0	-920,90	45,6%	80,81	82%	43,72
Višekorisnička IPA	242,3	346,7	435,3	403,4	389,6	578,5	584,4	2.980,2	21,5	7.753,6	98,68	100%	30,20
TOTAL	1.367,7	1.513,1	1.561,4	1.465,3	1.505,8	1.672,6	1.649,4	10.733,8	-582,3				

Napomena: Revidirana alokacija za Tursku znatno je smanjena, tj. ne obuhvata Program za izbjeglice (the Facility for Refugees in Turkey); Alokacije su povećane za Crnu Goru, BiH i Srbiju;

Izvor: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/instruments/overview_en (Indikativni strateški dokumenti, 2018, obrada);

U skladu sa revidiranim indikativnim strateškim dokumentima IPA zemalja, Crna Gora ima projektovanu alokaciju od **279,1 mil €** za programe u finansijskoj perspektivi 2014-2020. To je uvećanje za **8,6 mil €** u odnosu na indikativne alokacije iz 2014. godine.

Crnogorska alokacija IPA II sredstava čini **3,6%** ukupnih nacionalnih alokacija zemalja proširenja, a indikator IPA II/per capita je i u ovoj finansijskoj perspektivi najveći za Crnu Goru i iznosi **448 eura** po stanovniku za programski period, odnosno za Crnu Goru je alocirano **64 eura** pretpristupne podrške po stanovniku godišnje.

Tabela br. 2. Indikativne alokacije po oblastima i sektorima (trenutna situacija)

Oblasti i sektori	AL	BA	MK	KS	ME	RS	TR	TOTAL
DEMOKRATIJA I VLADAVINA PRAVA	54%	40%	31%	44%	31.62%	45%	41%	42%
1. Demokratija i upravljanje	32,6%	19,3%	21,5%	20,3%	16,56%	29,0%	25,9%	25,7%

2. Vladavina prava i temeljna prava	20,9%	21,1%	9,3%	11,7%	15,06%	16,0%	14,6%	15,2%
KONKURENTNOST I RAST	46%	60%	69%	56%	31,01%	55%	60%	58%
3. Životna sredina, klimatske promjene i energetika	4,7%	20,7%	20,3%	23,9%	5,11%	20,9%	12,4%	15,6%
4. Saobraćaj	3,8%	7,6%	18,9%	0,0%	5,32%	4,2%	10,5%	8,3%
5. Konkurentnost, inovacije, poljoprivreda i ruralni razvoj	28,6%	18,0%	22,3%	20,7%	20,58%	21,9%	27,6%	24,8%
OBRAZOVANJE, ZAPOŠLJAVANJE I SOCIJALNA POLITIKA	9,4%	13,4%	7,7%	11,7%	28,66%	8,0%	9,0%	9,4%
6. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike					14,15%			
7. Odgovor na krizu COVID-19					14,51%			
OSTALA IZDVAJANJA					8,71%			
Civil Society and Media (Civil Society Facility)					5,16%			
RHP (Regional Housing programme)					0,54%			
Izdvajanje za izbjegličku krizu					3,01%			
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Zemlje proširenja u prosjeku 42% alokacija programiraju u oblasti Demokratija i vladavina prava (najviše u Albaniji – 54%, a najmanje u Makedoniji – 31%), dok je za ovu oblast u Crnoj Gori alocirano 31,62% sredstava nacionalne IPA II. Za sektor Demokratija i upravljanje u Crnoj Gori, opredijeljeno je 16,56% ukupne alokacije, dok je za Vladavinu prava i temeljna prava opredijeljeno 15,06% sredstava, koliko je i prosječna alokacija.

Za oblast Konkurentnost i rast u prosjeku se alocira 58% sredstava, najviše u Makedoniji (69%) a najmanje u Albaniji (46%). Crna Gora opredjeljuje za ove namjene oko 31% ukupno alociranih IPA II sredstava. U okviru ove oblasti, u Crnoj Gori se najviše alocira za poljoprivredu (20,58%), te za Životnu sredinu, klimatske promjene i energetiku 5,11% i za saobraćaj 5,32%. Za sektor Obrazovanje, zapošljavanje i socijalnu politiku iznos je 28,66%, otprilike isti iznos za sami sektor i za izdvajanje za odgovor na krizu COVID-19. Kada su u pitanju ostala izdvajanja, ona iznose 8,71% ukupne alokacije za period 2014-2020.

Tabela br. 3. Višekorisnički prioriteti IPA II

	Total 2014-2020	%	(Rev. 1.05.2018.)	Total 2014-2020	%
A. Horizontalna podrška	964,1	32%	B. Regionalne strukture i mreže	186,3	6%
TAIEX i Statistika	133,2	4%	C. Regionalna podrška investicionim projektima	1.438,2	48%
Savjetodavna funkcija međunarodnih organizacija	225,7	8%	WBIF, EDIF, GGF i drugi instrumenti	1.413,2	47%
Civilno društvo i mediji	120,5	4%	Regionalni program za stanovanje	25,0	1%
Erasmus+ , uključujući dimenziju za mlade	312,2	10%	D. Teritorijalna saradnja (iz ERDF-a)	391,6	13%
Horizontalne mjere	172,5	6%	TOTAL	2.980,2	100%

Kada je riječ o višekorisničkim prioritetima, za regionalnu podršku investicionim projektima opredijeljeno je najviše sredstava - 48%, 32% alocirano je na horizontalnu podršku, 6% na regionalne strukture i mreže, dok se za projekte evropske teritorijalne saradnje alocira 13% sredstava.

Tabela br 4. IPA II – Pregled indikativnih alokacija 2014-2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
DEMOKRATIJA I VLADAVINA PRAVA	19.47	25.14		18.90	18.67	1.72	4.35	88.25
1. Demokratija i upravljanje	14.43	4.14		18.90	5.17	1.72	1.85	46.21
2. Vladavina prava i temeljna prava	5.04	21.00			13.50		2.50	42.04
KONKURENTNOST I RAST	16.30	5.00	22.60	15.65	7.00	8.00	12.00	86.55
3. Životna sredina. klimatske promjene i energetika	2.85		11.40					14.25
4. Saobraćaj	5.20			9.65				14.85
5. Konkurentnost. inovacije. poljoprivreda i ruralni razvoj	8.25	5.00	11.20	6.00	7.00	8.00	12.00	57.45
a) Konkurentnost, inovacije	5.35		6.20				4.00	15.55
b) Poljoprivreda i ruralni razvoj	2.90							2.90
c) IPARD II		5.00	5.00	6.00	7.00	8.00	8.00	39.00
OBRAZOVANJE. ZAPOŠLJAVANJE I SOCIJALNE POLITIKE		5.00	10.40	5.30	17.50	28.30	13.50	80.00
6. Obrazovanje. zapošljavanje i socijalne politike		5.00	5.00	5.30	17.50		6.70	39.50

7. Odgovor na krizu COVID-19			5.40			28.30	6.80	40.50
TOTAL	35.77	35.14	33.00	39.85	43.17	38.02	29.85	254.80
Civil Society and Media (Civil Society Facility)	2.25	1.25	2.50	1.50	1.00	4.30	1.60	14.40
RHP (Regional Housing programme)	1.50							1.50
Izdavanje za izbjegličku krizu			2.10	3.20	3.10			8.40
TOTAL	39.52	36.39	37.60	44.55	47.27	42.32	31.45	279.10

U narednim tabelama, dat je detaljniji pregled po IPA programskim godinama, i vezama sa pojedinim pregovaračkim poglavljima:

Tabela br 5. IPA 2014 – sektori, akcije, modeli upravljanja, podrška pregovaračkim poglavljima

Sektori i akcije	EU KONTRIBUCIJA (mil €)	Ko-finansiranje (mil €)	Ukupno (mil €)	Model upravljanja	Veza poglavlja
Sektor 1 - DEMOKRATIJA I UPRAVLJANJE (37% ukupne EU kontribucije u IPA 2014)	14,43	1,78	16,21		
Akcija 1 - Podrška Poreskoj upravi	0,90	0,10	1,00	IM	16
Akcija 2 - Podrška politici upravljanja javnim finansijama	3,60	0,40	4,00	IM	5, 8, 32, 33

Akcija 3 - Podrška Upravi carina	2,97	0,33	3,30	IM	1, 7, 16, 24, 29, 30 , 32,33
Akcija 4 - Sprovođenje sistema elektronskih javnih nabavki	1,50	0,15	1,65	IM	5
Akcija 5 - Participacija u programima Unije (za 2014. i 2015. godinu)	0,86	0,80	1,66	IM	Memorandumi
Akcija 6 - EU Integration Facility - Mehanizam podrške pregovorima	4,60	0,00	4,60	DM	Po potrebi
Sektor 2 - VLADAVINA PRAVA I TEMELJNA PRAVA (13% ukupne EU kontribucije u IPA)	5,04	0,29	5,33		
Akcija 7 - Podrška za sprovođenje AP za C23 i C24	3,60	0,00	3,60	DM	23,24
Akcija 8 - Podrška za antidiskriminaciju i politiku rodne ravnopravnosti	1,44	0,29	1,73	DM	23, 19
Sektor 3 - ŽIVOTNA SREDINA I KLIMATSKE AKCIJE (7%)	2,85	0,17	3,00		
Akcija 9 - Jačanje kapaciteta za upravljanje kvalitetom vazduha	0,95	0,17	1,10	IM	27
Akcija 10 - Sprovođenje Direktive o vodama	1,90	0,00	1,90	DM	27
Sektor 4 – SAOBRAĆAJ (13% EU kontribucije)	5,20	0,64	5,82		
Akcija 11 - Razvoj baze podataka o putnoj mreži i Program bezbjednosne procjene	1,05	0,18	1,22	IM	14, 21
Akcija 12 - Rehabilitacija željezničke pruge, sekcija Kos-Trebešica	4,15	0,46	4,60	IM	14
Sektor 5 - KONKURENTNOST I INOVACIJE (14%)	5,35	0,64	5,99		

Akcija 13 - Unapređenje biznis ambijenta i konkurentnosti za privatni sektor	1,50	0,16	1,66	IM	20, sva ek. pogl.
Akcija 14 - Podrška regulaciji finansijskih usluga	1,70	0,20	1,90	IM	4, 9, 17
Akcija 15 - Usaglašavanje i sprovođenje pravne tekovine EU u oblasti unutrašnjeg tržišta	2,15	0,28	2,43	IM	1, 28
Sektor 5 - POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ (7%)	2,90	0,00	2,88		
Akcija 16 - Unapređenje upravljanja i kontrole u sektoru ribarstva	0,56	0,00	0,55	DM	13
Akcija 17 - Podrška veterinarskom sektoru	2,34	0,00	2,33	DM	12
TOTAL 2016	35,77	3,52	39,24		
PROPORCIJA KOFINASIRANJA:	91%	9%			
Dio koji se realizuje kroz reg. instrum.: Instrument podrške civilnom društvu (6% EU)	2,25			DM	10, 23
Regionalni stambeni program (4% EU kontribucije)	1,50			DM	19
EU KONTRIBUCIJA SA REGIONALNIM KOMPONENTAMA	39,52				

Tabela br. 6. IPARD II (poglavlja 11, 12 i 13)

6.1. Maksimum doprinosa EU za IPARD II fondove po mjerama, 2014-2020, u EUR

Mjere (EU doprinos po programskim godinama, mil. EUR)	Ukupno javna podrška (%)	Ukupno javna podrška (iznos)	EU doprinos	% EU doprinosa	Nacionalni doprinos	% nacional nog doprinos a
Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava	60%	21.207.149,28	15.905.361 ,96	75%	5.301.787, 32	25%
Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva	50%	23.166.633,93	17.374.975 ,45	75%	5.791.658, 48	25%
Diverzifikacija na gazdinstvu i razvoj poslovanja	65%	6.080.000,00	4.560.000, 00	75%	1.520.000, 00	25%
Tehnička pomoć	100%	470.588,00	400.000,00	85%	70.588,00	15%
UKUPNO		50.924.371,21	38.240.33 7,41		12.684.03 3,80	

6.2. Indikativni budžet EU doprinosa po mjerama za monitoring, 2014-2020

Mjere po programskim godinama (indikativni budžet EU, mil EUR)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014-2020 EUR/%
Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava	2.00	2.10	2.52	3.85	3.20	2.24	15.91
Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva	3.00	2.90	2.72	3.15	3.20	2.40	17.37
Diverzifikacija na gazdinstvu i razvoj poslovanja					1.60	2.96	4.56
Tehnička pomoć						0.40	0.40
UKUPNO	5.00	5.00	5.24	7.00	8.00	8.00	38.24

6.3. Procenat alociranih sredstava EU doprinosa po mjerama 2014-2020

Mjere/godina	2015 %	2016 %	2017 %	2018 %	2019 %	2020 %
Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava	40	42	48	55	40	28
Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva	60	58	52	45	40	30

Diverzifikacija na gazdinstvu i razvoj poslovanja					20	37
Tehnička pomoć						5
UKUPNO	100	100	100	100	100	100

Tabela br. 7 SEKTORSKI OPERATIVNI PROGRAM za Crnu Goru za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku 2015-2017. (pogl. 2,19,23,26)

Akcije za programski period 2015 - 2020		EU IPA (mil €)	Ko-finansiranje (mil €)	Ukupno (mil.€)	Model upravljanja	Podrška poglavlja
Akcija 1	Unapređenje tržišta rada i rast zapošljivosti (48,35% ukupne EU kontribucije u SOPEES-u)	7,4	1,306	8,7	IM	2,19
	Aktivnost 1.1. Aktivne mjere tržišta rada (direktni grant)	2,975	0,525	3,5	IM	2,19
	Aktivnost 1.1. Aktivne mjere tržišta rada (usluge)	0,255	0,045	0,3	IM	2,19
	Aktivnost 1.1. Aktivne mjere tržišta rada (grant šema deficitarna zanimanja i RE)	1,4	0,25	1,65	IM	2,19

	Aktivnost 1.1. Aktivne mjere tržišta rada (grant šema za posloavce na sjeveru CG)	2,35	0,4	2,75	IM	2,19
	Aktivnost 1.2. Lokalne inicijative za zapošljavanje (usluge)	0,43	0,07	0,5	IM	2,19
Akcija 2	Unapređenje obrazovnog Sistema (24,2% ukupne EU kontribucije u SOPEES-u)	3,7	0,65	4,35	IM	26
	Aktivnost 2.1. Unaprjeđenje kvaliteta obrazovanja (usluge)	0,85	0,15	1	IM	26
	Aktivnost 2.1. Unaprjeđenje kvaliteta obrazovanja (oprema)	0,04	0,01	0,05	IM	26
	Aktivnost 2.2. Razvoj obrazovnih programa u skladu sa NOK (NQF) (usluge)	0,38	0,07	0,45	IM	26
	Aktivnost 2.2. Razvoj obrazovnih programa u skladu sa NOK (NQF) (oprema)	0,3	0,03	0,33	IM	26
	Aktivnost 2.3. Uključivanje marginalnih grupa u obrazovni system (radovi)	0,7	0,1	0,8	IM	26
	Aktivnost 2.3. Uključivanje marginalnih grupa u obrazovni system (usluge)	0,36	0,07	0,42	IM	26
	Aktivnost 2.3. Uključivanje marginalnih grupa u obrazovni system (oprema)	0,18	0,02	0,2	IM	26
	Aktivnost 2.4. Zapošljavanje doktora nauka u akademskom i ekonomskom sektoru (usluge)	0,08	0,02	0,1	IM	26
	Aktivnost 2.4. Zapošljavanje doktora nauka u akademskom i ekonomskom sektoru (grant šema)	0,8	0,2	1	IM	26

Akcija 3	Unapređenje socijalne inkluzije i sistema socijalne i dječje zaštite (22,85% ukupne EU kontribucije u SOPEES-u)	3,5	0,618	4,118	IM	19
	Aktivnost 3.1. Dalje reforme socijalne i dječje zaštite	0,4	0,07	0,47	IM	19
	Aktivnost 3.2. Razvoj i promocija usluga socijalne i dječje zaštite na lokalnom nivou	2,5	0,4	2,9	IM	19
	Aktivnost 3.3. Uključivanje marginalnih grupa u zajednicu (usluge)	0,2 3	0,05	0,28	IM	19
	Aktivnost 3.3. Uključivanje marginalnih grupa u zajednicu (grant šema)	0,37	0,08	0,45	IM	19
Akcija 4	Tehnička podrška(4,5% ukupne EU kontribucije u SOPEES-u)	0,7	0,124	0,824		
TOTAL SOPEES 2015-2017		15,3 0	2,7	18		

Tabela br. 8. IPA 2015 – sektori, akcije, modeli upravljanja, podrška pregovaračkim poglavljima

Sektori i akcije	EU KONTRIBUCIJA (mil €)	Ko-finansiranje (mil €)	Ukupno (mil €)	Model upravljanja	Podrška poglavljima
Sektor 1 - DEMOKRATIJA I UPRAVLJANJE (11,4% ukupne EU kontribucije u IPA 2015)	4,14	1,59	5,72		
Akcija 1 - Instrument za evropsku integraciju (EU Integration Facility)	2,45		2,45	DM	Po potrebi
Akcija 2 -Podrška učešću u programima i agencijama Unije (za 2016. i 2017. godinu)	1,68	1,59	3,27	IM	Memorandumi
Sektor 2 - VLADAVINA PRAVA I TEMELJNA PRAVA (57,7% ukupne EU kontribucije)	21,00		21,00		
Akcija 3 - Podrška sprovođenju strategije integrisanog upravljanja granicom (direktna, sektorska budžetska podrška - SBS)	20,00		20,00	SBS	24
Akcija 4 - Promocija i zaštita prava Roma i Egipćana	1,00		1,00	DM	19, 23
Sektor 6. OBRAZOVANJE, ZAPOSŁJAVANJE I SOCIJALNA POLITIKA - Operativni program za 2015 uz nacionalnu kontribuciju od 15% (OP je dio Sektorskog operativnog programa 2015-2017 za ovaj sektor, vrijednog 18 mil €) – 13,75% EU kontribucije u 2015.	5,00	0,89	5,89		

OP akcija 1. Unaprijeđenje tržišta rada i rast zapošljivosti	2,30	0,41	2,71	IM	2,19
OP akcija 2. Unaprijeđenje obrazovnog sistema	1,20	0,21	1,41	IM	26
OP akcija 3. Unaprijeđenje socijalne inkluzije i sistema socijalne i dječje zaštite	1,20	0,21	1,41	IM	19
OP akcija 4. Tehnička pomoć	0,30	0,06	0,36	IM	2,19,26
Sektor 5 - POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ (kroz IPARD, za 2015, uz nacionalnu kontribuciju od 25%) – 13,75% ukupne EU kontribucije za IPA 2015	5,00	1,67	6,67	IM	11
TOTAL IPA 2015	35,14	4,14	39,28		
PROPORCIJA KOFINASIRANJA:	89%	11%			
Dio koji se realizuje kroz regionalne instrumente : Instrument podrške civilnom društvu i program za medije (3% ukupne kontribucije)	1,25			DM	
EU KONTRIBUCIJA SA REGIONALNIM KOMPONENTAMA	36,39				

Tabela br. 9. IPA 2016

IPA 2016	EU IPA	Ko-finansiranje	Ukupno	Model upravljanja	Podrška poglavljima
----------	--------	-----------------	--------	-------------------	---------------------

Sektor 3 - Životna sredina i klimatske akcije Akcija 1 - Jačanje kapaciteta i aktivnosti u vezi sa pravnom tekovinom u sektoru životne sredine i klimatskih akcija, i u skladu sa Nacionalnom strategijom aproksimacije u oblasti ŽS - NEAS. Uprava za kapitalne projekte i Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma (30,28% ukupne EU kontribucije u IPA 2016)	11.385.97542	2.009.290	13.395.265		
Podrška u implementaciji i monitoringu u upravljanju vodama	2,04	0,36	2,4	IM	27
1.2. Podrška pripremi projekata za sektor životne sredine i klimatske akcije	2,75	0,48	3,23	IM	27
1.3. Nabavka opreme za oblast voda	0,062	0,009	0,073	IM	27
1.4. Nabavka opreme za oblast otpada	0,36	0,07	0,43	IM	27
1.5. Nabavka opreme za horizontalnu podršku, izvještavanje i monitoring u životnoj sredini, za podsektor kvalitet vazduha i za podsektor zaštita od buke	0,19	0,027	0,217	IM	27
1.6. Nabavka opreme za podršku u implementaciji Evropskog mehanizma za civilnu zaštitu	0,13	0,023	0,153	IM	27

---

42 Zbog isteka roka za ugovaranje u decembru 2020. godine, nisu ugovorena dva ugovora o uslugama ukupne vrijednosti 5,03 miliona eura

1.7. Grant šema: Poziv za dostavljanje projektnih predloga za podizanje svijesti o politikama iz oblasti životne sredine i klimatskih promjena	0,62	0,091	0,731	IM	27
Sektor 5 - Konkurentnost i inovacije (13,43% ukupne EU kontribucije u IPA 2016)	5,0543	0,57	5,62		
1. Poboljšan pristup finansijama privatnom sektoru za razvoj konkurentnosti i inovacija	630.000	70.000	700.000	IM	20
2. Podrška preduzetništvu kroz pružanje savjetodavnih usluga za mala i srednja preduzeća (MSP)	1.260.000	140.000	1.400.000	IM	20
3. Promovisanje internacionalizacije crnogorske ekonomije sa fokusom na MSP	265.320	29.420	294.800	IM	20
4. Izgradnja kapaciteta i infrastrukture za unapređenje istraživanja i inovacija koja će doprinijeti podršci razvoju MSP	900.000	100.000	1.000.000	IM	20, 25
5. Podsticanje inovacijske kulture i podrška kolaboraciji u oblasti istraživanja, obrazovanja i inovacija	261.000	29.000	290.000	IM	25

43 Inicijalno je bilo planirano izdvajanje od 7,72 miliona eura (od čega 770.000 eura iznosi nacionalno kofinansiranje) za sprovođenje ukupno 9 ugovora. Međutim, zbog presumjeravanja sredstava za podršku krizi izazvanoj širenjem virusa COVID-19 u Crnoj Gori, ukupna alokacija je umanjena za 800.000 eura. Dodatno, ugovor Izgradnja administrativnih i tehničkih kapaciteta za sektor konkurentnosti i inovacija u Ministarstvu ekonomskog razvoja vrijednosti 1,3 miliona eura je povučen iz plana nabavki za program IPA 2016.

6. Nabavka opreme za razvoj kapaciteta relevantnim institucijama uključenih u sektor konkurentnosti i inovacija u Ministarstvu ekonomije	1.382.400	153.600	1.536.000	IM	1,3,6,7,8, 20,25,28
7. Podrška Agenciji za lijekove i medicinska sredstva Crne Gore (CALIMS)	360.000	40.000	400.000	IM	1
Sektor 6. OBRAZOVANJE, ZAPOSŁJAVANJE I SOCIJALNA POLITIKA - Operativni program za 2016 uz nacionalnu kontribuciju od 15% (OP je dio Sektorskog operativnog programa 2015-2017 za ovaj sektor, vrijednog 18 mil €) – 13,15% EU kontribucije u 2016.	4,95	0,87	5,82		
OP akcija 1. Unaprijeđenje tržišta rada i rast zapošljivosti	1,6	0,28	1,88	IM	2,19
OP akcija 2. Unaprijeđenje obrazovnog sistema	0,95	0,16	1,11	IM	26
OP akcija 3. Unaprijeđenje socijalne inkluzije i sistema socijalne i dječje zaštite	2	0,35	2,35	IM	19
OP akcija 4. Tehnička pomoć	0,4	0,07	0,47	IM	2,19,26
Sektor 7. Izdvajanje za odgovor na krizu COVID-19 (14,36 % ukupne EU kontribucije u IPA 2016)	5.400.000				27
Sektor 5 - POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ (kroz IPARD, za 2016, uz nacionalnu kontribuciju od 25%) – 13,3% ukupne EU kontribucije za IPA 2016	5,00	1,67	6,67	IM	11

TOTAL 2016	33.000.000	3.452.819,42	29.547.180,6		
Dio koji se realizuje kroz regionalne instrumente: Instrument podrške civilnom društvu i program za medije	2.500.000		2.500.000	DM	
Izdvajanje za izbjegličku krizu	2.100.000		2.100.000		
EU KONTRIBUCIJA SA REGIONALNIM KOMPONENTAMA	37.600.000	3.452.819,42	34,147,180,6		

IPA 2017 - prvi dio (indirektno upravljanje)	EU IPA	Ko-finansiranje	Ukupno	Model upravljanja	Podrška poglavljima
Sektor 1 - DEMOKRATIJA I UPRAVLJANJE (8,69 % ukupne EU kontribucije u IPA 2017)	3.868.853	943.852	4.812.705		
Akcija 1 "EU Integration Facility" - Instrument za evropsku integraciju	2.898.000	0	2.898.000	IM	Po potrebi
Akcija 2 "Podrška učešću u Programima Unije" (2018)	970.853	943.852	1.914.705	IM	Memorandumi
Sektor 4 – Saobraćaj (21,4 % ukupne EU kontribucije u IPA 2017)	9.650.000	2.495.851,13	12.145.851,13	IM	14, 21
1.Tehnička pomoć u jačanju kapaciteta i usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa EU legislativom u sektoru saobraćaja	3.112.000	549.177	3.661.177	IM	14, 21
2. Tehnička podrška za pripremu investicionih projekata u sektoru saobraćaja u Crnoj Gori	1.683.884	279.156	1.981.040	IM	14, 21

3. Izrada Glavnog projekta i nadzor radova za adaptaciju i rekonstrukciju pogranične željezničke stanice u Bijelom Polju - Faza I: Izrada Glavnog projekta i priprema tenderske dokumentacije za radove na adaptaciji i rekonstrukciji željezničke stanice - Faza II: Nadzor radova na adaptaciji i rekonstrukciji željezničke stanice	172.269,5	30.400,5	202.670	IM	14, 21
4. Revizija Glavnog projekta za adaptaciju i rekonstrukciju pogranične željezničke stanice u Bijelom Polju	8.500	1.500	10.000	IM	14, 21
5. Izvođenje radova na adaptaciji i rekonstrukciji pogranične željezničke stanice u Bijelom Polju	1.778.550,67	313.861,88	2.092.412,55	IM	14, 21
6. Nabavka opreme za zaštitu mora od zagađenja	800.253	141.221	941.474	IM	14, 21
7. Nabavka opreme sistema za upravljanje i nadzor pomorskim saobraćajem (VTMIS) - Faza II:	1.211.250	213.750	1.425.000	IM	14, 21
8. Uspostavljanje Jedinog nacionalnog pomorskog prozora u Crnoj Gori (NMSW)	588.584,69	103.867,89	692.452,58	IM	14, 21
Rezerve za neplanirane troškove	294.708,14	1.055.291,86	1.350.000	IM	14, 21
Sektor 6. OBRAZOVANJE, ZAPOSŁJAVANJE I SOCIJALNA POLITIKA - Operativni program za 2016 uz nacionalnu kontribuciju od 15% (OP je dio Sektorskog operativnog programa 2015-2017 za ovaj sektor, vrijednog 18 mil €) – 12% EU kontribucije u 2017.	5,35	0,95	6,3		
OP akcija 1. Unaprijeđenje tržišta rada i rast zapošljivosti	3,5	0,62	4,12	IM	2,19
OP akcija 2. Unaprijeđenje obrazovnog sistema	1,55	0,27	1,82	IM	26

OP akcija 3. Unaprijeđenje socijalne inkluzije i sistema socijalne i dječje zaštite	0,3	0,05	0,35	IM	19
Sektor 5 - POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ (kroz IPARD, za 2017, uz nacionalnu kontribuciju od 25%) – 11,75% ukupne EU kontribucije za IPA 2017	5,24	1,76	7	IM	11
UKUPNO	23.998.664,8	6.219.651,82	30.218.316,6		

Sektor 1 Demokratija i upravljanje IPA 2017 - drugi dio (sektorska budžetska podrška i tehnička podrška) (33,67 % ukupne EU kontribucije u IPA 2017)	Reforma javne uprave (PAR) i upravljanje javnim finansijama (PFM)
<p>Osnovni cilj Sektorske budžetske podrške za RJU je da doprinese održivom razvoju i unapređenju konkurentnosti Crne Gore kroz kreiranje transparentnije, efikasnije i servisno orjentisane javne uprave. Ova podrška ostvariće se sprovođenjem Strategije reforme javne uprave 2016-2020. Specifični ciljevi ove budžetske podrške su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. optimizacija broja zaposlenih u javnoj upravi 2. unapređenje upravljanja ljudskim resursima 3. unapređenje kvaliteta i dostupnosti pruženih javnih usluga 4. unapređenje transparentnosti javnih usluga <p>Direktna budžetska podrška podrazumijeva transfer 15 mil € u periodu 2018-2020. godine. Planirano je da 12 miliona eura bude rasporođeno kao budžetska podrška kroz prvu, fiksnu i druge dvije, varijabilne tranše (svaka 4 mil eura po godinama - 2018, 2018 i 2020) i 3 mil eura za komplementarnu tehničku podršku sprovođenju RJU. Za razliku od fiksne tranše, varijabilne se vezuju za realizaciju dogovorenih specifičnih ciljeva po indikatorima i treba da podstaknu političkih dijalog o reformi javne uprave u zemlji.</p> <p>Sredstva budžetske podrške se uplaćuju direktno u državni trezor.</p>	

Prva (fiksna) tranša je uplaćena 28. novembra 2018. godine u iznosu od 4 miliona eura, dok je prva (varijabilna) tranša uplaćena 28. novembra 2019. godine u iznosu od 2,07 milion eura. Preostali iznos od 1,9 miliona eura opredijeljen je za potrebe implementacije projekta Razvoj elektronskih usluga i digitalne infrastrukture, kao odgovor na krizu uzrokovanu virusom COVID-19, koji je potpisan sa UNDP-jem. Zahtjev za uplatu druge varijabilne tranše je dostavljen sredinom oktobra 2021, a isplata sredstava je izvršena 17. decembra 2021. godine, u ukupnom iznosu od 2,3 miliona eura. Konačno, u okviru programa sektorske budžetske podrške predviđena je i realizacija aktivnosti u okviru projekata iz komplementarne tehničke podrške, u ukupnom iznosu od 3 miliona eura. Uspješno je realizovano svih 14 projekata.

UKUPNO	15.000.000		15.000.000	Direktna budžetska	
Dio koji se realizuje kroz regionalne instrumente : Instrument podrške civilnom društvu i program za medije	1.500.000		1.500.000	DM	
Izdavanje za izbjegličku krizu	3.200.000		3.200.000	DM	
EU KONTRIBUCIJA SA REGIONALNIM KOMPONENTAMA	44.550.000	2.645.426	47.195.426		

Tabela br. 11. IPA 2018

IPA II - 2018 – SEKTORI I AKCIJE	EU IPA	Ko-finansiranje	Ukupno	Model upravljanja	Podrška poglavljima
Sektor 1. DEMOKRATIJA I UPRAVLJANJE (10,93 % ukupne EU kontribucije u IPA 2018)	5.170.244	2.060.886	7.231.130		
Akcija 1 "EU Integration Facility" - Instrument za evropsku integraciju	3.100.000		3.100.000	IM	Po potrebi
Akcija 2. "Podrška učešću u Programima Unije" (2019-20)	2.070.244	2.060.886	4.131.130	IM	Memorandumi
Sektor 2. VLADAVINA PRAVA I TEMELJNA PRAVA (28,6 % ukupne EU kontribucije u IPA 2018)	13.516.733	10.884.435,1	24.401.168,1		
Komponenta 1: PRAVOSUĐE	9.366.733	10.884.435,1	20.251.168,1		
Rezultat 1:Rekonstrukcija sudova	7.038.893	10.884.435,1	17.923.328,1	IM	23,24
Rezultat 2: Pravosudni informacijski sistem	2.327.840		2.327.840	DM	23,24
Komponenta 2: PODRŠKA ORGANIMA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA	2.650.000		2.650.000		
R3: Povećani su kapaciteti organa za sprovođenje zakona i obezbijeđeni smještajni kapaciteti u Centru za migracije	2.650.000		2.650.000	IM	23,24
Komponenta3: TEMELJNA PRAVA	1.500.000		1.500.000		

R4: Unaprijeđeni kapaciteti ključnih nosioca aktivnosti u oblasti zaštite ljudskih i manjinskih prava	850.000		850.000	DM	23,24
R5: Unaprijeđena dostupnost javnih objekata	650.000		650.000	DM	23,24
Sektor 6. OBRAZOVANJE, ZAPOSŁJAVANJE I SOCIJALNA POLITIKA44 JAČANJE KVALITETA I PRISTUP ZDRAVSTVENIM I SOCIJALNIM USLUGAMA (37 % ukupne EU kontribucije u IPA 2018)	17.500.000,00		17.500.000,00		
Rezultat 1. Poboljšana zaštita stanovništva od zaraznih bolesti izgradnjom novog objekta za dvije klinike (Klinika za infektivne bolesti i Klinika za dermatovenerologiju) u „Kliničkom centru” Podgorica (IM - Uprava za javne radove)	9.626.043,62		9.626.043,62		
1.1 Izgradnja objekta za dvije klinike i nabavka opreme	8.285.443,08		8.285.443,08	IM	28
1.2 Nadzor nad radovima za izgradnju objekta za dvije klinike	340.600,54		340.600,54	IM	28
1.3 Nepredviđene okolnosti za izgradnju, opremanje i nadzor novog objekta za dvije klinike	1.000.000,00		1.000.000,00	IM	28
Rezultat 2. Kvalitet usluga mikrobioloških laboratorija poboljšan kroz pružanje adekvatne opreme za mikrobiološke laboratorije, na osnovu kvantifikovane procjene potreba i analize troškova i koristi (DM/EUD)	2.047.956,038		2.047.956,038	DM	28
Rezultat 3. Procijenjeni ECD sistem (Rani razvoj djece) i razvijen adekvatan strateški okvir, uključujući Nacionalni akcioni plan za rani razvoj djece i povezane pravilnike	1.000.000,00		1.000.000,00	DM	19

44 Podrška ovom sektoru se finansira iz nagrade za ostvareni učinak, dodijeljene prilikom srednjoročne revizije ISDCG u iznosu od 8 miliona eura.

Rezultat 4. Nacionalni sistem za utvrđivanje invalidnosti reformisan na način da se osobama sa invaliditetom obezbijedi odgovarajući pristup uslugama i novčanim transferima, kao i poboljšan kvalitet života	1.000.000,00		1.000.000,00	DM	19
Rezultat 5. Jačanje kapaciteta Instituta za javno zdravlje u cilju pružanja efikasnog odgovora na javnozdravstvene zahtjeve za sva buduća izbijanja zaraznih bolesti u zemlji kroz izgradnju i opremanje Centra za kontrolu i prevenciju zaraznih bolesti sa Operativnim centrom za vanredne situacije (EOC) i unapređenjem IT sistema u oblasti prikupljanja i upravljanja podacima u kriznim situacijama.	2.046.000,00		2.046.000,00		
5.1 Izgradnja jedne zgrade za Centar za kontrolu i prevenciju zaraznih bolesti sa Operativnim centrom za vanredne situacije i nabavka potrebne opreme	1.070.000,00		1.070.000,00	IM	28
5.2 Nadzor nad radovima na izgradnji Centra za kontrolu i prevenciju zaraznih bolesti sa Operativnim centrom za vanredne situacije	36.000,00		36.000,00	IM	28
5.3 Nepredviđene okolnosti za izgradnju, opremanje i nadzor u vezi sa Centrom za kontrolu i prevenciju zaraznih bolesti sa EOC-om	140.000,00		140.000,00	IM	28
5.4 Sporazum o doprinosu sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom (SZO) - uspostavljanje Operativnog centra za vanredne situacije	400.000,00		400.000,00	IM	28
5.5 Razvoj i implementacija softvera za skladište podataka	300.000,00		300.000,00	DM	28
5.6 Nabavka opreme za skladište podataka	100.000,00		100.000,00	DM	28
Rezultat 6. Nabavka uređaja kojim se sprovode istovremene analize velikog broja respiratornih uzoraka i nabavku testova i potrošnog materijala	660.000,00		660.000,00	DM	28

Rezultat 7. Sprovođenje komunikacione strategije o riziku vezano za drugu fazu odgovora na pandemiju COVID -19	500.000,00		500.000,00	IM	28
Rezultat 8. Jačanje usluga imunizacije i izgradnja otpornosti sistema u svijetlu izbijanja pandemije COVID-19	620.000,00		620.000,00	IM	28
Sektor 5 - POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ (kroz IPARD, za 2018, uz nacionalnu kontribuciju od 25%) – 14,8% ukupne EU kontribucije za IPA 2018	7	2,33	9,33	IM	11
UKUPNO - indikativna alokacija za 2018. godinu	43.186.977,0	4.390.886,00	47.577.843,00		
Dio koji se realizuje kroz regionalne instrumente: Instrument podrške civilnom društvu i program za medije	1.000.000		1.000.000	DM	
Izdvajanje za izbjegličku krizu	3.100.000		3.100.000	DM	
EU KONTRIBUCIJA SA REGIONALNIM KOMPONENTAMA	47.2786.977	4.390.886,00	51.677.843,00		

Tabela br. 12. IPA 2019

IPA II - 2019 – SEKTORI I AKCIJE	EU IPA	Ko-finansiranje	Ukupno	Model upravljanja	Podrška poglavljima
Sektor 1. DEMOKRATIJA I UPRAVLJANJE (4 % ukupne EU kontribucije u IPA 2019)	1.715.000		1.715.000		
Akcija 1 "EU Integration Facility" - Instrument za evropsku integraciju	1.715.000		1.715.000	IM	Po potrebi
Sektor 7 - Izdvajanje za COVID-19 (66,9 % ukupne EU kontribucije u IPA 2019)	28.300.000		28.300.000	Direktna budžetska	
IPARD (18,9 % ukupne EU kontribucije u IPA 2019)	8.000.000		8.000.000	IM	11
UKUPNO - indikativna alokacija za 2019. godinu	38.015.000		38.015.000		
Dio koji se realizuje kroz regionalne instrumente: Instrument podrške civilnom društvu i program za medije	4.300.000		4.300.000	DM	
EU KONTRIBUCIJA SA REGIONALNIM KOMPONENTAMA	42.315.000		42.315.000		

Tabela br. 13. IPA 2020

IPA II - 2020 – SEKTORI I AKCIJE	EU IPA	Ko-finansiranje	Ukupno	Model upravljanja	Podrška poglavljima
----------------------------------	--------	-----------------	--------	-------------------	---------------------

Sektor 1. DEMOKRATIJA I UPRAVLJANJE (5,9 % ukupne EU kontribucije u IPA 2020)	1.984.025	1.000.000	2.984.025		
Akcija 1 "EU Integration Facility" - Instrument za evropsku integraciju	984.025		984.025	IM	Po potrebi
Akcija 2 "Podrška učešću u Programima Unije" (2020)	1.000.000	1.000.000	2.000.000	IM	Memorandumi
Sektor 5. Konkurentnost i inovacije Akcija - Jačanje konkurentnosti i inovacionih kapaciteta privatnog sektora u Crnoj Gori (12.7 % ukupne EU kontribucije u IPA 2020)	4.000.000	350.000	4.350.000		
A1 Napredne usluge u oblasti razvoja biznisa za unapređenje kapaciteta MSP	918.000	102.000	1.020.000,00	DM	20
A2 Unapređenje konkurentnosti kroz podršku ženskom preduzetništvu	225.000	25.000	250.000	IM	20
A3 Tehnička podrška za implementaciju Strategije pametne specijalizacije	261.000	29.000	290.000	IM	11,20,25,27
A4 Grant šema za podršku implementacije Strategije pametne specijalizacije kroz projekte	810.000	90.000	900.000	IM	11,20,25,27
A5 Unapređenje tehničkih kapaciteta u institucijama uključenim u sektor Konkurentnost i inovacije	734.293,8	81.588,2	815.882	IM	1,3,6,7,8, 20,25,28
A6 Pružanje horizontalne podrške za unapređenje kapaciteta relevantnim institucijama za harmonizaciju i implementaciju pravne tekovine u oblasti Konkurentnosti i inovacije	879.750	97.750	977.500	IM	1,3,6,7,8, 20,25,28
A7 Tehnička podrška za evaluaciju akcionog dokumenta	45.000	5.000	50.000	IM	

Sektor 2. Vladavina prava i temeljna prava(EURoL III) (7,95 % ukupne EU kontribucije u IPA 2020)	2.500.000,00		2.500.000,00	DM	23,24
Sektor 6. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike EU za pametan i inkluzivni rast – obrazovanje, zapošljavanje i socijalna inkluzija 2020 (21,3 % ukupne EU kontribucije u IPA 2020)	6.700.000,00	1.032.352,94	7.732.352,94		
Rezultat 1. Povećana uključenost i zapošljivost dugotrajno nezaposlenih, sa fokusom na korisnike socijalne zaštite, žene, omladinu i osobe sa invaliditetom, podržavanjem života u zajednici i kroz lokalne partnerske inicijative za zapošljavanje	3.300.000	582,352,94	3.882.352,94		
1 1 Povećana uključenost teško zapošljivih grupa na tržište rada kroz inovativne mjere zapošljavanja, sa fokusom na korisnike socijalne zaštite, žene, mlade, niskokvalifikovane osobe i osobe sa invaliditetom, u skladu sa ESRP, Strategijom zapošljavanja i Strategijom socijalne zaštite Crne Gore	2.300.000,00	405.882,35	2.705.882,35	IM	19,26
1.2 Povećana socijalna inkluzija u lokalnoj zajednici ugrženih grupa djece, omladine i osoba sa invaliditetom, kroz razvoj inovativnih lokalnih socijalnih usluga (grant šema)					
1.3 Poboljšana veza između nauke i industrije zasnovana na Strategiji pametne specijalizacije (grant šema)	1.000.000,00	176.470,59	1.176.470,59	IM	19,26
Rezultat 2: Ojačani kapaciteti za primjenu sektorskog pristupa i preuzimanje obaveza koje proizilaze iz procesa pristupanja EU u sektoru Obrazovanja, zapošljavanja i socijalne politike	3.350.000	441.176,47	3.791.176,47		

2.1 Poboljšano kreiranje politika zasnovano na dokazima, implementacione prakse i koordinacija u sektoru Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike i ojačani kapaciteti za učešće u ESF-u	850.000,00		850.000,00	DM	2. 19,26
2.2 Ojačani kapaciteti Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u pogledu primjene aktivnih mjera tržišta rada, budućeg učešća u ESF-u i olakšavanja mobilnosti radne snage	2.500.000	441.176,47	2.941.176,47		
2.2.1 Tvining	700.000	123.529,41	823.529,41	IM	2. 19, 22
2.2.2 Nabavka opreme	1.800.000,00	317.647,06	2.117.647,06	IM	2. 19, 22
Rezultat 3. Srednjoročna evaluacija AD	50.000,00	8.823,53	58.823,53	IM	2, 19, 22
IPARD (25,43 % ukupne EU kontribucije u IPA 2020)	8.000.000		8.000.000	IM	11
Sektor 7 - Izdvajanje za COVID-19 (21,62 % ukupne EU kontribucije u IPA 2020)	6.800.000		6.800.000	Direktna budžetska	
UKUPNO - indikativna alokacija za 2020. godinu	29.850.000	1.382.352,94	31.232.352,94		
Dio koji se realizuje kroz regionalne instrumente: Instrument podrške civilnom društvu i program za medije	1.600.000		1.600.000	DM	
EU KONTRIBUCIJA SA REGIONALNIM KOMPONENTAMA	31.584.025	2.382.352,94	33.966.377,94		

Tabela br. 14. Zapadnobalkanski investicioni okvir 2015-2023. godina: odobreni projekti u okviru Berlinskog procesa

Med. institucija	fin.	PRIORITETNE OBLASTI	Investicija mil €	EU grant		EU grant za pripremu	Kredit, mil €		CG	Završetak investicije	Godine povrata kredita
		PROJEKTI U OBLASTI ENERGETIKE		mil €	%						
KfW & EBRD		Trans-Balkanski elektroenergetski koridor: Visokonaponski dalekovod u u CG, koji povezuje RS, BA i ME 45					KfW	EBRD			
			128,85	35,35	20%	3,5	25	60	8,5	2024	12
SAOBRAĆAJ											
EIB		Orient/East-Med Koridor (R4): ME-RS, Željeznička interkonekcija 46	40	20	50%	4,5	20		0	2024	15
EIB		Orient/East-Med Koridor (R4): ME-RS, Željeznička interkonekcija 47	40	16,3	40%	-	23,7		0	2024	N/A

45 Interkonekcija prenosnih sistema Crne Gore - Srbije - Bosne i Hercegovine 400kV dalekovodom.

46 Signalizacija i rekonstrukcija mostova i kosina na željezničkoj pruzi Bar-Vrbnica.

47 Projektnim aktivnostima biće: (1) rekonstruisano 20 km pruge na dionici Lutovo – Bratonožići – Bioče; (2) kupljena tri nova elektromotorna voza i (3) rekonstruisane i opremljene radionice i depoi za održavanje vozova.

EIB	Orient/East-Med Koridor (R4): ME-RS, Željeznička interkonekcija 48	40	20	50%	1,7	18	2	2026	N/A	
EIB i EBRD	Orient/East-Med Koridor (R4): ME-RS, Željeznička interkonekcija 49	222,89	105,8	47,45 %	6,8	EIB	EBRD	0,25	2029	N/A
						52,9	52,9			
ŽIVOTNA SREDINA										
KfW	Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, Podgorica 50	72,5	31,75	50%	1,146	35	5,75 51	2025	15 i 3052	
EIB	Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda - I faza, Bijelo Polje,	6,7	3,05	45,5 %	0,3	3,1	0,55	2025	N/A	
KfW	Izgradnja infrastrukture za vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih	25,10	9,06	36,1 %	-	14,04	0	2023	N/A	

48 Projektnim aktivnostima biće: (1) rekonstruisano 8 tunela 2u dužini od 2655,5m; (2) rekonstruisano 10 mostova ukupne dužine 2.466m.

49 Rekonstrukcija dionice Bar-Golubovci (uključujući klizište Ratac i tunel Sozina).

50 U okviru ovog projekta sprovode se sljedeće komponente: (1) Izgradnja PPOV kapaciteta 187.600 ekvivalent stanovnika; (2) Izgradnja postrojenja za tretman kanalizacionog mulja kapaciteta 10.100 t/god i (3) Izgradnja glavnog kolektora, izmještanje postojećeg kolektora i proširenje dijela sekundarne mreže

51 Sredstva će obezbijediti Glavni grad.

52 30 mil € se ugovara na rok od 15 god. sa pet godina grejs perioda i KS od 2,8%, a kredit od 5 mil se ugovara na rok od 30 god. sa 10 godina grejs perioda i KS od 2%

	voda na Jadranskoj obali - Bokokotorski zaliv, (Risan i Perast), I i II faza								
EIB	Unapređenje sistema otpadnih voda i vodosnabdjevanja na sjeveru Crne Gore (Kolašin, Rožaje i Mojkovac)	32,17	22,5	70%	-	9	0	2027	N/A

Tabela br. 15. IPA 2021

IPA III - 2021 – PROZORI, TEMATSKI PRIORITETI I AKCIJE	Ukupno	EU IPA	Ko-finansiranje	Model upravljanja	Podrška poglavljima
Prozor 2: DOBRO UPRAVLJANJE, USKLAĐIVANJE SA PRAVNOM TEKOVINOM EU, DOBROSUSJEDSKI ODNOSI I STRATEŠKA KOMUNIKACIJA	13.650.000,00	3.650.000,00			
Tematski prioritet 2: Administrativni kapaciteti i usklađenost sa pravnom tekovinom					
Akcija 1 "EU Integration Facility" - Instrument za evropsku integraciju	3.650.000	3.650.000		DM	Po potrebi
Instrument za evropsku integraciju – direktno upravljanje	3.150.000,00	3.150.000,00			
Instrument za evropsku integraciju – indirektno upravljanje sa međunarodnim organizacijama					
1. Jačanje kapaciteta za povećanje energetske efikasnosti u rezidencijalnom sektoru u Crnoj Gori - UNDP	500.000,00	500.000,00			

Tematski prioritet 1: Dobro upravljanje	10.000.000,00	10.000.000,00			
Akcija 2 „EU Reform Facility“ – Instrument EU za podršku reformama	10.000.000,00	10.000.000,00		DM/ IM sa MO	Po potrebi
1. Izgradnja efikasnog održivog i transformativnog javnog sektora (BEST-javni sektor) u Crnoj Gori – Svjetska banka	3.500.000,00	3.500.000,00			
2. Fond za ubrzani razvoj Crne Gore – UN	2.000.000,00	2.000.000,00			
3. Instrument EU za podršku reformama – EBRD	2.500.000,00	2.500.000,00			
4. Podrška Sekretarijatu Instrumenta EU za podršku reformama (EURF TA) - SUEZ konzorcijum	1.000.000,00	1.000.000,00			
5. Tvining	1.000.000,00	1.000.000,00			
Prozor 3: ZELENA AGENDA I ODRŽIVO POVEZIVANJE					
Tematski prioritet 1: Životna sredina i klimatska akcija					
Akcija - Aktivnosti u vezi sa pravnom tekovinom iz oblasti politika životna sredina i klimatska akcija	7.382.352,94	6.275.000	1.107.352,94	IM	27
Prozor 3: ZELENA AGENDA I ODRŽIVO POVEZIVANJE					
Tematski prioritet 2: Saobraćaj, digitalna ekonomija i društvo, i energetika					
Akcija - Tehnička podrška izgradnji kapaciteta i unapređenju usaglašene pravne tekovine i izrada zrelih projekata iz oblasti saobraćaja koji će biti spremni za finansiranje	3.485.000,00	3.485.000,00		DM	14, 21

Prozor 4: KONKURENTNOST I INKLUZIVNI RAST					
Tematski prioritet 3: Poljoprivreda i ruralni razvoj					
Tematski prioritet 4: ribarstvo					
Akcija - Podrška EU za sektor poljoprivrede u Crnoj Gori ⁵³	9.000.000,00	9.000.000,00		DM/IM	11,12,13
Komponenta 1 - Poljoprivreda i ruralni razvoj	3,6	3,6	/	DM	11
1. Jačanje kapaciteta u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja za buduću implementaciju Zajedničke poljoprivredne politike	1,9	1,9			
2. Nabavka opreme za LPIS i terenske kontrole	0,7	0,7			
3. Šumarski informacioni sistem	0,4	0,4			
4. Uspostavljanje informacione strukture za Zajedničku organizaciju tržišta (CMO)	0,6	0,6			
Komponenta 2 - Bezbjednost hrane, veterina i fitosanitarni poslovi	3,4	3,4	/	IM	12
1. Dalje jačanje administrativnih kapaciteta Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove	0,5	0,5			
	0,2	0,2			

⁵³ Iznosi za same ugovore su ostali isti koji su prvobitno važili za program IPA 2018. Međutim, iznosi za pojedinačne ugovore nijesu zvanični, već više indikativni i orijentacioni uzeći u obzir da u AD 2021 je definisan iznos samo po komponentama. Više detalja na nivou ugovora će biti dostupno kada proces pripreme tenderske dokumentacije bude u naprednoj fazi.

2. Razvoj fitosanitarnog informacionog sistema za dalje unapređenje sistema upravljanja službenom kontrolom robe u fitosanitarnoj oblasti koja je proizvedena ili uvezena u Crnoj Gori	0,7	0,7			
3. Nabavka laboratorijske opreme za obezbjeđivanje primjene novih metoda laboratorijske analize	0,3	0,3			
4. Nabavka vozila i opreme za upravljanje nusproizvodima životinjskog porijekla	0,15	0,15			
5. Izrada glavnog projekta i nadzor za izgradnju graničnih inspekcijских punktova i karantinske jedinice za zdravlje bilja u Crnoj Gori					
6. Izgradnja graničnih inspekcijских punktova i karantinske jedinice za zdravlje bilja u Crnoj Gori	1,55	1,55			
Komponenta 3 - Ribarstvo	2	2	/	DM	13
1. Tehnička pomoć Direktoratu za ribarstvo	1,5	1,5			
2. Nabavka opreme za Ribarski informacioni centar	0,5	0,5			
UKUPNO: alokacija za 2021. godinu	33.517.352,94	32.410.000,00	1.107.352,94		

Tabela br. 16. IPA 2022

IPA III – 2022 – SEKTORI I AKCIJE	Ukupno	EU IPA	Ko-finansiranje	Model upravljanja	Podrška poglavljima
Prozor 1 – VLADAVINA PRAVA, TEMELJNA PRAVA I DEMOKRATIJA Tematski prioritet 4: Upravljanje granicama i migracijama					

Akcija – Budžetska podrška za integrisano upravljanje granicom (IBM)	15.000.000,00	15.000.000,00		DM	23,24
Prozor 2 – DOBRO UPRAVLJANJE, USKLAĐIVANJE SA PRAVNOM TEKOVINOM EU, DOBROSUSJEDSKI ODNOSI I STRATEŠKA KOMUNIKACIJA					
Tematski prioritet 1: Dobro upravljanje					
Akcija 1 – EU za reformu javne uprave (PAR)	14.000.000,00	14.000.000,00		DM	23
Tematski prioritet 2: Administrativni kapaciteti i usklađenost sa pravnom tekovinom					
Akcija 2 – "EU Integration Facility" - Instrument za evropsku integraciju	8.720.000,00	8.720.000,00		DM/ IM	Po potrebi
Instrument za evropsku integraciju – direktno upravljanje	5.220.000,00	5.220.000,00		DM	
Instrument za evropsku integraciju – indirektno upravljanje sa međunarodnim organizacijama	3.500.000,00	3.500.000,00			
1. Ujedinjeni u rodnoj ravnopravnosti – UNDP	500.000,00	500.000,00		IM sa MO	
2. Jačanje kapaciteta i pripremljenosti crnogorskog pravosuđa za evropske integracije – UNOPS	2.000.000,00	2.000.000,00			
3. Kvalitetno obrazovanje za svu djecu u Crnoj Gori - UNICEF	1.000.000,00	1.000.000,00			
UKUPNO: alokacija za 2022. godinu	37,700.000,00	37,700.000,00			

Sektorska budžetska podrška - Podrška modernizaciji i profesionalizaciji javne uprave u Crnoj Gori

Podrška modernizaciji i profesionalizaciji javne uprave u Crnoj Gori podržana je u okviru Godišnjeg akcionog programa za Crnu Goru za 2022. godinu. Vodeće institucije su Ministarstvo javne uprave i Ministarstvo finansija.

Prioritetne oblasti i informacije o sektoru:

Prozor i tematski prioritet: Prozor 2: Dobro upravljanje, usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, dobrosusjedski odnosi i strateško komuniciranje; Tematski prioritet 1: Dobro upravljanje.

Glavni SDG: Promovisati mirna i inkluzivna društva za održivi razvoj, obezbijediti pristup pravdi za sve i izgraditi efikasne, odgovorne i inkluzivne institucije na svim nivoima.

Drugi značajni SDG i ciljevi: Postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica; Promovisati održiv, inkluzivan i održiv ekonomski rast, punu i produktivnu zaposlenost i pristojan rad za sve.

Reforma javne uprave (PAR) se smatra jednim od tri temelja Strategije proširenja, pored vladavine prava i ekonomskih reformi. Kao takva, reforma javne uprave je jedan od prioriteta Vlade Crne Gore. Odgovorna, transparentna i funkcionalna javna uprava nije samo demokratsko pravo građana već i preduslov za kvalitetne usluge i ključni pokretač ekonomskog rasta i konkurentnosti. Ona je integralno povezana sa vladavinom prava, posebno u pogledu prevencije korupcije, jer povećava transparentnost, predvidljivost i odgovornost javnih institucija. Takođe je ključna u promociji rodne ravnopravnosti i osnaživanju žena. Štaviše, upravljanje javnim finansijama (PFM) predstavlja sastavni dio reforme javne uprave, fokusirajući se na fiskalnu održivost i dobro upravljanje javnim resursima za postizanje ciljeva Vlade.

Opšti cilj ove Akcije je poboljšanje kvaliteta života građana i ekonomskog rasta stvaranjem funkcionalne, digitalne i dostupne javne uprave. Ovaj cilj će se postići kroz implementaciju Strategije reforme javne uprave 2022-2026 i Programa reforme upravljanja javnim finansijama 2022-2026.

Specifični ciljevi su direktno povezani sa prioritetima Strategije RJU i Programa upravljanja javnim finansijama, fokusirajući se na one teme koje su zajedničke za oba strateška dokumenta i stoga podrazumijevaju koordinisan pristup njihovoj implementaciji: kredibilne i održive javne politike, efikasno pružanje usluga zasnovano na potrebama građana i privrede, povećana odgovornost i transparentnost rada javnih institucija, uključujući transparentno javno finansiranje, bolje mehanizme upravljanja ljudskim resursima u javnoj upravi i efikasniji sistem upravljanja javnim investicijama.

Specifični ciljevi ove akcije su usko povezani, čime se promoviše sektorski pristup, i fokusirani su na prevazilaženje identifikovanih izazova u oblasti reforme javne uprave i upravljanja javnim finansijama kroz intenzivan politički dijalog u kontekstu procesa pridruživanja EU.

Podržavajući implementaciju strategija reforme javne uprave i upravljanja javnim finansijama, ova akcija će takođe indirektno doprinijeti rodnoj ravnopravnosti i osnaživanju žena i djevojčica, podržavajući rodnu ravnopravnost i gender mainstreaming u javnoj upravi i upravljanju javnim finansijskim resursima.

Ukupan iznos EU podrške je 14 000 000 eura, od čega: 10 500 000 eura za budžetsku podršku i 3 500 000 eura za komplementarnu podršku.

Komplementarna podrška će se sprovoditi putem direktnog i indirektnog upravljanja zasnovanog na projektima tehničke pomoći, omogućavajući bolju kontrolu vremena i koordinacije pomoći. Imaće za cilj jačanje pretpostavki i ublažavanje rizika u sprovođenju obje strategije, kako bi se olakšalo postizanje rezultata/indikatora u okviru komponente budžetske podrške.

Ministarstvo finansija – Kancelarija nacionalnog službenika za ovjeravanje (NAO), uputila je Evropskoj komisiji zahtjev za isplatu fiksne tranše 18. septembra 2023. godine, dok je isplata iste uslijedila 29. decembra 2023. godine u iznosu od 3,5 miliona eura.

U okviru komplementarne podrške za reformu javne uprave (RJU) planirani su sljedeći ugovori: 1) Podrška koordinaciji, praćenju i izvještavanju o Strategiji reforme javne uprave i Programu reforme upravljanja javnim finansijama 2022-2026, u iznosu od 700.000 eura. Ugovor je dodijeljen Centru izvrsnosti za finansije iz Ljubljane i

implementacija projekta je počela u septembru 2023. godine u trajanju od 3 godine. Drugi projekat 2) EU za reformu javne uprave – Tehnička podrška Crnoj Gori za podršku sprovođenju usluga javnog servisa i upravljanju resursima, realizuje se u okviru komplementarne podrške za reformu javne uprave i upravljanje javnim finansijama, u vrijednosti od 1,3 miliona eura i otpočeo je u decembru 2023. godine. Preostalih 1,5 miliona eura biće opredijeljeno za realizaciju Programa upravljanja javnim finansijama za period 2022 -2026. Projektni zadatak je u pripremi.

Sektorska budžetska podrška - Integrisano upravljanje granicom

Integrisano upravljanje granicom podržano je u okviru Godišnjeg akcionog programa za Crnu Goru za 2022. godinu. Vodeća institucija je Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Prioritetne oblasti i informacije o sektoru:

Prozor i tematski prioritet: Prozor 1 – Vladavina prava, osnovna prava i demokratija Tematski prioritet 4: Migracije i upravljanje granicama

Glavni SDG: 16 - Mir, pravda i jake institucije

Ukupan iznos EU podrške je 15 miliona eura, od čega je 12 miliona direktna budžetska podrška i 3 miliona eura su namijenjeni za komplementarnu podršku.

Akcija ima za cilj pružanje podrške Vladi Crne Gore u obezbjeđivanju budućće spoljne granice EU, smanjenju neregularnih migracija i prekograničnog kriminala. Akcijom će Crna Gora biti podržana u sprovođenju Strategije integrisanog upravljanja granicom, uz izradu godišnog i šengenskog akcionog plana, osnaživanjem kapaciteta za obezbjeđivanje buduće spoljne granice EU sa fokusom na smanjenje neregularnih migracija i prekograničnog kriminala, uključujući efikasnije otkrivanje i sprečavanje svih vrsta prekograničnog kriminala, te efikasnije upravljanje mješovitim migracionim tokovima. Akcija će takođe doprinijeti procesu evropske integracije i ispunjavanju obaveza Crne Gore, koje proističu i u skladu sa zahtjevima pregovaračnog poglavlja 24.

U okviru komplementarne podrške za integrirano upravljanje granicom, za koju je namijenjen iznos od 3 miliona eura, obuhvaćeni su sljedeći ugovori: 1) tvinning ugovor u iznosu od 1,5 miliona eura, kojim će biti obuhvaćeni specifični treninzi za graničnu policiju, jačanje kapaciteta u oblasti detekcije i presretanja, kao i pružanje dodatnih inputa za usklađivanje nacionalne Strategije integriranog upravljanja granicom sa evropskim konceptom, ažuriranje Šengenskog akcionog plana i razvoj reakcionih kapaciteta u skladu sa strateškim ciljevima; 2) ugovor o uslugama – ekspertska podrška u iznosu od 1.350.000 eura. Kroz ovaj ugovor realizovaće se podrška uspostavljanju okvira za mjerenje rezultata (indikatora), podrška u izvještavanju i uspostavljanje sistema javnih nabavki u skladu sa Šengenskim akcionim planom, podrška u uspostavljanju centralizovane baze podataka javnih nabavki u pripremi tendera i sprovođenju nabavki u sastavljanju i implementaciji kampanje vidljivosti, političkom dijalogu i uključivanju NVO; 3) Okvirni ugovor koji podrazumijeva eksternu verifikaciju, monitoring i izvještavanje o potvrdi kredibilitnosti podataka, u iznosu od 150.000 eura.

Ministarstvo finansija – Kancelarija nacionalnog službenika za ovjeravanje (NAO), uputila je Evropskoj komisiji zahtjev za isplatu fiksne tranše 18. septembra 2023. godine, dok je isplata iste uslijedila 5. januara 2023. godine u iznosu od 4 miliona eura.

Tabela br. 17 IPA 2023

IPA III – 2023 – SEKTORI I AKCIJE	Ukupno	EU IPA	Ko-finansiranje	Model upravljanja	Podrška poglavljima
Prozor 3 – ODRŽIVO POVEZIVANJE I ZELENA AGENDA Tematski prioritet 2: Saobraćaj, digitalna ekonomija i društvo, i energetika (60%) Prozor 4 - KONKURENTNOST I INKLUZIVNI RAST Tematski prioritet 1: Obrazovanje, zapošljavanje, socijalna zaštita i inkluzivne politike, i zdravlje (20%)					

Tematski prioritet 2: Razvoj privatnog sektora, trgovina, istraživanje i inovacije (20%)					
Akcija – Budžetska podrška za energetske krize	30.000.000,00	30.000.000,00	/	DM	15
UKUPNO: alokacija za 2023. godinu	30.000.000,00	30.000.000,00			

Podrška prevazilaženju energetske krize u Crnoj Gori izazvane ratom u Ukrajini je dio podrške namijenjene državama Zapadnog Balkana u suočavanju sa energetsom krizom koju je Evropska komisija opredijelila kroz program IPA 2023. Vodeća institucija je Ministarstvo energetike i rudarstva.

Prioritetne oblasti i informacije o sektoru:

Prozor i tematski prioritet: Prozor 3 – Održivo povezivanje i zelena agenda; Tematski prioritet 2: Saobraćaj, digitalna ekonomija i društvo, i energetika; Prozor 4 - Konkurentnost i inkluzivni rast i Tematski prioritet 1: Obrazovanje, zapošljavanje, socijalna zaštita i inkluzivne politike, i zdravlje; i Tematski prioritet 2: Razvoj privatnog sektora, trgovina, istraživanje i inovacije.

Glavni SDG: Obezbijediti pristup dostupnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji za sve

Drugi značajni SDG i ciljevi: Postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica; Promovisati održiv, inkluzivan i održiv ekonomski rast, punu i produktivnu zaposlenost i pristojan rad za sve; Izgraditi otpornu infrastrukturu, promovisati održivu industrijalizaciju i podsticati inovativnost; Smanjiti nejednakost između i unutar država; Preduzeti hitnu akciju u suzbijanju klimatskih promjena i njihovih posljedica; Učvrstiti globalno partnerstvo za održivi razvoj.

Opšti cilj akcije je da se pomogne Crnoj Gori u smanjenju socio-ekonomskog uticaja rasta cijena energije, posebno uticaja koji ovaj rast ima na mala i srednja preduzeća i domaćinstva, te da se ojača ukupni kapacitet Vlade za pružanje usluga prilagođenih ugroženim domaćinstvima i podrži socio-ekonomska situacija, energetska sigurnost i tranzicija Crne Gore ka zelenoj energiji. Akcija će doprinijeti Vladinoj politici smanjenja negativnog uticaja energetske krize na građane i osigurati pružanje osnovnih usluga, naročito najugroženijim segmentima stanovništva, stambenom sektoru i mikro malim i srednjim preduzećima. Istovremeno će se pritom voditi računa da mjere podrške ne dovode do povećanja potrošnje energije, već će iste biti realizovane u kombinaciji sa mjerama energetske efikasnosti i podrške dugoročnom socio-ekonomskom oporavku, energetske sigurnosti i energetske tranziciji države.

Ukupan iznos podrške iznosi 30 miliona eura i ovaj iznos će u vidu dvije tranše biti isplaćen Crnoj Gori.

Prva, fiksna tranša je u iznosu od 27 miliona eura je uplaćena 23. marta 2023. godine, dok iznos od 3 miliona eura, u vidu druge, varijabilne tranše, bi trebao biti isplaćen tokom 1 kvartala 2024. godine, u skladu sa uslovima koji su precizirani Finansijskim sporazumom za program IPA 2023. Takođe, paket dodijeljene podrške je u skladu sa nacionalnim strateškim okvirom u energetskom sektoru i smatra se značajnim u cilju stvaranja finansijske poluge za obezbjeđivanje bolje zaštite ranjivih grupa, malih i srednjih preduzeća i promocije mjera koje bi pomogle Crnoj Gori da poveća otpornost vlastitog energetskog sektora.

Tabela br. 18 IPA 2024 – nacrti akcija i indikativne alokacije

IPA III – 2024 – SEKTORI I AKCIJE	Ukupno	EU IPA	Ko-finansiranje	Model upravljanja	Podrška poglavljima
Prozor 1 – VLADAVINA PRAVA, TEMELJNA PRAVA I DEMOKRATIJA Tematski prioritet 1: Sudstvo, Tematski prioritet 2: Unutrašnji poslovi/ Bezbjednost					
Akcija – Podrška EU vladavini prava (EUROL IV)	7.000.000,00	7.000.000,00	/	DM	23,24
Prozor 2 – DOBRO UPRAVLJANJE, USKLADIVANJE SA PRAVNOM TEKOVINOM EU, DOBROSUSJEDSKI ODNOSI I STRATEŠKA KOMUNIKACIJA Tematski prioritet 2: Administrativni kapaciteti usklađenost sa pravnom tekovinom					
Akcija – „EU Integration Facility” - Instrument za evropsku integraciju	8.000.000,00	8.000.000,00	1.500.000,00	DM	Po potrebi

Prozor 3 - ODRŽIVO POVEZIVANJE I ZELENA AGENDA Tematski prioritet 1: Životna sredina i klimatska promjena					
Akcija - Podrška EU jačanju kapaciteta u oblasti zelene agende	6.875.000,00	5.500.00,00	1.375.000,00	IM	27
Prozor 4: KONKURENTNOST I INKLUTIVNI RAST Tematski prioritet 1: Obrazovanje, zapošljavanje, socijalna zaštita i inkluzivne politike, i zdravstvo Tematski prioritet 2: Razvoj privatnog sektora, trgovina, istraživanje i inovacije					
Akcija - Podrška EU jačanju kapaciteta u oblasti socijalnih politika	3.280.000,00	3.100.000,00	180.000,00	DM/ IM	19, 23, 25, 26, 27
UKUPNO: alokacija za 2024. godinu	29.710.000,00	26.655.000,00	3.055.000,00		

Tabela br 19. IPARD III (poglavlja 11, 12 i 13)

17.1 Maksimum doprinosa EU za IPARD sredstva po godinama, 2021-2027.

EU doprinos po godinama, 2021-2027 (mil. EUR)

Godina	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2021-2027.
UKUPNO	5,00	6,00	8,00	9,00	10,00	12,00	13,00	63,00

17.2 Finansijski plan po mjerama, u EUR, 2021-2027.

EU doprinos za IPARD III sredstva po godinama, 2021-2027.

Mjera	Ukupno javna podrška	Ukupno javna podrška	Doprinos EU	Stopa doprinosa EU	Nacionalni doprinos	Stopa nacionalnog doprinosa
Investicije u fizički kapital na poljoprivrednim gazdinstvima	60%	23.093.333	17.320.000	75%	5.773.333	25%
Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva	50%	19.680.000	14.760.000	75%	4.920.000	25%
Agro-ekološke-klimatske mjere i mjere organske proizvodnje	100%	6.329.412	5.380.000	85%	949.412	15%

Realizacija lokalnih razvojnih strategija–LEADER pristup	100%	1.022.222	920.000	90%	102.222	10%
Investicije u ruralnu javnu infrastrukturu	100%	7.640.000	5.730.000	75%	1.910.000	25%
Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja	60%	16.893.333	12.670.000	75%	4.223.333	25%
Tehnička pomoć	100%	1.494.118	1.270.000	85%	224.118	15%
Zasnivanje i zaštita šuma	100%	5.823.529	4.950.000	85%	873.529	15%
UKUPNO		81.975.947	63.000.000		18.975.947	

17.3 Indikativni budžet raspoređen po mjerama, u EUR, 2021-2027.

Indikativni budžet po mjerama, 2021-2027.

Mjera	Ukupno javna podrška	Privatni doprinos	Ukupni troškovi
Investicije u fizički kapital na poljoprivrednim gazdinstvima	23.093.333	15.395.555	38.488.888
Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva	19.680.000	19.680.000	39.360.000
Agro-ekološke-klimatske mjere i mjere organske proizvodnje	6.329.412	-	6.329.412

Realizacija lokalnih razvojnih strategija - LEADER pristup	1.022.222	-	1.022.222
Investicije u ruralnu javnu infrastrukturu	7.640.000		7.640.000
Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja	16.893.333	11.262.222	28.155.555
Tehnička pomoć	1.494.118	-	1.494.118
Zasnivanje i zaštita šuma	5.823.529	-	5.823.529
UKUPNO	81.975.947	46.337.777	128.313.724

17.4 Indikativni budžet EU doprinosa po mjerama, 2021-2027. u EUR za monitoring

Indikativni budžet EU doprinosa po mjerama za monitoring u 000 EUR, 2021-2027

Mjera/ Godina	Doprinos EU (000 EUR)							
	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2021-2027.
Investicije u fizički kapital na poljoprivrednim gazdinstvima	2.150	2.220	2.640	2.520	2.350	2.820	2.620	17.320
Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva	1.600	1.800	2.000	2.160	2.200	2.400	2.600	14.760
Agro-ekološke-klimatske mjere i mjere organske proizvodnje	0	600	720	810	1.000	1.080	1.170	5.380

Realizacija lokalnih razvojnih strategija– LEADER pristup	0	0	0	0	250	300	370	920
Investicije u ruralnu javnu infrastrukturu	0	0	500	720	1.000	1.560	1.950	5.730
Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja	1.250	1.380	1.500	1.800	2.000	2.400	2.340	12.670
Tehnička pomoć	0	0	0	180	200	240	650	1.270
Zasnivanje i zaštita šuma	0	0	640	810	1.000	1.200	1.300	4.950
UKUPNO	5.000	6.000	8.000	9.000	10.000	12.000	13.000	63.000

17.5 Procenat alokacije EU doprinosa po mjerama, 2021-2027.

Procenat alokacije EU doprinosa po mjerama, 2021-2027.

Mjera/godina	Doprinos EU						
	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
	%	%	%	%	%	%	%
Investicije u fizički kapital na poljoprivrednim gazdinstvima	40	37	30	33	28	23,5	20,15
Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva	32	30	25	24	22	20	20
Agro-ekološke-klimatske mjere i mjere organske proizvodnje	0	10	9	9	10	9	9

Realizacija lokalnih razvojnih strategija– LEADER pristup	0	0	0	0	2,5	2,5	2,85
Investicije u ruralnu javnu infrastrukturu	0	0	6,25	8	10	13	15
Diverzifikacija poljoprivrednih gazdinstava i razvoj poslovanja	25	23	18,75	20	20	20	18
Tehnička pomoć	0	0	0	2	2	2	5
Zasnivanje i zaštita šuma	0	0	8	9	10	10	10
UKUPNO	100	100	100	100	100	100	100

Aneks 3. UN AGENDA 2030, EU AGENDA I SEKTORI IPA III

Uvezivanje ciljeva održivog razvoja UN sa pregovaračkim poglavljima, klasterima, IPA prozorima i tematskim prioritetima

	CILJEVI RAZVOJA	ODRŽIVOG	PREGOVARAČKA POGLAVLJA	KLASTER	IPA III PROZORI	TEMATSKI PRIORITETI
1	OKONČATI SIROMAŠTVO ZA SVE		19*	3	P4. Konkurentnost i inkluzivni rast	P4. TP1. Obrazovanje, zapošljavanje, socijalna zaštita i politika inkluzije, te zdravlje
			2, 23, 17	2, 1		
2	OKONČATI GLAD (uključujući održivu poljoprivredu)		11*, 12*, 13	5	P4. Konkurentnost i inkluzivni rast	P4. TP1. Obrazovanje, zapošljavanje, socijalna zaštita i politika inkluzije, te zdravlje P4. TP3. Poljoprivreda i ruralni razvoj
			19*			
3	ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE		28*,	2	P4. Konkurentnost i inkluzivni rast	P4. TP1. Obrazovanje, zapošljavanje, socijalna zaštita i politika inkluzije, te zdravlje
			1, 12, 14, 21, 24	1, 4, 5		
4	PRISTUP I KVALITET OBRAZOVANJU ZA SVE		26	3	P4. Konkurentnost i inkluzivni rast	P4. TP1. Obrazovanje, zapošljavanje, socijalna zaštita i politika inkluzije, te zdravlje
			23	1		
5	RODNA RAVNOPRAVNOST		23*	1	P1. Vladavina prava, osnovna prava i demokratija	P1. TP5. Temeljna prava
			19, 24, 28,	2, 3		

6	ČISTA VODA I KANALIZACIJA ZA SVE	27*	4	P3. Zelena agenda i održivo povezivanje	P3. TP1. Životna sredina i klimatske akcije
7	PRIUŠTIVA I ODRŽIVA ENERGIJA ZA SVE	15*, 21, 27*	4	P3. Zelena agenda i održivo povezivanje	P3. TP1. Životna sredina i klimatske akcije P3. TP 2. Transport, digitalna ekonomija, te društvo, i energija
8	DOSTOJANSTVEN RAD I PRIVREDNI RAZVOJ	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8*, 9, 28*	2	P4. Konkurentnost i inkluzivni rast	P4.TP2. Razvoj privatnog sektora, trgovina, istraživanje i inovacije
		19, 29, 20, 17 (kroz sva tzv. ekonomska pregovaračka poglavlja)	3		
9	INOVACIJE, INDUSTRIJALIZACIJA I INFRASTRUK-TURA	10, 20, 25*,	3	P4. Konkurentnost i inkluzivni rast	P4.TP2. Razvoj privatnog sektora, trgovina, istraživanje i inovacije
		14, 15*, 21*	4		
10	SMANJENJE NEJEDNAKOSTI	23*	1	P1. Vladavina prava, osnovna prava i demokratija	P1. TP5. Temeljna prava
		17, 19*, 24	3		
11	ODRŽIVI GRADOVI I NASELJA	27*, 21*, 14	4	P3. Zelena agenda i održivo povezivanje	P3. TP1. Životna sredina i klimatske akcije
		17, 20, 23, 26, 31	3, 1		

					P3. TP 2. Transport, digitalna ekonomija, te društvo, i energija
12	ODRŽIVA POTROŠNJA PROZVODNJA	27*	4	P3. Zelena agenda i održivo povezivanje	P3. TP1. Životna sredina i klimatske akcije
		5	1		
13	AKCIJA ZA KLIMATSKE PROMJENE	27*	4	P3. Zelena agenda i održivo povezivanje	P3. TP1. Životna sredina i klimatske akcije
14	ODRŽIVO KORIŠĆENJE OKEANA I MORA	27*	4	P3. Zelena agenda i održivo povezivanje	P3. TP1. Životna sredina i klimatske akcije
15	ODRŽIVI EKOSISTEMI	27*	4	P3. Zelena agenda i održivo povezivanje P4. Konkurentnost i inkluzivni rast	P3. TP1. Životna sredina i klimatske akcije P4. TP3. Poljoprivreda i ruralni razvoj
		11			
16	MIR, PRAVDA I JAKE INSTITUCIJE	5, 23*, 24*	1	P1. Vladavina prava, osnovna prava i demokratija P2. Dobro upravljanje, usklađivanje sa pravnim tekovinama EU, strateška komunikacija i dobrosusedski odnosi	P1.TP1. Pravosuđe P1.TP2. Borba protiv korupcije P1.TP3. Borba protiv organizovanog kriminala/sigurnost P1. TP4. Migracije i upravljanje granicama P1. TP5. Temeljna prava
		10, 16*, 17*, 22*, 33 - PAR – reforma javne uprava (RJU) administrativni i institucionalni kapaciteti za efikasno sprovođenje pravne tekovine i sposobnost za preuzimanje	3, 5		

		<p>obaveza članstva</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demokratske institucije – stabilnost institucija koje garantuju demokratiju (Skupština, Vlada, Izorno zakonodavstv i Dijalog sa civilnim društvom) - Ekonomski kriterijumi (veza sa Programom ekonomskih reformi i svim ekonomskim poglavljima) 			<p>P1. TP6. Demokratija P1. TP7. Civilno društvo</p> <p>P2. TP1. Dobro upravljanje P2.TP2. Administrativni kapaciteti i pravna harmonizacija P2. TP3. Dobrosusjedski odnosi i pomirenje P2. TP4. Strateško komuniciranje, monitoring, evaluacija i komunikacijske aktivnosti</p>
17	GLOBALNO PARTNERSTVO ZA OSTVARIVANJE CILJEVA	18, 23, 24*, 32	1	P1. Vladavina prava, osnovna prava i demokratija	P1. TP5. Temeljna prava P1. TP6. Demokratija
		16*, 17*, 30, 31	3, 6	P2. Dobro upravljanje, usklađivanje sa pravnim tekovinama EU, strateška komunikacija i dobrosusjedski odnosi P5. Teritorijalna i prekogranična saradnja	P2. TP1. Dobro upravljanje P2.TP2. Administrativni kapaciteti i pravna harmonizacija P2. TP3.

					Dobrosusjedski odnosi i pomirenje P2. TP4. Strateško komuniciranje, monitoring, evaluacija i komunikacijske aktivnosti
--	--	--	--	--	---

Aneks 4 Akronimi

ACV	Agencija za civilno vazduhoplovstvo
ANO	Agencija za nadzor osiguranja
ATCG	Akreditaciono tijelo Crne Gore
AZK	Agencija za zaštitu konkurencije
AZŠS	Agencija za zaštitu životne sredine
AZLPSPi	Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama
CBCG	Centralna banka Crne Gore
CInMED	Institut za lijekove i medicinska sredstva Tim za odgovor na računarsko bezbjednosne incidente u sajber prostoru Crne Gore
CIRT	Tim za odgovor na računarsko bezbjednosne incidente u sajber prostoru Crne Gore
DRI	Državna revizorska institucija
EKIP	Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
IPCT	Inovaciono-preduzetnički centar" Tehnopolis"
ISME	Institut za standardizaciju
IJZCG	Institut za javno zdravlje
KTK	Komisija za tržište kapitala
MEP	Ministarstvo evropskih poslova
MEIR	Ministarstvo energetike i rudarstva

MER	Ministarstvo ekonomskog razvoja
MERT	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera
MF	Ministarstvo finansija
MJU	Ministarstvo javne uprave
MSP	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva
MP	Ministarstvo pravde
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
MSM	Ministarstvo sporta i mladih
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
MKM	Ministarstvo kulture i medija
MPNI	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija
MO	Ministarstvo odbrane
MLJMP	Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava
MZD	Ministarstvo zdravlja
MVP	Ministarstvo vanjskih poslova
MRSS	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
MDUP	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine
MONSTAT	Uprava za statistiku
UBHFVP	Uprava za bezbjednost hrane, veterinarske i fitosanitarne poslove

UC	Uprava carina
UZ	Uprava za željeznice
UZV	Uprava za vode
UIP	Uprava za inspekcijske poslove
UU	Uprava za ugljovodonike
UPSUL	Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama
US	Uprava za saobraćaj
UKP	Uprava za kapitalne projekte
PU	Poreska uprava
RT	Revizorsko tijelo
ZM	Zavod za metrologiju
ZSDZ	Zavod za socijalnu i dječju zaštitu
ZZZCG	Zavod za zapošljavanje Crne Gore